

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

Ю. В. ПОЗДРАНЬ

**«РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК»
ЗА РЕДАКЦІЄЮ
А. Ю. КРИМСЬКОГО ТА С. О. ЄФРЕМОВА
В ІСТОРИКО-ЛІНГВІСТИЧНОМУ
КОНТЕКСТІ**

Монографія

Вінниця
ВНТУ
2018

Замовити цю книгу <https://press.vntu.edu.ua/index.php/vntu/catalog/book/451>

Видавництво Вінницького національного технічного університету

<https://press.vntu.edu.ua/index.php/vntu/catalog>

УДК 811.161.2:81'373
П47

Рекомендовано до друку Вченою радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 9 від 26.04.2018 р.)

Рецензенти:

Л. Т. Масенко, доктор філологічних наук, професор

Н. М. Павликівська, доктор філологічних наук, професор

Поздрань, Ю. В.

П47 «Російсько-український словник» за редакцією А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова в історико-лінгвістичному контексті : монографія / Ю. В. Поздрань ; за наук. ред. О. М. Тищенко. – Вінниця, 2018. – 292 с.

ISBN 978-966-641-744-5

Монографія є комплексним дослідженням «Російсько-українського словника» за редакцією А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова у дескриптивно-прескриптивному вимірі. Обстежено українську частину елімінованого реєстру Словника; встановлено відповідність лексики, її словотвірних та граматичних ознак дескриптивній і прескриптивній нормі початку ХХ ст., теорії та практиці укладання загальномовних перекладних словників; схарактеризовано джерельну базу Словника з формального та змістового поглядів; реконструйовано модель його IV тому й імовірний список джерел, систематизований за стилістично-жанровим принципом.

Для науковців, викладачів і студентів філологічних спеціальностей.

УДК 811.161.2:81'373

ISBN 978-966-641-744-5

© Ю. Поздрань, 2018

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
РОЗДІЛ 1 «РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК» ЗА РЕДАКЦІЄЮ А. Ю. КРИМСЬКОГО ТА С. О. ЄФРЕМОВА В МОВНІЙ ТА ЛІНГВІСТИЧНІЙ ПРАКТИЦІ ХХ–ХХІ СТ.	8
1.1 Історія створення РУСа-1933	8
1.2 РУС-1933 як об’єкт лінгвістики	19
1.2.1 Визначальні риси внутрішньої лексикографічної критики РУСа-1933	19
1.2.2 Зовнішня лексикографічна критика РУСа-1933: історична динаміка	20
1.2.2.1 Критика РУСа-1933 початку і середини ХХ ст.	20
1.2.2.2 Критика РУСа-1933 в кінці ХХ – на початку ХХІ ст....	27
1.2.2.3 Суспільна критика РУСа-1933	31
1.3 РУС-1933 як джерело перекладних словників ХХ–ХХІ ст.: формальний статус	34
РОЗДІЛ 2 «РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК» ЗА РЕДАКЦІЄЮ А. Ю. КРИМСЬКОГО ТА С. О. ЄФРЕМОВА В ДЕСКРИПТИВНО-ПРЕСКРИПТИВНОМУ ВИМІРІ.....	41
2.1 Нормативний підхід у лексикографії	41
2.1.1 Основні завдання нормативного словника	41
2.1.2 Лексична нормативність РУСа-1933	43
2.1.2.1 Реактивована лексика РУСа-1933	47
2.1.2.2 Слова в РУСі-1933, еліміновані з ідеологічних причин	56
2.1.2.3 Функціонування питомих українських словотвірних моделей у РУСі-1933	66
2.1.3 Лексикографічна нормативність РУСа-1933 на мега-, макро- й мікроструктурному рівнях	80

2.1.3.1 Мегаструктура РУСа-1933	82
2.1.3.2 Макроструктура РУСа-1933	88
2.1.3.3 Мікроструктура РУСа-1933	90
2.2 Дескриптивно-прескриптивний характер наукової концепції РУСа-1933	95
2.3 Перспективи часткового відновлення матеріалів IV тому РУСа-1933.....	107
2.3.1 Зовнішні та внутрішні ресурси відновлення матеріалів.....	107
2.3.2 Відновлення матеріалів російського реєстру IV тому РУСа-1933 через систему відсильних ремарок	109
РОЗДІЛ 3 ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА «РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО СЛОВНИКА» ЗА РЕДАКЦІЮ А. Ю. КРИМСЬКОГО ТА С. О. ЄФРЕМОВА.....	117
3.1 Теоретичні аспекти дослідження джерельної бази словника...	117
3.2 Методика встановлення джерел РУСа-1933	120
3.2.1 Встановлення бібліографічного опису задекларованих у списку джерел.....	123
3.2.2 Встановлення джерел за незадекларованими скороченнями.....	128
3.3 Вплив соціально-політичних умов на формування джерельної бази РУСа-1933.....	133
3. 4 Стилiстично-жанрова класифікація джерел РУСа-1933.....	135
3.4.1 Художня й публіцистична література.....	137
3.4.2 Матеріали польових записів	139
3.4.3 Етнографічні матеріали (матеріали збірок)	143
3.4.4 Фольклорні матеріали	144
3.4.5 Лексикографічні матеріали.....	145
3.4.6 Періодика (матеріали альманахів, газет і журналів)	147

3.4.7 Наукова та офіційно-ділова література.....	148
3.4.8 Релігійна література	150
3.4.9 Історичні джерела (матеріали грамот, літописів і статутів)	150
3.5 Динаміка співвідношення груп джерел у словнику: лінгвістичний та ідеологічний контекст	151
ПІСЛЯМОВА.....	154
ЛІТЕРАТУРА	156
СПИСОК ДЖЕРЕЛ.....	176
А. Первинні джерела.....	176
Б. Вторинні джерела	181
ДОДАТОК А ЕЛІМІНОВАНІ СЛОВА В РУСІ-1933 ЯК ДЖЕРЕЛІ «З ПЕРШОЮ ФІКСАЦІЄЮ СЛОВА» І ДЖЕРЕЛІ «З НЕПЕРШОЮ ФІКСАЦІЄЮ»	185
ДОДАТОК Б СИСТЕМА ПАРАМЕТРІВ ОПИСУ РЕЄСТРОВОЇ ОДИНИЦІ В РУСІ-1933.....	193
ДОДАТОК В ІМОВІРНІ МАТЕРІАЛИ РОСІЙСЬКОГО РЕЄСТРУ ІV ТОМУ РУСА-1933	209
ДОДАТОК Г ДОСЛІДНИЦЬКИЙ СПИСОК ДЖЕРЕЛ РУСА-1933	249
ДОДАТОК Г ДИНАМІКА СПІВВІДНОШЕННЯ ДЖЕРЕЛ У РУСІ-1933.....	290

ПЕРЕДМОВА

Словники – це один із засобів нагромадження результатів пізнавальної діяльності людства, показник культури народу. У них зберігаються знання й досвід багатьох поколінь. Праця над укладанням словника вимагає глибоких знань і великих зусиль. Кожен успішно виконаний словник є не лише відображенням окремого етапу або періоду розвитку мови, а й своєрідним показником соціально-економічного, культурно-освітнього й науково-технічного рівня розвитку суспільства загалом і свідченням рівня розвитку мовознавства взагалі й лексикографії зокрема.

Початок ХХ ст. в Україні ознаменувався розширенням суспільних функцій української мови. На хвилі українізації в державних та культурних установах, навчальних закладах і пресі активно запроваджували українську мову, тому назріла гостра потреба в російсько-українському словнику. Над його укладанням почали працювати фахівці Всеукраїнської академії наук (далі – ВУАН). У той час у лексикографії панував етнографічний принцип, що передбачав надання переваги питомим українським словам та словотвірним моделям, пристосування слів і термінів чужомовного походження до моделей запозичування, притаманних українській мові.

«Російсько-український словник» 1924–1933 рр. (далі – РУС-1933) – фундаментальна багаторічна праця колективу лексикографів Інституту української наукової мови ВУАН на чолі з академіками А. Ю. Кримським та С. О. Єфремовим. Це була перша академічна лексикографічна праця в радянській Україні, в основу якої лягли матеріали Комісії для складання словника української живої мови.

У зв'язку зі зміною політичного курсу уряду УРСР у 30-ті рр. ХХ ст. цей словник на довгі роки було вилучено з мовного життя української спільноти: перші три томи заборонено до вжитку, а четвертий том знищено в усіх варіантах. Протягом багатьох десятиріч РУС-1933 в колах української інтелігенції був більше міфом, ніж реальним фактом лексикографічної спадщини.

Мовознавці закономірно приділили значну увагу дослідженню РУСа-1933. На появу словника схвальні відгуки дали І. І. Огієнко [127], Ю. В. Шевельов [208, 209, 215], Є. К. Тимченко [185]. Словник високо оцінили С. І. Головащук у науковій розвідці «Кримський як

лексикограф» [37], Л. С. Паламарчук у монографії з дослідження української радянської лексикографії [132]. Окремі аспекти РУСа-1933 теоретично осмислено у працях сучасних українських мовознавців. Зокрема, з'ясуванню історії укладання словника та його ролі в українському академічному словникарстві присвячені наукові розвідки І. С. Гнатюк [35] та В. Ф. Старка [175]; аналізу особливостей наукової лексики словника – Є. А. Карпіловської, О. Д. Кочерги та Є. В. Мейнаровича [80]; вивченню принципів лексикографічного опрацювання сталих висловів – О. І. Скопненка [173], дослідженню архівної картотеки як лексико-ілюстративної бази словника, а також установленню лексикографічного контексту знищеного IV тому – О. М. Тищенко [187; 188; 189]. Вагому роль словника у формуванні нової лексикографічної теорії та мовної норми відзначають Н. О. Данилюк [50], М. Х. Коцюбинська [81], Л. Т. Масенко [106].

Актуальність пропонованого дослідження зумовлена тим, що РУС-1933 ще не був предметом системного аналізу, який би посприяв об'єктивному з'ясуванню особливостей цієї праці як феномену української лінгвістики порівняно з попередніми та наступними перекладними словниками. Докладне вивчення комплексу питань, пов'язаних із дескриптивною та прекриптивною нормативністю РУСа-1933 насамперед у тому сегменті мовного матеріалу, який у 30-ті рр. ХХ ст. було оголошено «націоналістично шкідливим» і вилучено з нормативного поля української літературної мови, а також ґрунтовний аналіз стилістично-жанрового потенціалу джерельної бази РУСа-1933 сприятимуть утвердженню його авторитету на сучасному етапі розвитку української перекладної лексикографії.

Автор щиро вдячна рецензентам монографії – докторові філологічних наук, професору, професору кафедри української мови Національного університету «Києво-Могилянська академія» Ларисі Терентіївні Масенко та докторові філологічних наук, професору, завідувачеві кафедри української мови Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського Наталі Михайлівні Павликівській. Окрему подяку автор висловлює кандидатів філологічних наук, старшому науковому співробітнику відділу лексикології, лексикографії та структурно-математичної лінгвістики Інституту української мови НАН України Оксані Миколаївні Тищенко.

РОЗДІЛ 1 «РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК» ЗА РЕДАКЦІЄЮ А. Ю. КРИМСЬКОГО ТА С. О. ЄФРЕМОВА В МОВНІЙ ТА ЛІНГВІСТИЧНІЙ ПРАКТИЦІ ХХ–ХХІ СТ.

1.1 Історія створення РУСа-1933

На початку ХХ ст. у бурхливому процесі національного самозбереження та самозахисту важливу роль в українській культурі відіграло українське словникарство. Найпліднішим та багатонадійним був період із 1921 до 1933 рр., який увійшов в історію як «золоте десятиліття». Як зауважила Т. М. Дячук, «це була доба українського відродження в різних царинах життєдіяльності українського соціуму, у тому числі і в словництві» [61, с. 87]. На жаль, це ще й доба «розстріляного відродження», оскільки понад 200 представників української інтелігенції¹ стали жертвами тоталітарного сталінського режиму.

Із часу заснування Української академії наук у 1918 р. розпочалася систематична робота з укладання та видання словників, яку проводили Постійна комісія для складання словника української живої мови (у складі А. Ю. Кримського, В. М. Ганцова, Г. К. Голоскевича, М. М. Грінченкової, А. В. Ніковського) та Постійна комісія для складання історичного словника української мови, яку очолював Є. К. Тимченко. Термінологічні словники укладало Товариство шкільної освіти в Києві (1917 р.), із 1918 р. – Термінологічна комісія Українського наукового товариства в Києві та Українська академія наук, на базі яких 1921 р. було створено Інститут української наукової мови ВУАН (із 1930 р. – Інститут мовознавства).

За несприятливих соціолінгвістичних умов було видано значну кількість словників, науковий рівень яких був неоднаковим. В. П. Кубайчук подав список словників, створених у цей період, який містить понад 200 позицій [94: 130]. З-поміж цих словників яскраво вирізняється «Російсько-український словник» за головною редакцією А. Ю. Кримського (I, II томи) та С. О. Єфремова (III, IV томи), відомий

¹ За оцінкою Об'єднання українських письменників «Слово» 1930 р. друкувалися 259 українських письменників, а вже після 1938 року – з них друкувалися лише 36 (13,9 %). За даними організації, 192 зі «зниклих» 223-х письменників були репресованими (розстріляними чи засланими в табори), 16 – зникли безвісти, 8 – учинили самогубство. Ці дані узгоджуються з мартирологом українських письменників «Олтар скорботи» (чільний укладач – Олекса Мусієнко), який налічує 246 письменників-жертв сталінського терору [163].

як Академічний словник 1924–1933 рр., що його Ю. В. Шевельов назвав «одним з монументальних пам'ятників українського культурного відродження 20-х років» [208, с. 32].

Ідею створення російсько-українського словника А. Ю. Кримський виношував досить довго. Зокрема, у листі до І. Я. Франка від 13 жовтня 1891 р. мовознавець писав, що «дуже-дуже нам треба науково зложеного словаря російсько-українського»² [92, с. 33] і пропонував план організації цієї роботи, очолити яку просив І. Я. Франка. Зі свого боку, він мав «пособляти якнайщиріше, якнайпильніше і ревно притягати до цієї діяльності інших» [92, с. 33]. У відповіді, датованій 4 листопада 1891 р., І. Я. Франко покритикував цей план, підкресливши, що «робота над словарем .. може і повинна бути тільки ділом одного-двох спеціалістів» [200, с. 303], а не гурту молоді, яка бажає живої справи. Письменник порадив А. Ю. Кримському долучитися до роботи одеських словникарів.

Деякими змінами у своєму задумові після виходу «Словаря російсько-українського» М. Уманця й А. Спілки (далі – СЛУМ-1898) А. Ю. Кримський ділиться з П. Г. Житецьким у листі від 18 листопада 1894 р.: «Буде тому два роки: скоро Комар заходився видавати свій словар, я надумав собі зложити невеличкий «руско-український словарь», основууючись на малоруській літературі XVII–XVIII вв.» [92, с. 159]. Там само А. Ю. Кримський цікавиться, чи не близький задум його «руско-українського словаря» до «Історичного словаря української мови» П. Г. Житецького. Згодом П. Г. Житецький, перед від'їздом А. Ю. Кримського у відрядження до Лівану, передав йому свої матеріали до словника [92, с. 246]. Про них А. Ю. Кримський пише 1 вересня 1900 р. у листі до Б. Д. Грінченка [92, с. 347]. Є повідомлення про роботу над словником у Лівані та після повернення на батьківщину. Однак «велика зайнятість сходознавчими дослідженнями, славістикою, власна літературна творчість, активна громадська діяльність, складні суспільні процеси, стан здоров'я, очевидно, не дали змоги здійснити велику лексикографічну роботу в дожовтневий час» [50, с. 71]. Таку можливість А. Ю. Кримський отримав лише після революції.

Л. С. Паламарчук у ґрунтовному дослідженні з історії української лексикографії зазначив, що у 20–30-х рр. ХХ ст. в Україні підготовка й видання словників різноманітного призначення «проходили паралельно

² Тут і далі цитуємо за правописом оригіналу.

із великою за обсягом і науковими масштабами роботою, що розгорнулася в Академії наук УРСР під керівництвом відомого вченого А. Ю. Кримського над академічним «Російсько-українським словником» у 4-х томах» [132, с. 70].

Словник створювали в перші роки українізації, коли в різні сфери суспільного життя активно впроваджували елементи української культури. Того часу чимало людей переходили з російської мови на українську, через що необхідно було задовольнити їхні потреби – створити перекладний двомовний словник відповідної якості. Ось чому цей словник вийшов як російсько-український, хоча, на думку Ю. В. Шевельова, це не відповідало його величезному матеріалові, дібраному з різних джерел [208, с. 32]. Та й у передмові до I тому редакція писала, що «попереду випадало-б зредагувати українсько-російський Словник, а вже тоді братися за російсько-український» [РУС-1933, том I, с. X]. Ознайомившись із РУСом-1933, можна погодитися з думкою Є. К. Тимченка про те, що «словник у своїй істоті залишається українсько-російським, тільки слова в нім у зворотнім порядку: російські попереду, а за ними українські» [185; 129].

Словник укладали на пропозицію видавництва «Червоний Шлях», що звернулося до Постійної Комісії для складання словника живої української мови при Українській академії наук. Видавництво прагнуло отримати працю якомога швидше, тому її розмір мав бути обмежений – усього 40 друкованих аркушів. Однак у процесі роботи виявилось, що такий обсяг не дасть можливості цілком використати наявний у Комісії матеріал і це суттєво позначиться на якості й на суспільній та науковій цінності словника. Тому видавництво, розуміючи, що «словник, а надто практичний, тим більшу матиме вагу, чим більше він задовольнятиме потреби сьогочасного моменту в державному і культурному житті на Україні, дало свою принципову згоду на збільшення розміру початого вже словника» [РУС-1933, том I, с. V]. Для швидкого виходу його вирішено було поділити на чотири томи: I том (А – Ж), II том (З – Н), III том (О – П), IV том (Р – Я). Проте виготовити весь словник протягом запланованого часу виявилось неможливо, оскільки його обсяг за попередніми підрахунками мав становити «90 друкованих петитних аркушів (по 106.000 літер в аркуші), тобто понад 250 звичайних друкарських аркушів» [РУС-1933, том I, с. V].

Редакційні сили комісії склалися з трьох постійних членів-редакторів (В. М. Ганцов, Г. К. Голоскевич, М. М. Грінченкова) та головного редактора – академіка А. Ю. Кримського. У листі до редакції газети «Вісті» від 2 квітня 1925 р. А. Ю. Кримський писав: «Зредагувати цей матеріал доручено тямущим філологам, що давно вже зробили своєю спеціальністю практичне й наукове вивчення української мови, а головне редагування доручено мені що теж оддав понад 30 найкращих літ свого життя студіям українською мовою» [91, с. 7]. Кожен із членів редакційної комісії свого часу немало прислужився утвердженню українського мовознавства. Так, ще до початку роботи над РУСом-1933 В. М. Ганцов опублікував «Діалектологічну класифікацію українських говорів» 1923 р., де випрацював наукові засади діалектного членування української мови. Він брав активну участь у роботі Харківської правописної комісії: саме йому належить розділ «Правопис незмінної частини слова» у виданні «Українського правопису» 1926 р. Не менші заслуги перед українською філологією мав і Г. К. Голоскевич, який у 1904 р. видав працю «Руська правопись зі словарцем», а пізніше здійснив фундаментальний опис-дослідження «Євсевієвого Євангелія» 1283 р.; М. М. Грінченкова, окрім плідної лексикографічної роботи, займалася художніми перекладами творів Генріха Ібсена, Моріса Метерлінка, Германа Зудермана, Карло Гольдоні, Л. М. Толстого, М. С. Лєскова, Г. Х. Андерсена та ін.

А. Ю. Кримський усвідомлював усю складність та відповідальність лексикографічної праці, розумів, що створювати словники може далеко не кожен охочий. В одному з листів учений на прохання видавництва пришвидшити роботу над РУСом-1933 шляхом залучення нових платних працівників відповідає: «На превеликий жаль ніякі гроші тут допомогти не можуть, бо людей немає. Праця над укладанням словника способом розбору і зведення воєдино десятків (іноді сотень) карток для одного слова і постійна зв'язка зі словником Даля і Академічним Російським – це є така каторжна єгипетська робота, яка всіх відлякує. Наполегливо і самовіддано тягнуть цю лямку тільки ті.., які віддані самій ідеї Словника» [110, с. 80]. Сам А. Ю. Кримський, безперечно, належав до тих, хто був «відданий самій ідеї Словника». У листі до М. Л. Астермана від 6 лютого 1924 р. учений писав: «Я працюю зовсім не тому, що мені можуть заплатити, а виключно тому, що я звик напружено працювати;

що наукова праця, у тому числі, звичайно, і над словником, приносить мені глибоке моральне задоволення і насолоду» [110, с. 85–86].

Процес роботи над укладанням РУСа-1933 був такий, що головний редактор діставав на перевірку, виправлення й апробацію вже готові аркуші, укладені колективом працівників Комісії для складання словника української живої мови під керівництвом В. М. Ганцова. Його запросили до цієї комісії ухвалою засідання Історично-філологічного відділу Академії Наук із 20 лютого 1919 р. одночасно з Г. К. Голоскевичем і слідом за А. В. Ніковським та М. М. Грінченковою. Попри досить молодий вік, із 26 травня 1920 р., після від'їзду А. В. Ніковського за кордон, В. М. Ганцов очолив комісію. Очевидно, це було спричинено тим, що він був єдиним у комісії, хто мав досконалу закінчену освіту і кваліфікацію зі слов'янської філології й систематично працював у цій галузі. Із цього часу до самого його усунення від наукової і громадської праці В. М. Ганцов був формальним керівником і фактичним «*spiritus movens*» РУСа-1933 [208, с. 34]. Однак С. О. Єфремов згадує у своїх щоденникових записах, що В. М. Ганцов був уїдлигим керівником: «Через нетактовність і автократизм Ганцова, його дурне й уперте самолюбство та дрібничковість хотіли кинути роботу А. В. Ніковський та Мар[ія] М[иколаївна] Грінченкова» [65, с. 359]. Завдяки зусиллям членів Комісії прикростей уникнули.

У лютому 1924 р. для прискорення процесу укладання словника (а саме для перегляду й використання карткового матеріалу і для початкового його оброблення) до співпраці було залучено додатково кілька працівників, серед яких найактивнішу участь узяли К. Т. Туркало, П. В. Шуба, Є. М. Марковський, С. О. Буда, Є. К. Волошин, В. П. Тутківський. А щоб полегшити працю головного редактора А. Ю. Кримського, для редагування III та IV томів у квітні 1924 р. було запрошено літературознавця, академіка С. О. Єфремова.

Варто зазначити, що С. О. Єфремов, дізнавшись про намір залучити його до укладання словника, неодноразово висловлював своє небажання займатися цією справою: «Комісія й видавці («Шлях освіти») тягнуть і мене до цієї справи. Огинаюся. Не хочеться совати пальці поміж двері» [65, с. 73], «тяжко мені, в цю справу плутатися не хочеться. Одно те, що маю й свої роботи досить, по саме нікуди, – до того ж я не філолог, нічого в їхніх тонкощах не розбираю; Кримський виразно не хоче, щоб хто до цієї справи втручався. Да мимоїдеть мене чаша сія!»

[65, с. 112–113]. Проте за рішенням Словникової комісії С. О. Єфремов став головним редактором III й IV томів РУСа-1933: «Було засідання Словникової комісії. Справу вирішено так, що мені треба буде редагувати другу половину, з О починаючи. От несподівано спобігла халепа!» [65, с. 117]. Попри власне незадоволення, С. О. Єфремов відповідально підійшов до справи й саме він із А. Ю. Кримським не просто впорядкували та систематизували доробок своїх колег, а й зробили безпосередній науковий внесок в укладання словника.

Протягом 1923 р., «вважаючи на негайну потребу в російсько-українському словникові і заасигновані від Словнаркому на підготовчу до видання роботу додаткові грошові засоби» [68, с. 303], основну увагу укладачі РУСа-1933 звертали на «упорядкування і редагування призбіраного матеріялу» [68, с. 306], а кількість нових карток із кожним роком зменшувалася. А. Ю. Кримський зазначав: «Писання нових карток обмежалося у другому півріччі 1923 р. мало не самим перевертанням ще неперевернутих до того часу укр.-російських карток, після чого й припинилося, бо похоплива праця над укладанням рос.-українського словника не лишала часу на виписування нових слів, відірвавши співробітників до іншої праці – систематизації матеріялу, а постійних членів-редакторів примусивши весь свій час віддавати на редагування вже призбіраного передніше матеріялу, а не на перегляд нового» [68, с. 306–307].

Робота над підготовкою словника до друку відбувалася в дуже складних та несприятливих умовах. Про це А. Ю. Кримський писав у газеті «Більшовик» від 23 березня 1924 р.: «Працюючи 11 годин на добу, ніколи не лягаючи спати раніш 4 г. ранку, я проте встигаю здавати до друкарні тільки один аркуш на тиждень, рідко 1 ¼. І я не перестаю здобувати низку листів з Харкова від офіційних представників влади, які турбуються, чи не можна було б прискорити цю справу, і зазначають мені в своїх листах, що якнайшвидше надрукування Російсько-українського словника – це є діло височенної державної ваги» [цит. за 50, с. 72]. У передмові до I тому РУСа-1933 укладачі пояснювали, що в них не було можливості перевірити рукописний варіант словника в повному обсязі перед тим, як здавати його до друку: «Скоро-но якийсь складений аркуш був зрадагований, він негайно, з невисохлим чорнилом, ішов до друкарні та й друкувався, доки тим часом відбувалося редагування дальшого аркушу» [РУС-1933, том I, с. X].

Перший том словника, попри важкі матеріальні умови, політичну нестабільність післяреволюційних років, вийшов друком 1924 р., «далі перший запал прохолов, у Державному видавництві України не вистачило нібито грошей на це, друкування дальших томів зволікалося, йшло безконечно мляво» [208, с. 32]. Про справжні причини затягування виходу наступних томів дізнаємося зі щоденникових записів С. О. Єфремова від 13 лютого 1924 р.: «Негаразд із Словником, що робить Комісія живої мови, а редакує Кримський. Щодня мені скаржаться – Комісія на Кримського, Кримський на Комісію. Ніби він затягає роботу й поводить ся неколегіально («самодержавно»); ніби Комісія складає Словник тенденційно і не науково і тому доводиться багато виправляти і напереспір комісії» [65, с. 73]. Із часом ситуація дедалі погіршувалася. 4 квітня 1924 р. С. О. Єфремову «читали в комісії папера, з яким думають удатись до Відділу з скаргою на Кримського за те, що він вставляє непристойности («сракопад» і ін.); кує слова невідповідні духові мови і взагалі не хоче зважати на думку комісії та умови колективної роботи» [65, с. 103].

У Звідомленні про діяльність Історично-філологічного відділу за 1925 р. Комісія для складання словника української живої мови повідомляє про «прикрі фінансові обставини Держвидаву, що тяглися протягом цілого року, та дефекти друкарської техніки» [69, с. 599], які унеможливили видання II і III томів РУСа-1933 в запланований термін. 1926 р. було прийнято рішення видавати словник півтомами, оскільки «умови праці ані трохи не покращали – те-ж саме неухажне до справи відношення від Державного Видавництва, те-ж саме невпорядковане фінансування й довгі періоди повного безгрішшя» [70, с. 279]. Тому наступні томи РУСа-1933 виходили окремими випусками впродовж 1926–1929 рр.

2 липня 1927 р. між Державним видавництвом України та академіком А. Ю. Кримським було укладено договір, у якому передбачалося, що А. Ю. Кримський зобов'язується взяти на себе головну редакцію другого тому російсько-українського словника (літери З – Н), що його має видавати ДВУ, за окремим договором із Комісією живої мови ВУАН із 18 травня 1927 р. Однак 1929 р. почалося переслідування А. Ю. Кримського у зв'язку зі справою Спілки визволення України (далі – СВУ), і вже в листопаді 1929 р. було призначено нових редакторів словника – М. Я. Калиновича та В. Г. Ярошенка.

Через згортання українізації та зміну політичного курсу уряду УРСР почалися утиски й переслідування старої редакційної комісії РУСа-1933, «що шкідницьку діяльність її проводирів згодом викрив процес СВУ» [РУС-1933, том II, вип. III, с. 1052]. До укладання словника було висунуто нові вимоги, які відбилися на 1/5 частині надрукованого словника (II та III випуски II тому): «не допуститися в цій його частині шкідливих буржуазних і націоналістичних тенденцій попередніх випусків», критично підходити «до спадщини української дореволюційної мови», запозичувати з інших мов «у тих випадках, коли українській мові бракує певного слова або фразеологічного звороту», «подавати поширені міжнародні слова і терміни в їх інтернаціональній формі, не перекладаючи їх штучно, без потреби на українську мову» [РУС-1933, том II, вип. III, с. 1052–1054]. Як зазначено в «Післяслові» до II і III випусків II тому, «пильно прислухаючись до критичного і порадового голосу радянської громадськості», бажаючи «оздоровити академічний словник», «зробити з його корисне знаряддя для будування української пролетарської культури» [РУС-1933, том II, вип. III, с. 1052–1054], редакція намагалася здійснити певні вдосконалення, а саме: повніше опрацьовувати лексичний матеріал, критично використовувати головні джерела словника, запровадити до реєстру російських слів лексичні новотвори, максимально скоротити в доборі реєстрових слів «дворянсько-поміщицькі та церковні елементи», у поданні українських лексичних і фразеологічних відповідників відкинути все застаріле й орієнтуватися на сучасну українську мову. Однак, попри всі спроби вдосконалити словник, вирок йому, як і багатьом укладачам і редакторам, уже було винесено.

Треба зазначити, що не всі «вдосконалення» були на користь: так, під маркою «дворянсько-поміщицьких та церковних елементів» могли вилучати питомі українські слова і фразеологізми, що не збігалися з російськими відповідниками й вирізняли своєрідність української мови. Адже словник має бути створений на «єдино-правильних діалектично-матеріалістичних методах», відбивати «масово-поширені язикові прикмети сучасної укр. мови на території УСРР в усіх її виявах (мова пролетарських і революційних письменників, мова політичних вождів, преси, наукової літератури, жива розмовна мова міського й сільського пролетаріату, як також критично використовувана мовна

спадщина)», мав бути позбавлений «нацдемівських» рис [159, с. 151–152].

Укладачів РУСа-1933 звинуватили у «прокладанні шляху німецькій військовій інтервенції» [217]. Як учасників контрреволюційної організації СВУ заарештовано С. О. Єфремова, В. М. Ганцова, Г. К. Голоскевича та інших, у 1941 р. – А. Ю. Кримського, якому, поряд з іншими звинуваченнями, інкримінували те, що він «проводив націоналістичну діяльність при складанні російсько-українського словника (на відрив української мови від російської), видав явно націоналістичний російсько-український словник» [71, с. 6].

Хоч у хроніці словникового відділу Науково-дослідчого інституту мовознавства було зазначено, що «протягом 1934 р. Інститут має здати до друку Російсько-український загальномовний словник, т. IV (від Р до Я) 100 арк.» [202: 143], останній том так і не було опубліковано. О. Є. Ільченко свого часу повідомляв, що IV том РУСа-1933 «вже надрукували, але не встигли зброшурувати, проте він був. Був!» [103, с. 3]. Письменник також стверджував, що йому з друзями за сприяння робітників-поліграфістів удалося винести кілька примірників IV тому словника за межі друкарні. Під час війни ці примірники були втрачені, хоча, як переконує О. Є. Ільченко, «один із урятованих примірників йому пощастило побачити в 50-х роках серед раритетів бібліотеки Британського музею в Лондоні» [103, с. 3]. 1 березня 2013 р. організатори сайту «Російсько-українські словники» видавництва «К.І.С.» («Київ-Інформ-Сервіс») <http://r2u.org.ua/> надіслали запит до бібліотеки з проханням здійснити пошук утраченого тому, однак знайти його не вдалося. Очевидно, мав рацію Ю. В. Шевельов, який вважав, що IV том РУСа-1933 взагалі не міг бути виданий, бо він не відповідав русифікаційній політиці влади [215, с. 12], і тому його було знищено в усіх варіантах: набір, гранки, рукописи.

Видані три томи словника було заборонено до вживання й вилучено з обігу і з бібліотек [94, с. 74]. П. Й. Горецький це пояснював так: «Радянська громадськість засудила його [словник – Ю. П.], бо в ньому яскраво позначилися такі риси, як архаїзація української мови, наявність багатьох діалектизмів, і поряд з цим – уникання слів, спільних з російською мовою, а в цитатному матеріалі – речення шовіністичного і політичного ворожого змісту» [44, с. 177]. М. Я. Калинович у передмові до «Російсько-українського словника» 1948 р. (далі – РУС-1948)

звинувачує укладачів РУСа-1933 в тому, що вони «намагалися створити штучні бар'єри між російською й українською мовами, всіляко силкувались відірвати розвиток української мови від мови російської і мов інших народів СРСР» [РУС-1948: XIII]. Таку позицію влади підтверджує і протокол допиту А. Ю. Кримського. На звинувачення слідчого, що «виданий словник був вилучений з ужитку як явно націоналістичний», та запитання «яким же чином до словника входили слова з праць Єфремова та інших націоналістів?» А. Ю. Кримський стримано відповів, що «окремі слова черпалися редакторами з праць Єфремова, який вважався знавцем мови» [цит. за 134, с. 39]. Це свідчить про намагання влади дискредитувати РУС-1933 в очах громадськості й вилучити його з масового обігу. У журналі «Мовознавство» за 1934 р. зафіксовано, що з листопада поточного року відділ узявся за укладання нового російсько-українського словника, картотека якого була очищена «від націоналістичного мотлоху» [203, с. 165].

Варто зазначити, що РУС-1933 був першим на той час загальномовним академічним словником, однак ставлення до нього протягом ХХ – ХХІ ст. змінювалося від офіційно вкрай негативного (ХХ ст.) до визнання його авторитету серед інших словників української літературної мови (ХХІ ст.) (детальніше див. [151]).

Фахівці, які мали змогу тривалий час працювати з РУСом-1933, одноставно стверджують, що він має для них найвищий авторитет серед українських лексикографічних праць. Для них РУС-1933 – це «єдиний словник, який дає змогу відчувати дух української мови, причому мови як на диво сучасної (незважаючи на вік словника), так і народної, наукової, офіційно-ділової і розмовної. У ньому практично немає штучно зросійщених слів, не властивих українській мові моделей та форм, натомість у ньому можна знайти те, що важко знайти в багатьох інших словниках, – незасмічену, розкуту, багату й поліфонічну українську мову» [175, с. 177]. Тож закономірно, що на сучасному етапі наукова й користувачька увага звернена саме до цього словника, який після тривалого періоду заборон повернувся до активного вжитку.

21 березня 2008 р. у київській книгарні «Є» відбулася презентація електронної версії РУСа-1933, яку оприлюднили на сайті <http://r2u.org.ua/>. Організувало цю роботу видавництво «К.І.С.», електронну версію трьох томів словника підготував О. Телемко, програмне забезпечення – А. Рисін. Електронні варіанти словника дійшли до

читача за сприяння О. Д. Кочерги, В. П. Кубайчука, В. Ф. Старка. Видання електронної версії вможливлено завдяки фінансовій допомозі Наукового товариства ім. Т. Шевченка з Фонду імені Івана Романюка. Творці електронної версії дещо відредагували старе видання – виправили технічні, граматичні та пунктуаційні помилки, удосконалили систему скорочень. Але суть РУСа-1933, звісно, залишилася незмінною. Оцифрування й оприлюднення словника в мережі Інтернет удоступнило його для всіх поціновувачів українського слова. Сьогодні користувачі часто звертаються саме до РУСа-1933 з метою розв’язання актуальних питань правильного слововживання. Про це свідчить значна кількість запитів на форумах, де РУС-1933 рекомендують як надійний словник. До прикладу, з’ясовуючи правильність написання титулу апостола Андрія, учасники форуму <http://r2u.org.ua/forum/> переконливо доводять, що його необхідно писати з одним *-н-*, а не з двома *-нн-* й одним з аргументів наводять переклад саме з РУСа-1933: *первозваний – первозваний* (Андрій Первозваний).

У 2016–2017 рр. за фінансової підтримки Ротарі клубу перевидано I–III томи РУСа-1933, що стало визначною подією в науковому світі. Редакційна колегія ухвалила відтворити словник без втручань у первісну структуру, зберігши зміст та стиль презентації матеріалів оригіналу, що становить неабияку цінність для всіх сучасних дослідників РУСа-1933.

Отже, у 30-ті рр. ХХ ст. радянська влада розгорнула масштабну русифікаційну політику, спрямовану на виявлення і знищення освіченої верстви українського населення, яка спроможна була зберігати та розвивати українську літературну мову. До цієї верстви належали й укладачі РУСа-1933, які були носіями української національної ідеї, значну увагу приділяли дослідженню історії української мови й літератури, фольклору, етнографії та реалізували свої погляди у словнику, що перешкоджало максимальному уподібненню української мови до російської й могло призвести до утворення буржуазної Української держави. Втілення української національної ідеї в РУСі-1933 стало однією з основних причин визнання його «націоналістично шкідливим» словником, заборони використання I–III томів та знищення IV тому. Водночас саме завдяки збереженню українських національних мовних традицій РУС-1933 сьогодні активно сприяє розвитку й уніфікації національної термінології, поширенню українських ідей у світовому науковому та інформаційному просторі.

1.2 РУС-1933 як об'єкт лінгвістики

1.2.1 Визначальні риси внутрішньої лексикографічної критики РУСа-1933

Словник, як зауважив І. О. Світличний, – це мовний кодекс, мовний закон, обов'язковий для всіх, хто користується мовою в суспільно-державних сферах, і всі його вартості, і всі його вади довгі роки будуть для широкого загалу нормою й законом, що формуватимуть мовну культуру народу [167, с. 462]. П. Ю. Гриценко переконаний: «За словниками нерідко оцінюють стан розвитку і мови, і мовознавства» [49, с. 238]. Це зумовлює необхідність лексикографічної оцінки кожного словника.

Лексикографічна критика є галуззю мовознавчої критики, яка «аналізує .. тексти з погляду того, наскільки правильно їх написано, чи дотримано стильових норм, як ефективно ці тексти можуть вплинути на читача» [168, с. 70]. Основні завдання лексикографічної критики також полягають в «оцінці, аналізі словникової продукції, розробленні теоретичних засад укладання словників» [43, с. 67]. Ми вважаємо, що лексикографічна критика має займатися оцінкою та аналізом словників, а розробляти теоретичні засади укладання словників – це першочергове завдання теорії лексикографії. Однак лексикографічна критика через об'єктивні зауваження та виправдану прогресивність поглядів критиків може певною мірою впливати на розвиток теорії лексикографії, даючи їй змогу оперативно реагувати на зміну потреб сучасних користувачів. З іншого боку, необ'єктивна, заангажована критика на державному рівні, як це було на поч. ХХ ст., може загальмувати, спотворити науковий розвиток теорії лексикографії.

Внутрішня лексикографічна критика – це критика, що розвивається всередині авторського колективу словника й невідома його користувачам та рецензентам. Така критика сприяє розвитку наукової лексикографічної концепції словника та його змістової частини. Як зауважує М. І. Чернишова, внутрішня лексикографічна критика може розвиватися під впливом зовнішньої, але може виникнути незалежно і здійснюватися самостійно під час реалізації багатотомного лексикографічного проекту, що демонструє творче устремління його укладачів і життєздатність самого проекту [206, с. 9].

Така критика була притаманна й РУСу-1933. Вона виникла й почала активно розвиватися в колективі укладачів, і, будучи констук-

тивною та об'єктивною, сприяла розвитку наукової концепції словника, удосконаленню не лише принципів його укладання, а й змісту в цілому. Однак згодом під зовнішнім ідеологічним тиском із боку влади на членів авторського колективу внутрішня лексикографічна критика зазнала суттєвих змін, що виявилися в низці принципів, штучно насаджуваних на етапі створення II випуску II тому РУСа-1933 (детальніше див. [139]). Вважаємо, що укладачам словника, попри всі заборони та ідеологічно зумовлені нововведення, вдалося використати найкращі лінгвістичні здобутки цього синхронного зрізу становлення української перекладної лексикографії й укласти словник, який не втрачає авторитету до сьогодні.

1.2.2 Зовнішня лексикографічна критика РУСа-1933: історична динаміка

1.2.2.1 Критика РУСа-1933 початку і середини ХХ ст.

Зовнішня наукова лексикографічна критика – це критика словника з боку наукового співтовариства та суспільства в цілому. До такої критики належать: наукові обговорення й дискусії, зовнішні рецензії, опубліковані в наукових журналах академічного типу та рецензії, які мають характер коротких відгуків, їх можуть називати «короткими рецензіями-анотаціями» [206, с. 8]. Л. А. Булаховський також доводив, що наукове визнання словника неможливе без урахування широкого досвіду користування ним і без вдумливої критики з боку науковців. Учений наголошував, що лише внаслідок наукових обговорень думок і пропозицій практичного характеру можна дійти «висновків науково цінних і суспільнокорисних» [18, с. 9]. Усі види такої критики були властиві і для РУСа-1933.

Науково обґрунтованим є погляд П. Ю. Гриценка на те, що «словники завжди часово марковані, позначені добою їх створення», і тому «оцінювання словників у реаліях нової доби та зміненої мови як невідповідних цій новій дійсності щонайменше некоректне» [49, с. 238–239]. Історичний аспект лексикографічної критики стосується не лише історії лексикографії, а й теорії лексикографії. Теоретики лексикографії виокремлюють два критерії аналізу: 1) яким був погляд сучасників на аналізовану лексикографічну працю; 2) як оцінюють цю працю нащадки з погляду її місця й ролі в розвитку словникової справи [206, с. 9]. Сучасні дослідники, які мали справу з РУСом-1933, відзначили його переважно

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрейченко Е. В. Возвращенная лексика русского языка XX века: лингвистический статус, социокультурная детерминированность, функционирование : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.02 «Языки народов Российской Федерации» / Е. В. Андрейченко. – Алматы, 2007. – 27 с.
2. Арполенко Г. П. П. Морачевський і перший повний переклад Св. Євангелія новоукраїнською мовою / Г. П. Арполенко // Волинь – Житомирщина. – 2003. – № 10. – С. 212–220.
3. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка / Ш. Балли. – М. : Наука, 1955. – 401 с.
4. Балог В. О. Параметрична система тлумачних словників української мови та її використання в комп'ютерній лексикографії / В. О. Балог // Лексикографічний бюлетень. – 2004. – Вип. 10. – С. 25–40.
5. Баранник Д. Х. Народнорозмовний складник лексичної та фразеологічної систем національної мови (на захист розмовного стилю) / Д. Х. Баранник // Мовознавство. – 2008. – № 4–5. – С. 31.
6. Басова Г. Д. Сопоставительная грамматика русского и украинского языков / Г. Д. Басова, А. В. Качура, А. В. Кихно и др. – К. : Наукова думка, 2003. – 534 с.
7. Бевз Г. П. Дбаймо про мову науки [Електронний ресурс] / Г. П. Бевз. – Режим доступу: <http://archive.is/oQrNG#selection-1675.25-1675.87>.
8. Безпояско О. К. Суфікс -щик (-чик) у сучасній українській мові / О. К. Безпояско // Культура слова. – 1987. – Вип. 32. – С. 13–18.
9. Белодед И. К. Всяк сущий в ней язык / И. К. Белодед. – К. : Радянська школа, 1981. – 248 с.
10. Берков В. П. Двухязычная лексикография : учебник / В. П. Берков. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Изд-во Астрель» : Изд-во АСТ : Транзиткнига, 2004. – 236 с.
11. Бибики С. П. Стилистична ремарка: дозвіл чи заборона? / С. П. Бибики // Культура слова. – 2000. – Вип. 55–56. – С. 52–59.
12. Бибики С. П. Сильова розмовна норма та розмовна лексика / С. П. Бибики // Культура слова. – 2011. – № 74. – С. 59–65.
13. Білодід І. К. Російська мова – мова міжнаціонального спілкування народів СРСР / І. К. Білодід. – К. : АН УРСР, 1962. – 32 с.

14. Блинова О. И. О предмете лингвистического источниковедения / О. И. Блинова // Языки и топонимия Алтая. – Барнаул, 1981. – С. 83–89.
15. Боярова Л. Г. Українська термінологіка в академічних російсько-українських словниках (20-рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.) / Л. Г. Боярова // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Філологія. – 2013. – № 1048. – Вип. 67. – С. 136–140.
16. Бузина О. А. Блог Олеся Бузини: Зараза «наразі» [Електронний ресурс] / О. А. Бузина. – Режим доступа: <http://www.segodnya.ua/blogs/olesbuzinablog/Blog-Olesya-Buziny-Zaraza-naraz.html>.
17. Булаховський Л. А. Мовознавство в АН УРСУ за час Радянської влади // Розвиток науки в УРСР за 40 років / Гол. ред. О. В. Палладін. – К. : Вид-во АН УРСР, 1957. – С. 76–77.
18. Булаховський Л. А. Питання удосконалення «Російсько-українського словника» 1948 р. / Л. А. Булаховський // Лексикографічний бюлетень. – 1953. – Вип. III. – С. 7–9.
19. Бурячок А. А. Функціонально-стильова оцінка слів у Словнику української мови / А. А. Бурячок // Лексикологія та лексикографія. – 1969. – Вип. III. – С. 106–113.
20. Вакулович І. Лист до академіка Агатангела Кримського / І. Вакулович // Вісти ВУЦВК. Культура і побут. – 20 березня 1925 р.
21. Василевський С. І. Добити ворога // Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду / за ред. Л. Т. Масенко. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2005. – С. 163–181.
22. Верменич Я. В. Адміністративно-територіальний устрій українських земель [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 1 : А – В / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. – К. : Наукова думка, 2003. – 688 с.: іл. – Режим доступа: http://www.history.org.ua/?termin=Administratyvny_podil.
23. Верхратський І. Г. Кілька слів о словарі О. Партицького / І. Г. Верхратський. – Львів : Друк. Т-ва ім. Шевченка, 1875. – 22 с.
24. Вихованець І. Р. Мовна мозаїка. Бажаючий, керуючий, початкуючий, працюючий, співаючий / І. Р. Вихованець // Українська мова. – 2006. – № 1. – С. 112.
25. Вихованець І. Р. Мовна мозаїка. Хай буде панівне, а не пануюче / І. Р. Вихованець // Українська мова. – 2005. – № 2. – С. 102.

26. Возний Т. М. Словотвір дієслів в українській мові у порівнянні з російською та білоруською / Т. М. Возний. – Львів : Вища школа, 1981. – 187 с.

27. Воронка Г. В. Формування реєстру загального перекладного словника / Г. В. Воронка // Вісник Книжкової палати. – 2014. – № 2. – С. 8–10.

28. Гайдученко Г. М. Актуалізація лексичних одиниць української мови кінця ХХ – початку ХХІ століття / Г. М. Гайдученко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Лінгвістика. – 2015. – Вип. 22. – С. 58–61.

29. Гайович Г. В. Прескриптивний підхід до вивчення мовних явищ: зміст, значення, проблеми / Г. В. Гайович // Гуманітарна освіта в технічних вищих навч. закладах. – 2012. – № 26. – С. 39–47.

30. Гак В. Г. О разных типах двуязычных словарей / В. Г. Гак // Тетради переводчика. – 1964. – Вып. 1. – С. 71–78.

31. Галас Б. К. Важливі вияви лексикографічного досвіду А. Кримського / Б. К. Галас // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. – 2014. – Вип. 19. – С. 28–35.

32. Галас Б. К. До характеристики джерел рукописного українсько-російського словника М. О. Руберовського / Б. К. Галас // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства. – 2008. – Вип. 12. – С. 112–115.

33. Герд А. С. Из размышлений на пути к новому академическому словарю современного русского языка / А. С. Герд // Язык – система. Язык – текст. Язык – способность. – М. : Институт русского языка РАН, 1985. – С. 72–79.

34. Гінзбург М. Д. Система правил українського ділового та наукового стилю / М. Д. Гінзбург // Українська мова. – 2006. – № 2. – С. 30–43.

35. Гнатюк І. С. А. Ю. Кримський – лексикограф / І. С. Гнатюк // Волинь філологічна: текст і контекст. Агатангел Кримський у контексті української та світової культури : зб. наук. праць. – Луцьк : РВВ «Вежа», 2006. – С. 86–89.

36. Гнатюк І. С. Люди все одно будуть говорити самоволка, а не самохід, і беспредел, а не свавілля [Електронний ресурс] / І.С. Гнатюк. – Режим доступу: http://redactor.in.ua/ru/language/6591.Irina_Gnatyuk_

Lyudi_vse_odno_budut_govoriti_samovolka_a_ne_samohid_i_bespredel_a_ne_svavillya.

37. Головащук С. І. А. Ю. Кримський як лексикограф / С. І. Головащук // А. Ю. Кримський – україніст і орієнталіст. – К. : Наукова думка, 1974. – 175 с.

38. Головащук С. І. Перекладні словники і принципи їх укладання (на лексичному матеріалі російської та української мов) / С. І. Головащук. – К. : Видавництво «Наукова думка», 1976. – 248 с.

39. Голосовська Г. Г. Активні дієприкметники в українській літературній мові: уживати чи ні? / Г. Г. Голосовська // Українська мова. – 2011. – № 4. – С. 63–71.

40. Горбачевич К. С. Современная нормативная лексикография / К. С. Горбачевич // Вестник АН СССР. – 1982. – № 1. – С. 77–86.

41. Гордієнко Н. Г. Мікроструктурні параметри в словниках жаргонної лексики / Н. Г. Гордієнко // Лінгвістичні дослідження. – 2011. – Вип. 32. – С. 3–7.

42. Гордієнко Н. Г. Особливості мікроструктури сучасних словників антропонімів / Н. Г. Гордієнко // Лексикографічний бюлетень. – 2011. – Вип. 20. – С. 75–81.

43. Гордієнко Н. Г. Сучасна лексикографія як об'єкт лінгвістики / Н. Г. Гордієнко // Українська мова. – 2011. – № 3. – С. 67–73.

44. Горецький П. Й. Історія української лексикографії / П. Й. Горецький. – К. : Видавництво академії наук Української РСР, 1963. – 243 с.

45. Горецький П. Й. Методологічні принципи складання загальних двомовних перекладних словників / П. Й. Горецький // Лексикографічний бюлетень. – 1951. – Вип. 1. – С. 5–21.

46. Городенська К. Г. Словотвірна варіантність і процеси унормування сучасної української термінології / К. Г. Городенська // Українська термінологія і сучасність. – 2003. – Вип. V. – С. 3.

47. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфонологія / В. О. Горпинич. – К. : Вища школа, 1999. – 207 с.

48. Гринев С. В. Введение в терминологическую лексикографию : учеб. пособие / С. В. Гринев. – М : МГУ, 1986. – 102 с.

49. Гриценко П. Ю. «Слово поза словником»: реєстр словника як проблема сучасної тлумачної лексикографії // Українська лексикографія

в загальнослов'янському контексті: теорія, практика, типологія / Відпов. ред. к. філол. н. І. С. Гнатюк. – К., 2011. – С. 238–250.

50. Данилюк Н. О. А. Ю. Кримський і «Російсько-український словник» 1924 – 1933 рр. / Н. О. Данилюк // Мовознавство. – 1991. – № 5. – С. 70–75.

51. Демська-Кульчицька О. М. Реєстр репресованих слів // Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду: документи і матеріали / Упоряд.: Л. Т. Масенко та ін. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. – С. 354–399.

52. Демська О. М. Вступ до лексикографії / О. М. Демська. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2010. – 266 с.

53. Денисов П. Н. Единицы словаря // Национальная специфика языка и её отражение в нормативном словаре / Отв. ред. Ю. Н. Караулов. – М. : Наука, 1988. – С. 48–52.

54. Денисов П. Н. Лексика русского языка и принципы её описания / П. Н. Денисов. – М. : Русский язык, 1980. – 253 с.

55. Дзюбишина-Мельник Н. Я. Відображення мовної картини світу в сучасному словнику / Н. Я. Дзюбишина-Мельник // Українське мовознавство. – 2008. – Вип. 38. – С. 70–84.

56. Драбовська В. А. Макроструктура сучасних американських навчальних тлумачних словників / В. А. Драбовська // Актуальні питання філології. – К. : КиМУ, 2011. – Вип 2. – С. 181–188.

57. Дрінов Д. Проти націоналізму в математичній термінології // Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду / за ред. Л. Т. Масенко. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2005. – С. 219–234.

58. Дубичинский В. В. Лексикография русского языка : учеб. пособие / В. В. Дубичинский. – М. : Издательство «Флинта», Издательство «Наука», 2008. – 432 с.

59. Дубічинський В. В. Лексикографія : навч.-метод. посібник / В. В. Дубічинський. – Харків : НТУ «ХП», 2011. – 66 с.

60. Дудик М. П. Активізація – актуалізація – реактивація (лексики) / М. П. Дудик // Культура слова. – 2003. – № 62. – С. 30–33.

61. Дячук Т. М. Значення академічного словника в становленні української лексикографії / Т. М. Дячук // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. – 2007. – Вип. 14. – С. 87–93.

62. Єремута В. Ю. Основні елементи макро- та мікроструктури лінгвістичного словника / В. Ю. Єремута // Держава та регіони. Серія : Гуманітарні науки. – 2012. – Вип. 2. – С. 44–50.

63. Єрмоленко С. С. Мова в культурі народу (план-проспект) / С. С. Єрмоленко, Т. А. Харитонova, О. Б. Ткаченко та ін. // Мовознавство. – 1998. – № 4–5. – С. 3–17.

64. Єрмоленко С. Я. Літературна мова і художній переклад // Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциту / Упоряд. Л. Т. Масенко та ін. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2005. – С. 283–300.

65. Єфремов С. О. Щоденники, 1923 – 1929 / С. О. Єфремов. – К. : ЗАТ «Газета «РАДА», 1997. – 848 с.

66. Жовтобрюх М. А. Словотвір сучасної української літературної мови / М. А. Жовтобрюх. – К. : «Наукова думка», 1979. – 407 с.

67. Зайцева О. В. Історія формування системи ремарок у словниках української мови / О. В. Зайцева // Наукові праці. Філологія. Мовознавство. – 2012. – Вип. 183. – Том 195. – С. 36–39.

68. Звідомлення Першого (Історично-Філологічного) Відділу за 1923-й рік // Записки історично-філологічного відділу / За головним редагуванням Голови Відділу акад. Агатангела Кримського. – К. : Друкарня Всеукр. Академії Наук, 1924. – Книга IV. – С. 294–353.

69. Звідомлення Відділу за 1925 р. // Записки історично-філологічного відділу / За головним редагуванням голови Відділу акад. Агатангела Кримського. – К. : Друкарня Всеукраїнської Академії Наук, 1926. – Книга VII – VIII. – С. 599–607.

70. Звідомлення Відділу за 1926 р. // Записки історично-філологічного відділу / За головним редагуванням голови Відділу акад. Агатангела Кримського. – К. : Друкарня Всеукраїнської Академії Наук, 1927. – Книга XV. – С. 278–290.

71. Ільєнко І. Хватальна евакуація (за слідчою справою А. Кримського) / І. Ільєнко // Літературна Україна. – 1990. – 25 жовтня. – С. 6.

72. Ицкович В. А. Языковая норма и проблемы кодификации современного русского языка : дис. на соискание уч. степени доктора филол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык» / В. А. Ицкович. – М., 1981. – 306 с.

73. Каганович Н. Кілька слів про словники / Н. Каганович // Прапор марксизму. – 1930. – № 3. – С. 123–126.

74. Казими́рова І. А. Історична термінографія в контексті лінгвістичного джерелознавства / І. А. Казими́рова // Мова і культура. – 2014. – Вип. 17. – Т. II (170). – С. 265–272.

75. Калинович М. Я. Новий російсько-український словник АН УРСР / М. Я. Калинович // Наукові записки Інституту мовознавства АН УРСР. – 1946. – Т. II – III. – С. 18–27.

76. Караулов Ю. Н. Лингвистическое конструирование и тезаурус литературного языка // Ю. Н. Караулов. – М. : «Наука», 1981. – 367 с.

77. Караулов Ю. Н. Общая и русская идеография / Ю. Н. Караулов. – М. : Наука, 1976. – 356 с.

78. Карпіловська Є. А. Вступ до прикладної лінгвістики: комп'ютерна лінгвістика : підручник / Є. А. Карпіловська. – Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2006. – 188 с.

79. Карпіловська Є. А. Соціальні чинники динаміки норм в українській мові кінця ХХ – початку ХХІ ст.: система та узус // *Języki słowiańskie w ujęciu sociolingwistycznym* / pod. red. Haliny Kurek. – Kraków : Księgarnia Akademicka. – 2012. – t. 15. – S. 47–58.

80. Карпіловська Є. А. Українська наукова мова в академічному «Російсько-українському словникові» за редакцією А. Кримського та С. Єфремова / Є. А. Карпіловська, О. Д. Кочерга, Є. В. Мейнарович // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Проблеми української термінології. – 2008. – № 620. – С. 110–115.

81. Кислюк Л. П. Нове життя репресованих словників / Л. П. Кислюк // Світогляд. – 2008. – № 2. – С. 80.

82. Кислюк Л. П. Сучасна словотвірна норма української мови: мовна практика та кодифікація / Л. П. Кислюк // Українська мова. – 2012. – № 1. – С. 52–66.

83. Ковтунець О. С. Явище актуалізації лексики в сучасній українській мові (стан і перспективи дослідження) / О. С. Ковтунець // Лексикографічний бюлетень. – 2010. – Вип. 19. – С. 114–122.

84. Колібаба Л. М. Браковка чи бракування / Л. М. Колібаба // Культура слова. – 2003. – № 62. – С. 81–86.

85. Коробчинська Л. А. Розмовна і просторічна лексика української мови та її ремаркування в словниках / Л. А. Коробчинська // Лексикографічний бюлетень. – 1963. – Вип. 9. – С. 41–55.

86. Корогородський Р. М. Документи з фонду обмеженого користування. «Запротоколюйте мою заяву...» / Р. М. Корогородський // Літературна Україна. – 11 січня 1990 р. – С. 5.

87. Костомаров В. Г. Некоторые теоретические вопросы культуры речи / В. Г. Костомаров, А. А. Леонтьев // Вопросы языкознания. – 1966. – № 5. – С. 3–6.

88. Котков С. И. О предмете лингвистического источниковедения / С. И. Котков // Источниковедение и история русского языка. – М. : Наука, 1964. – С. 3–13.

89. Кочерга О. Д. Мовознавчі репресії 1933 року – джерело теперішніх мовних проблем [Електронний ресурс] // Журнал «І». – 2004. – Число 35. – Режим доступу: www.ji.lviv.ua/n35texts/kocherha.htm.

90. Кремпова Л. О. Вимоги до редагування лінгвістичних словників з погляду їх будови / Л. О. Кремпова // Держава та регіони. Серія : Гуманітарні науки. – 2011. – Вип. 4. – С. 141–146.

91. Кримський А. Ю. Лист до редакції / А. Ю. Кримський // «Вісти ВУЦВК» Культура і побут. – 2 квітня 1925 р. – № 13. – С. 7.

92. Кримський А. Ю. Твори : у 5-ти т. / А. Ю. Кримський. – Т. 5. – Кн. 1. – К. : Наукова думка, 1973. – 554 с.

93. Кримський А. Ю. Украинская грамматика для учениковъ і вышшихъ классовъ гімназій и семінарій Придніпровья / А. Ю. Кримський. – Вып. 1. – Т. 1. – М. [б/в], 1907. – 545 с.

94. Кубайчук В. П. Хронологія мовних подій в Україні: зовнішня історія української мови / В. П. Кубайчук. – К. : К.І.С., 2004. – 176 с.

95. Курило О. Б. Уваги до сучасної української літературної мови / О. Б. Курило. – 2-ге вид. – К. : Основи, 2008. – 303 с.

96. Курс історії української літературної мови / За заг. ред. І. К. Білодіда. – Т. 1. – К. : АН УРСР, 1958. – 593 с.

97. Левченко С. П. Ще раз про ремарку «просторічне» / С. П. Левченко // Лексикологія та лексикографія. – 1966. – Вип. 2. – С. 159–164.

98. Лексична семантика в системі «людина-машина» / М. М. Пещак, Н. Ф. Клименко, Г. М. Ярун ; відп. ред. Л. С. Паламарчук. – К. : Наукова думка, 1986. – 278 с.

99. Лісова А. Словник, политий кров'ю / Анастасія Лісова // Народне слово. Загальнополітичний тижневик Української народної партії. – 15 травня 2008 р.

100. Лутчин О. Збагачуємо мову прадавніми словами [Електронний ресурс] / Оксана Лутчин. – Режим доступу: <http://ar25.org/article/zbagachuyemo-movu-pradavnimy-slovamy.html>.

101. Мазурик Д. В. Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови (90-і роки ХХ ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Д. В. Мазурик. – Львів, 2002. – 21 с.

102. Мазурик Д. В. Продуктивність суфіксального творення неологізмів – іменників у сучасній українській мові / Д. В. Мазурик // Актуальні проблеми українського словотвору : зб. статей. – Івано-Франківськ : Плай, 2002. – С. 292–302.

103. Малаш М. І. Із любові та світлої мрії. 4 червня – 100 років від дня народження українського письменника Олександра Ільченка / М. І. Малаш // Сільські вісті. – 4 червня 2009 р. – С. 3.

104. Мартынюк А. Я. Лексикографическая традиция и типология словарей / А. Я. Мартынюк // Культура народов Причерноморья. – 2005. – № 69. – С. 105–107.

105. Масенко Л. Т. Мова і суспільство. Постколоніальний вимір / Л. Т. Масенко. – К. : КМ Академія, 2004. – 164 с.

106. Масенко Л. Т. Мовна політика в УРСР: історія лінгвоциду // Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду / За ред. Л. Т. Масенко. – К. : Києво-Могилянська академія, 2005. – 399 с.

107. Матанцева А. О. Кореляція питомих і запозичених терміноелементів у «Російсько-українському словнику» 1924–33 рр. / А. О. Матанцева // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2010. – № 676. – С. 37–40.

108. Матанцева А. О. Особливості перекладу російських дієслів із префіксом *от-* українською мовою / А. О. Матанцева // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». – 2011. – № 709. – С. 14–18.

109. Матанцева А. О. Особливості функціонування префікса *за-* як засобу дієслівного термінотворення в «Російсько-українському словнику» (1924 – 33) / А. О. Матанцева // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2012. – № 733. – С. 75–80.

110. Матвеева Л. В. А. Ю. Кримський – неодмінний секретар Всеукраїнської Академії наук : Вибране листування / Л. В. Матвеева, Є. Г. Циганкова. – К. : Обереги, 1997. – 171 с.

111. Мацько Л. І. Українська мова в кінці ХХ ст. / Л. І. Мацько // Дивослово. – 2000. – № 4. – С. 15–20.

112. Мейзерська І. В. Лексикографічна параметризація: структурний та функціональний аспекти (на прикладі Великого тлумачного словника сучасної української мови) / І. В. Мейзерська // Вісник СумДУ. Серія : Філологія. – 2007. – Т. 1, № 1. – С. 151–155.

113. Мельник Т. П. Лексичні дублети у «Російсько-українському словнику» 1924–33 рр. / Т. П. Мельник // Культура слова. – 2011. – № 74. – С. 115–119.

114. Мельник Т. П. Фіксація варіантності у «Російсько-українському словнику» (1924–1933 роки) / Т. П. Мельник // Наукові записки. Серія : Філологія. – 2008. – Вип. 10. – Т. 2. – С. 41–44.

115. Моисеев М. В. Лексикография английского языка : учебно-методическое пособие для студентов языковых специальностей / М. В. Моисеев. – Омск : ОмГУ, 2006. – 92 с.

116. Морковкин В. В. О базовом лексикографическом знании / В. В. Морковкин // Учебники и словари в системе средств обучения русскому языку как иностранному. – М. : Русский язык, 1986. – С. 102–117.

117. Москаленко А. А. Нарис історії української лексикографії / А. А. Москаленко. – К. : Радянська школа, 1961. – 162 с.

118. Муромцева О. Г. Розвиток лексики української літературної мови в другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. / О. Г. Муромцева. – Харків : Вища школа, 1985. – 170 с.

119. Муромцева О. Г. Тенденції розвитку словникового складу української літературної мови (кінець 80-х – 90-і рр.) / О. Г. Муромцева // ІV Міжнародний конгрес україністів. Мовознавство. Доповіді та повідомлення. – К. : Пульсари, 2002. – С. 22–25.

120. Некрашэвіч С. М. Сучасны стан вывучэння беларускага мовы / С. М. Некрашэвіч // Працы Акадэмічнае конфэрэнцыі па рэформе беларускага правапісу і азбукі. – Мн. : Інбелкульт, 1927. – С. 48–70.

121. Неровня Н. М. Фразеологізм, його синоніми і варіанти / Н. М. Неровня // Культура слова. – 1985. – Вип. 28. – С. 45–47.

122. Нечитайло О. І. Синоніми в лексикографії / О. І. Нечитайло. – К. : Наук. думка, 1987. – 130 с.

123. Ніковський А. В. Вступне слово // Словник української мови / Зібрала редакція журналу «Киевская Старина». Упорядкував з додатком власного матеріалу Борис Грінченко. – 3-є видання, виправлене й допо-

внене, за редакцією акад. Сергія Єфремова та Андрія Ніковського. – Т. 1 : А – Г. – К. : Горно, 1927. – С. V–XV.

124. Німчук В. В. Давньоруська спадщина в лексиці української мови / відп. ред. С. П. Бевзенко. – К. : Наук. думка, 1992. – 416 с.

125. Німчук В. В. Проблеми українського правопису ХХ – початку ХХІ ст. / В. В. Німчук. – Кам'янець-Подільський : К-ПДПУ, 2002. – 116 с.

126. Нові й актуалізовані слова та значення: словникові матеріали (2002–2010) / Кер. проекту і відп. ред. О. М. Тищенко, авт. колектив: В. О. Балог, Н. Є. Лозова, Л. О. Тименко, О. М. Тищенко. – К. : Дмитра Бураго, 2010. – 280 с.

127. Огієнко І. І. Історія української літературної мови / І. І. Огієнко. – К. : Либідь, 1995. – 296 с.

128. Ожегов С. И. О трех типах толковых словарей современного русского языка / С. И. Ожегов // Вопросы языкознания. – 1952. – № 2. – С. 85–103.

129. Паламарчук Л. С. Анкета / Л. С. Паламарчук // Мовознавство. – 1967. – № 2. – С. 81; № 4. – С. 87.

130. Паламарчук Л. С. Відбиття фактів усного мовлення сучасною лексикографією / Л. С. Паламарчук // Українське усне літературне мовлення. – К. : Наукова думка, 1967. – С. 84–93.

131. Паламарчук Л. С. Про принципи добору лексичного інвентаря для загальнономовного словника / Л. С. Паламарчук // Мовознавство. – 1973. – № 3. – С. 3–11.

132. Паламарчук Л. С. Українська радянська лексикографія: Питання історії, теорії та практики / Л. С. Паламарчук. – К. : Наукова думка, 1978. – 203 с.

133. Панченко О. І. Словникова стаття як елемент навчання філологів іноземної мови / О. І. Панченко // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти. – 2011. – Вип. 18. – С. 167–174.

134. Пасховер О. Агатангел Кримський: шлях у безсмертя / Олександр Пасховер // Політика і культура. – 19–25 червня 2001 р. – № 22 (105). – С. 38–39.

135. Петрищева Е. Ф. К вопросу о критериях нормативности / Е. Ф. Петрищева // Вопросы культуры речи. – М. : Наука, 1967. – Вып. 8. – С. 34–40.

136. Пилинський М. М. З історії розвитку української лексикографії (Деякі уваги щодо джерел і реєстру «Словаря української мови» за редакцією Б. Грінченка) / М. М. Пилинський // Дослідження з мовознавства. – К. : Академія наук Української РСР, 1962. – С. 3–30.

137. Пилинський М. М. Мовна норма і стиль / М. М. Пилинський. – К. : Наук. думка, 1976. – 288 с.

138. Пилинський М. М. Словник і культура нашої мови (до виходу першого тому Словника української мови АН УРСР) / М. М. Пилинський // Мовознавство. – 1971. – № 5. – С. 75–87.

139. Поздрань Ю. В. Визначальні риси внутрішньої лексикографічної критики «Російсько-українського словника» за редакцією А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова / Ю. В. Поздрань // Мова та література у полікультурному просторі : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 9 – 10 лютого 2018 р. – Львів : ЛОГОС, 2018. – С. 75–77.

140. Поздрань Ю. В. Джерела «Російсько-українського словника» за редакцією А. Ю. Кримського, С. О. Єфремова у контексті його дескриптивності / Ю. В. Поздрань // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Лінгвістика. – 2015. – Вип. 24. – С. 50–57.

141. Поздрань Ю. В. Джерельна база «Російсько-українського словника» за редакцією А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова в контексті лінгвістичного джерелознавства / Ю. В. Поздрань // Українська мова. – 2016. – № 3 (59). – С. 79–89.

142. Поздрань Ю. В. Динаміка критеріїв оцінювання нормативності мовних одиниць у контексті дослідження «Російсько-українського словника» за редакцією А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова / Ю. В. Поздрань // Materiály XII Mezinárodní vědecko-praktická conference «Zprávy vědecké ideje – 2016», 27 října – 05 listopadu 2016. – Praha : Education and Science, 2016. – Díl 6 : Filologie. Psychologie a sociologie. Tělesné kultury a sport. Philosophy. – P. 28–32.

143. Поздрань Ю. В. Лексикографічні традиції Б. Д. Грінченка в «Російсько-українському словнику» за редакцією А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова / Ю. В. Поздрань // Лексикографічний бюлетень. – 2013. – Вип. 22. – С. 37–45.

144. Поздрань Ю. В. Матеріали польових записів як одне з джерел «Російсько-українського словника» за редакцією А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова / Ю. В. Поздрань // Філологія і лінгвістика в сучасному

суспільстві : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, 30–31 жовтня 2015 року. – Херсон : Гельветика, 2015. – С. 37–41.

145. Поздрань Ю. В. Методика встановлення джерел «Російсько-українського словника» за редакцією А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова / Ю. В. Поздрань, О. М. Тищенко // Альманах Полтавського національного педагогічного університету «Рідний край». – 2015. – № 2 (33). – С. 95–102.

146. Поздрань Ю. В. Особенности перевода терминологической лексики (на материале «Русско-украинского словаря» 1924–1933 гг.) / Ю. В. Поздрань // Слово, высказывание, текст в когнитивном, прагматическом и культурологическом аспектах : материалы VII Международной научной конференции, Челябинск, 21–23 мая 2014 г. – Челябинск : Энциклопедия, 2014. – С. 48–51.

147. Поздрань Ю. В. Реактивация елімінованої лексики (на матеріалі «Російсько-українського словника» за редакцією А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова) / Ю. В. Поздрань // International research and practice conference «Contemporary issues in philological sciences : experience of scholars and educationalists of Poland and Ukraine», April 28–29, 2017. – Lublin, Republic of Poland, 2017. – S. 30–34.

148. Поздрань Ю. В. Реактивована лексика «Російсько-українського словника» за ред. А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова / Ю. В. Поздрань, О. М. Тищенко // Рідне слово в етнокультурному вимірі : зб. наук. праць / Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. – Дрогобич : Посвіт, 2016. – С. 184–199.

149. Поздрань Ю. В. «Російсько-український словник» за редакцією А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова як джерело перекладних словників ХХ–ХХІ ст.: офіційний статус та лексикографічна критика / Ю. В. Поздрань // Актуальні проблеми філології та перекладознавства : зб. наук. праць. – Хмельницький : Бідюк Є. І., 2016. – Вип. 10. – Том 2 (К – П). – С. 281–287.

150. Поздрань Ю. В. Спадкоємність лексикографічних традицій (на матеріалі «Словаря української мови» за редакцією Б. Д. Грінченка і «Російсько-українського словника» за редакцією А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова) / Ю. В. Поздрань // Борис Грінченко – відомий і невідомий : матер. Всеук. наук. конференції (IX щорічні Грінченківські читання), 9 грудня 2016 р. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. – С. 128–136.

151. Поздрань Ю. В. Суспільно-політичне й наукове значення «Російсько-українського словника» за редакцією А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова / Ю. В. Поздрань // Таврійські філологічні наукові читання : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 26–27 січня 2018 р. – К. : Таврійський нац. ун-т імені В. І. Вернадського, 2018. – С. 43–46.

152. Поздрань Ю. В. У пошуках утраченого тому «Російсько-українського словника» за редакцією А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова / Ю. В. Поздрань // Наукові записки Національного університету «Острозька академія» : зб. наук. праць. Серія : Філологічна. – Острого : Острозька академія, 2015. – Вип. 56. – С. 245–248.

153. Поздрань Ю. В. Фразеологічне багатство української мови в «Російсько-українському словнику» за редакцією А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова / Ю. В. Поздрань // Моўная адзінка ў кантэксце часу : зб. матэрыялаў II Рэспубл. навук.-практ. канф, Брэст, 18 лістапада 2016 г. / рэдкал. : Л.В. Леванцэвіч [і інш.]. – Брэст : БрДУ, 2016. – С. 100–103.

154. Полюга Л. М. Структура і функції словникових статей у лексиконах різних типів / Л. М. Полюга // Українська історична та діалектна лексика : зб. наук. праць. – 2003. – Вип. 3. – С. 16–23.

155. Пономарів О. Д. Слова «природній» у літературній мові немає [Електронний ресурс] / О. Д. Пономарів. – Режим доступу: <http://www.bbc.co.uk/blogs/ukrainian/ponomariv/2010/12/post-36.html>.

156. Попова Л. В. Словарная статья в условиях современной лексикографии / Л. В. Попова // Вестник Челябинского государственного университета. Серия : Филология. Искусствоведение. – 2011. – № 33 (248). – Вып. 60. – С. 204–206.

157. Пронь Т. М. Відображення словотвірно-стилістичного потенціалу української мови у словниках (на матеріалах «Російсько-українського словника» за редакцією А. Кримського та «Словника синонімів української мови» у 2 т. / Т. М. Пронь // Наукові записки. Серія : Філологічні науки. – 2010. – Т. 111. – С. 72–80.

158. Резолюція Комісії НКО для перевірки роботи на мовному фронті в питаннях термінології // Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду / за ред. Л. Т. Масенко. – К. : Києво-Могилянська академія, 2005. – С. 143–148.

159. Резолюція Комісії НКО для перевірки роботи на мовному фронті в справі граматичній // Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду / за ред. Л. Т. Масенко. – К. : Києво-Могилянська академія, 2005. – С. 148–152.

160. Резолюція Комісії НКО в справі перевірки роботи на мовному фронті на доповідь тов. Хвилі «Націоналістична небезпека на мовному фронті й боротьба проти неї» // Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду / за ред. Л. Т. Масенко. – К. : Києво-Могилянська академія, 2005. – С. 140–143.

161. Рильський М. Т. Ясна зброя : статті / М. Т. Рильський. – К. : Радянський письменник, 1971. – 284 с.

162. Рогоза Б. П. Який зміст передають лексеми наразі й відтак, що їх дуже уподобали наші журналісти? [Електронний ресурс] / Б. П. Рогоза. – Режим доступу: <http://mova.kreschatic.kiev.ua/253.htm>.

163. Розстріляне відродження [Електронний ресурс] // Електронна бібліотека України. – Режим доступу: http://uateka.com/uk/article/culture/literature_journ/1236.

164. Руссу А. Особливості утворення дієслів зі значенням завершеної результативної дії в «Російсько-українському словнику» (1924–33) / Анна Руссу // Лінгвістичні студії. – 2013. – Вип. 27. – С. 32–36.

165. Руссу А. Семантичний опис префікса від- як засобу дієслівного терміноутворення (на матеріалі «Російсько-українського словника» (1924 – 33)) / Анна Руссу // Наукові записки : зб. наук. праць. Серія : Філологічні науки. – Ніжин : Ніжинський державний університет ім. М. Гоголя, 2013. – Кн. 2. – С. 230–235.

166. Самойлова І. А. Наукова конференція «Словникова справа в Україні: минуле, сучасне, майбутнє» (до 100-річчя публікації «Словаря української мови» за ред. Бориса Грінченка) / І. А. Самойлова // Лексикографічний бюлетень. – 2007. – Вип. 16. – С. 101–106.

167. Світличний І. О. Новий словник. Який він? / І. О. Світличний // Серце для куль і для рим. – К. : Радянський письменник, 1990. – С. 430–484.

168. Селігей П. О. Нормативний підхід у мовознавстві й мовна критика / П. О. Селігей // Стиль і текст. – 2012. – Вип. 13. – С. 66–72.

169. Синявський О. Н. Норми української літературної мови / О. Н. Синявський. – Х. – К., 1931. – 376 с.

170. Сімович В. І. На могилу Бориса Грінченка : промова, виголошена на жалібній академії дня 22 мая 1910 р. в Чернівцях / В. І. Сімович. – Чернівці, 1910.

171. Скиба І. Є. Зіставна характеристика мікроструктурного рівня інтегральних лексикографічних праць кінця ХІХ – поч. ХХ ст. / І. Є. Скиба // Лінгвістика. – 2011. – № 1 (22). – С. 28–34.

172. Скляревська Т. Н. Новый академический словарь: объект, типологические признаки, место в системе русской лексикографии / Т. Н. Скляревська // Очередные задачи русской академической лексикографии. – СПб. : Институт лингвистических исследований РАН, 1995. – С. 15–23.

173. Скопненко О. І. Принципи лексикографічного опрацювання сталих висловів (на матеріалі «Російсько-українського словника» за редакцією А. Кримського й С. Єфремова та білоруських словників) / О. І. Скопненко // Лексикографічний бюлетень. – 2008. – Вип. 17. – С. 31–39.

174. Ссори́на М. С. Словарь как мультиструктурная организация / М. С. Ссори́на // Ярославский педагогический вестник. – 2011. – № 1. – Том 1 (Гуманитарные науки). – С. 142–146.

175. Старко В. Ф. «Російсько-український словник» (1924–1933) та українське академічне словникарство / В. Ф. Старко // Українське мовознавство. – 2008. – Вип. 38. – С. 174–180.

176. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття: (На матеріалі мови засобів масової інформації) / О. А. Стишов. – 2-ге вид., переробл. – К. : Пугач, 2005. – 388 с.

177. Струганець Л. В. Динаміка лексичних норм української літературної мови ХХ ст. : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Л. В. Струганець. – К., 2002. – 32 с.

178. Струганець Л. В. Процеси актуалізації та пасивізації лексико-семантичних засобів в українській літературній мові кінця ХХ століття / Л. В. Струганець // Слово. Стиль. Норма : зб. наук. праць. – К., 2002. – С. 53–57.

179. Струганець Л. В. Стилiстична транспозиція лексичних одиниць сучасної української літературної мови / Л. В. Струганець // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова : зб. наук. праць. Серія № 8. : Фі-

логічні науки (мовознавство і літературознавство). – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – Вип. 1. – Книга 1. – С. 57–62.

180. Ступин Л. П. Лексикографія англійського мови / Л. П. Ступин. – М. : Высшая школа, 1985. – 168 с.

181. Сулима М. Ф. Проблема літературної норми в українській мові / М. Ф. Сулима // Шлях освіти. – 1928. – № 4. – С. 132–141.

182. Тараненко О. О. Актуалізовані моделі в системі словотворення сучасної української мови (кінець ХХ – ХХІ ст.): монографія / О. О. Тараненко. – К. : Дмитро Бураго, 2015. – 248 с.

183. Тараненко О. О. Новий словник української мови (концепція і принципи укладання словника) / О. О. Тараненко. – Київ – Кам'янець-Подільський [б.в.], 1996. – 171 с.

184. Тарасова В. В. Лексикографічна концепція двомовного термінологічного тезауруса фахової мови психології / В. В. Тарасова // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Філологічні науки. – 2013. – Т186, № 2. – С. 23–30.

185. Тимченко Є. К. Язикознавство / Є. К. Тимченко // Україна. – 1928. – № 3. – С. 128–134.

186. Тищенко О. М. Актуалізовані та нові слова й значення (матеріали до словника) / О. М. Тищенко // Лексикографічний бюлетень. – 2011. – Вип. 20. – С. 233–243.

187. Тищенко О. М. Архівна картотека як лексико-ілюстративна база «Російсько-українського словника» за ред. А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова. І. Лексична картотека: історія створення та репресій / О. М. Тищенко // Українська мова. – 2016. – № 2. – С. 44–71.

188. Тищенко О. М. Архівна картотека як лексико-ілюстративна база «Російсько-українського словника» за ред. А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова / О. М. Тищенко // Українська мова. – 2016. – № 3 (59). – С. 57–78.

189. Тищенко О. М. Лексикографічний контекст четвертого тому Російсько-українського словника за ред. А. Ю. Кримського та С. О. Єфремова: умовне відтворення реєстру / О. М. Тищенко // Українська мова. – 2015. – № 4. – С. 89–100.

190. Товстенко В. Р. Просторіччя як структурно-функціональне явище : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец.

10.02.01 «Українська мова» / В. Р. Товстенко. – К. : Київський національний університет ім. М. П. Драгоманова, 2000. – 19 с.

191. Тодор О. Г. Явища семантичної трансформації та стилістичної транспозиції в українській мові 90-х рр. ХХ століття / О. Г. Тодор // Наукові записки. Серія : Філологія. – 2003. – Т. 22. – Ч. 1. – С. 13–16.

192. Токар В. П. Із історії суфікса -щик (-чик) в українській мові / В. П. Токар // Наукові записки Дніпропетровського університету : зб. праць історико-філологічного факультету. – 1958. – Т. 64. – Вип. 15.

193. Українська мова. Енциклопедія / Редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О. (співголови), Зяблюк М. П. та ін. – 3-є вид., зі змінами і доп. – К. : Укр. енцикл. ім. М. П. Бажана, 2007. – 856 с.

194. Український правопис. – К. : Українське державне видавництво, 1946.

195. Український правопис (проект). – Харків : ДВУ, 1926. – 122 с.

196. Украинский семантический словарь. Проспект (машинный формат базы данных и принципы его автоматизированного составления) / М. М. Пещак, Н. Ф. Клименко, Е. А. Карпиловская, В. А. Шкуров. – К. : Наукова думка, 1990. – 263 с.

197. Фаріон І. Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова (Науковонавчальне видання) : монографія / І. Д. Фаріон. – Івано-Франківськ : Місто НВ, 2009. – 328 с.

198. Формалізовані основи семантичної класифікації лексики / Н. Ф. Клименко, М. М. Пещак, І. Ф. Савченко. – К. : Наукова думка, 1982. – 250 с.

199. Франко І. Я. Говоримо на вовка – скажімо і за вовка / І. Я. Франко // Збір. творів : у 50-ти т. – Т. 28. – К. : Наукова думка, 1981. – С. 167–175.

200. Франко І. Я. Твори : У 50-ти т. / І. Я. Франко. – Т. 49. – К. : Наукова думка, 1986. – 811 с.

201. Хвиля А. А. Викоринити, знищити націоналістичне коріння на мовному фронті / А. А. Хвиля // Більшовик України. – 1933. – № 7–8. – С. 42–43.

202. Хроніка словникового відділу Науково-дослідного інституту мовознавства // Мовознавство. – 1934. – № 1. – С. 143.

203. Хроніка словникового відділу Науково-дослідного інституту мовознавства // Мовознавство. – 1934. – № 2. – С. 165.

204. Хроніка НДІМ 1933 – 1934 рр. // Українська мова у ХХ сторіччі : історія лінгвоциду / за ред. Л. Т. Масенко. – К. : Києво-Могилянська академія, 2005. – С. 152–163.

205. Черемська О. С. Історичний характер мовної норми / О. С. Черемська // Українська мова у ХХІ столітті: традиції і новаторство : тези доповідей ІІ Всеукраїнського лінгвістичного форуму молодих учених. – К. [б.в.], 2012. – С. 167–170.

206. Чернышева М. И. Параметры лексикографической критики / М. И. Чернышева // Слово и словарь. Vocabulum et vocabularium : сб. науч. трудов по лексикографии. – 2011. – Вып. 12. – С. 7–10.

207. Шведова Н. Ю. Парадоксы словарной статьи / Н. Ю. Шведова // Национальная специфика языка и её отражение в нормативном словаре. – М. : Наука, 1988. – С. 6–11.

208. Шевельов Ю. В. Всеволод Ганцов // Портрети українських мовознавців / Ю. В. Шевельов. – К. : КМ Академія, 2002. – С. 32–56.

209. Шевельов Ю. В. Покоління двадцятих років в українському мовознавстві // Портрети українських мовознавців / Ю. В. Шевельов. – К. : КМ Академія, 2002. – С. 8–30.

210. Шевельов Ю. В. Так нас навчали правильних проізношень / Вибрані праці : у 2 кн. Кн. І. Мовознавство / Упоряд. Л. Т. Масенко. – К. : Києво-Могилянська академія, 2008. – С. 280–283.

211. Шевельов Ю. В. У довгій черзі: проблема реабілітації / Ю. В. Шевельов // Київ. – 1991. – № 12. – С. 72–76.

212. Шевельов Ю. В. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900–1941): стан і статус // Вибрані праці : у 2 кн. Кн. І. Мовознавство / Упоряд. Л. Т. Масенко. – К. : Києво-Могилянська академія, 2008. – С. 26–279.

213. Шевчук Г. Уярмлена мова / Г. Шевчук, В. Нетай // Нова Україна. – 1941. – № 3 (11 грудня). – С. 2–3.

214. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник / С. В. Шевчук, І. В. Клименко. – К. : Алерта, 2010. – 696 с.

215. Шерех Ю. В. Нарис сучасної української літературної мови / Ю. В. Шерех. – Мюнхен : Молоде життя, 1951. – 404 с.

216. Шмелев Д. Н. Современный русский язык. Лексика / Д. Н. Шмелев. – М. : Просвещение, 1977. – 335 с.

217. Шульженко С. Мовна політика в Україні (1917–1940) / Світлана Шульженко // Вісник Книжкової палати. – 2008. – № 11. – С. 40–42.

218. Щерба Л. В. Избранные работы по русскому языку / Л. В. Щерба. – М. : Учпедгиз, 1957. – 188 с.
219. Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность / Л. В. Щерба. – Л. : Наука, 1974. – 428 с.
220. Яворська Г. М. Прескриптивна лінгвістика як дискурс. Мова, культура, влада / Г. М. Яворська. – К. : Нац. акад. наук України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, 2000. – 288 с.
221. Bańko M. Studia o słowniku jednojęzycznym / M. Bańko. – Warszawa : Wydział Polonistyki UW, 2001. – 336 s.
222. Cienkowski W. Język dla wszystkich / W. Cienkowski. – Warszawa : Książka i Wiedza, 1978. – 366 s.
223. Doroszewski W. Geneza i character słownika // Słownik języka polskiego / Red. W. Doroszewski. – T. 1–11. – Warszawa, 1958–1969. – T. 1. – S. XIII–XLIII.
224. Doroszewski W. Kryteria poprawności językowej / W. Doroszewski. – Warszawa, 1950. – 87 s.
225. Doroszewski W. O poprawności językowej błędach językowych i kryteriach oceny tych pojęć // Słownik poprawnej polszczyzny / Red. W. Doroszewski. – Warszawa, 1980. – S. VII–XII.
226. Karłowicz J. Przyczynki do projektu wielkiego słownika języka polskiego / J. Karłowicz // Rozprawy i sprawozdania z posiedzeń Wydziału Filologicznego Akademii Umiejętności. – 1876. – T. 4. – S. XIV–XCIV.
227. Zgusta L. Manual of Lexicography (Janua Linguarum. Series maior 39) / L. Zgusta. – Prague : Academia / The Hague, Paris : Mouton, 1971. – 243 p.
228. Żmigrodzki P. Wprowadzenie do leksykografii polskiej / P. Żmigrodzki. – Katowice : Wywo Uniwersytetu Śląskiego, 2005. – 284 s.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

А. Первинні джерела

А. А. Марциновський, 2009 – Марциновський А. А. Політика чемного відпихання України безпеки Європі не гарантує [Електронний ресурс] / А. А. Марциновський – Режим доступу: http://gazeta.ua/articles/comments-newspaper/_politika-chemnogo-vidpихannya-ukrayini-bezpeki-evropi-ne-garantuye/320949.

А. Я. Білецький, 2012 – Білецький А. Я. Синтез і аналіз узагальнених примітивних поліномів / А. Я. Білецький // Наукоємні технології. – 2012. – № 1 (13). – С. 35–38.

Блог Сергія Саржевського, 2015 – Блог Сергія Саржевського. Дух загубний [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ssarzhevsky.blogspot.com/2015/08/blog-post_26.html.

В. А. Смолій, 2014 – Ясь Олексій. Історик і стиль. Визначні постаті українського історіописання у світлі культурних епох (початок ХІХ – 80-ті роки ХХ ст.) : монографія : у 2 ч. [Електронний ресурс] / за ред. В. А. Смолія. – Режим доступу: <http://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Sci/History/HistorianAndStyle/3/1.html>.

Вікіпедія, 2013 – Список країн за природним приростом населення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Список_країн_за_природнім_приростом_населення.

Віктор Шупер, 2016 – Шупер В. Приручувати людей як диких звірів [Електронний ресурс] / Віктор Шупер. – Режим доступу: <http://www.poetryclub.com.ua/printpоеm.php?id=656991>.

Вісник+к, 2013 – 85-річна Стефанія Новацька до кожного Дня незалежності вишиває собі новий костюм [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.visnyk.lutsk.ua/2013/11/14/85-richna-stefaniya-novatska-do-kozhnoho-dnya-nezalezhnosti-vyshyvaje-sobi-novyj-kostyum/>.

Вісті, 2010 – Залюблений у свою математику // Вісті Центральної спілки споживчих товариств України. Діловий випуск. – 2010. – № 41 (957). – С. 1–5.

В. М. Кущенко, 2015 – Кущенко В. М. Методика розрахунку на місцеву міцність вузлів опирання направляючих шківів шахтних підйомних установок / В. М. Кущенко, О. Є. Нечитайло // Перспективи

розвитку будівельних технологій : матеріали конференції. – Дніпропетровськ, 2015. – С. 141–146.

ВолиньPost, 2015 – На Волині неповнолітній спритник «обчистив» односельчанку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.volynpost.com/news/62480-na-volyni-nerovnolitnij-sprytnyk-obchystyv-odnoselchanku>.

В. О. Шевчук, 1983 – Шевчук В. О. Мор [Електронний ресурс] / В. О. Шевчук. – Режим доступу: http://m.tululu.org/bread_29036_166.xhtml.

В. С. Найда, 2013 – Найда В. С. Своє географічне становище Шацький район використовує та буде використовувати і далі в інтересах громади [Електронний ресурс] / С. В. Найда. – Режим доступу: <http://shackijkraj.com/intervu/vladimir-najda-svoe-geograficheskoe-polozhenie-sha.html>.

Дніпропетровськ, 2012 – Мистецький природник «Літні мотиви. Бабине літо» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gorod.dp.ua/afisha/event/20951/>.

Договір – Договір між Державним Видавництвом України і академіком Кримським А. Ю. про редагування II-го тому російсько-українського словника 2 липня 1927 року, Київ // ІРНБУВ. – Фонд 1. – Од. зб. 26794. – 1 арк

Експрес, 2016 – 5 правил безпечного вживання свіжих овочів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://expres.ua/main/2016/04/23/183894-5-pravyl-bezpechnogo-vzhyvannya-svizhyh-ovochiv>.

Ернст Рахаров, 2009 – Оповіді небайдужого українця [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.raxarov.net/2009/01/la-guerre-comme-la-guerre.html>.

Є. В. Пашковський, 1993 – Пашковський Є. В. Осінь для ангела [Електронний ресурс] / Є. В. Пашковський. – Режим доступу: <http://www.mova.info/corpus2.aspx?tid=17839>.

Є. В. Пашковський, 1999 – Пашковський Є. В. Щоденний жезл [Електронний ресурс] / Є. В. Пашковський. – Режим доступу: <http://on2.docdat.com/docs/57/index-17554.html?page=3>.

Є. О. Попович, 1972 – Бенно Фелькнер. Долина гнівного потоку [Електронний ресурс] / пер. з нім. Є. О. Попович. – Режим доступу: http://search.ukr.net/?go=http%3A%2F%2Fshron.chtyvo.org.ua%2FBenno_Voelkner%2FDolyna_Hnivnoho_potoku.doc.

Запис від 01. 11. 2012 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://notatka.com.ua/publ/konspekti_urokiv_geografiji_9_klas/urok_3_ekonomiko_geografichne_polozhennja_ukrajini_chastina_2/67-1-0-1120.

Запис від 25. 02. 2015 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jazdorov.com.ua/narodna-medycyna/oblychchya/s>.

Запис від 07. 10. 2015 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lektsiopedia.org/other/lek-12217.html>.

І. С. Нечуй-Левицький, 1869 – Нечуй-Левицький І. С. Причепи [Електронний ресурс] / І. С. Нечуй-Левицький. – Режим доступу: <http://www.mova.info/corpus2.aspx?tid=21739>.

Л. М. Суржик, 2012 – Суржик Л. М. Між двома світами [Електронний ресурс] / Л. М. Суржик. – Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/HEALTH/mizh_dvoma_svitami2.html.

Львівський портал, 2016 – На Львівщині спритник «легалізував» нерозмитнення авто [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://portal.lviv.ua/news/2016/01/04/na-lvivshhini-spritsnik-legalizuvav-nerozmitnennya-avto>.

М. О. Вакуленко, 2013 – Вакуленко М. О. Основные лексико-семантические отношения в украинской и русской научно-технической терминологии (полисемия, омонимия, паронимия, синонимия) [Електронний ресурс] / М. О. Вакуленко. – Режим доступу: <http://megaling.ulif.org.ua/tezi-2013-rik/vakulenko-maksim-olegovich-osnovnyie-leksiko-semanticheskie-otnosheniya-v-ukrainskoy-i-russkoy-nauchno-tehnicheskoy-terminologii-polisemiya-omonimiya-paronimiya-sinonimiya.html>.

О. А. Слісаренко, 1929 – Слісаренко О. А. Чорний ангел (1929) / О. А. Слісаренко // Бунт. – 1965. – С. 99 [Матеріали лексичної картотеки Інституту української мови НАНУ].

О. Є. Виженко, 2005 – Виженко О. Є. Україна Кохання. Фольклорне дослідження [Електронний ресурс] / О. Є. Виженко. – Режим доступу: <http://dotyk.in.ua/ualove15.html>.

О. М. Богуш, 2013 – Богуш О. М. Аналітичні терміни у складі української астрономічної термінології / О. М. Богуш // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія : Проблеми української термінології. – 2013. – № 765. – С. 25–28.

О. М. Макаренко, 2013 – Макаренко О. М. Теологічні засади розбудови державності в Україні [Електронний ресурс] / О. М. Макаренко.

– Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2013-2/doc/1/07.pdf>.

Панорама Мукачева, 2011 – На Закарпатті у теплицях селян уже дозріли свіжі прянощі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakarpattia.net.ua/News/81268-Na-Zakarpatti-u-teplytsiakh-selian-uzhe-dozrily-svizhi-prianoshchi>.

С. І. Наливайко, 2004 – Наливайко С. І. Індоарійські таємниці України [Електронний ресурс] / С. І. Наливайко. – Режим доступу: <http://www.rulit.me/books/indoarijski-taemnici-ukraini-read-178747-7.html>.

С. П. Щерба, 2007 – Щерба С. П. Філософія / С. П. Щерба. – К. : Кондор, 2007. – 452 с.

Т. В. Кульбачка, 2006 – Кульбачка Т. В. Дитина без комплексів [Електронний ресурс] / Т. В. Кульбачка. – Режим доступу: http://gazeta.dt.ua/SOCIETY/ditina_bez_kompleksiv.html.

Т. Р. Форсюк, 2014 – Форсюк Т. Р. Піднесення до квадрата суми та різниці двох виразів [Електронний ресурс] / Т. Р. Форсюк. – Режим доступу: http://navigator.rv.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4898:2014-05-19-15-35-31&catid=43.

Чернівці, 2012 – Сотні тисяч гривень заклади для безробітних витрачали на нікому непотрібне причандалля [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gorod.cn.ua/news/foto-i-video/32991-sotni-tisjach-griven-zakladi-dlja-bezrobotnih-vitrachali-na-nikomu-nepotribne-prichandallja-video.html>.

Ю. І. Калашник, 2011 – Калашник Ю. І. Залюблений у слово і життя (до ювілею професора В. С. Калашника) / Ю. І. Калашник, Л. Г. Савченко // Українська мова. – 2011. – № 2. – С. 138–140.

Юліан Опільський, 1927 – Юліан Опільський. Ідоли падають [Електронний ресурс] / Юліан Опільський. – Режим доступу: <http://www.rulit.me/books/idoli-padut-read-374358-19.html>.

BBC Ukrainian, 2009 – 20-річчя «Балтійського шляху» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bbc.com/ukrainian/entertainment/story/2009/08/printable/090821_1939_lithuania_is.shtml.

Facebook – Персональна сторінка r2u [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/r2u.org.ua/>.

Forum.slovnyk – Словник Кримського онлайн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forum.slovnyk.ua/index.php?showtopic=611&st=0>.

Forum.r2u – Бытовать [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://r2u.org.ua/forum/>.

Livejournal – Російсько-український словник Кримського онлайн! [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://translate-ua.livejournal.com/20146.html>.

Mathsociety – Російсько-український академічний словник (1924–1933) / Форум Київського математичного товариства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mathsociety.kiev.ua/forum/viewtopic.php?t=43&f=5#p113>.

Menr.gov.ua, 2016 – Міністр екології та природних ресурсів Остап Семерак: США підтримують прозору екологічну політику та готові надавати технічну допомогу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.menr.gov.ua/press-center/news/123-news1/4782-ministr-ekolohii-ta-pryrodnykh-resursiv-ostap-semerak-ssha-pidtrymuiut-prozoru-ekolohichnu-polityku-ta-hotovi-nadavaty-tekhnichnu-dopomohu>.

Mova.info – Лінгвістичний портал MOVA.info [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mova.info>.

Pravda, 2012 – Принц Гаррі засвітив голого зада [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tabloid.pravda.com.ua/news/50348526f2aa0/>.

Sumno, 2010 – Не бійтеся потрапити в країну Нідландію [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sumno.com/literature-review/ne-bijtesya-potrapyty-v-krajinu-nilandiyu/>.

Tereveni, 2012 – Рисувати чи малювати? Уточнення значень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tereveni.org/topic/28171/page__st__40.

Tribunapraci, 2016 – За Європу в Україні! [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tribunapraci.com.ua/publikacii/51825-za-vgoru-v-ukran-.html>.

Tyzhden, 2016 – В Україні вирішили наразі не підвищувати пенсійний вік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/News/165819>.

Uapost, 2016 – Святочний Базар [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uapost.us/events/spring-bazaar-svyatochnyy-bazar/>.

Unian, 2016 – Луценко: жодної готової справи проти чиновників Януковича для передачі у суд наразі немає [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unian.ua/politics/1352567-lutsenko-jodnoji->

gotovoji-spravi-proti-chinovnikiv-yanukovicha-dlya-peredachi-u-sud-narazimae.html.

Zbroya, 2015 – 8 речей, які повинен мати у себе кожен зброяр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zbroya.info/uk/blog/7159_8-rechei-iaki-povinen-mati-u-sebe-kozhen-zbroiar/.

20minut, 2013 – База відпочинку «Абрикос» запрошує на природник з Сергієм Бабкіним 6 липня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vn.20minut.ua/Kontserty/baza-vidpochinku-abrikos-zapros hue-na-prirodnik-z-sergiem-babkinim-6-l-10282530.html>.

Б. Вторинні джерела

БН-1996 – Білецький-Носенко П. П. Словник української мови / П. П. Білецький-Носенко. – Київ : Наук. думка, 1966. – 419 с.

ВЗОС-2003 – Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / уклад., гол. ред В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь : Перун, 2003. – 888 с.

ВТС-2007 – Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь : Перун, 2007. – 1736 с.

ЗР – Зведений реєстр лексики української мови кінця XVIII – поч. XXI ст. (фрагмент) [рукопис] / Відділ лексикології та лексикографії, Інститут української мови НАН України. – 2016.

КУ – Книга в Україні, 1861–1917: матеріали до репертуару української книги : бібліогр. покажчик / В. о. НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Вип. 11 «Н». – К., 2008. – 340 с.

МУТЕМ-1919 – Хведорів М. М. Московсько-українська термінологія елементарної математики / М. М. Хведорів. – Кам'янець-Подільський, 1919. – 37 с.

ОЕ-2001 – Орфоепічний словник української мови : в 2-х т. / уклад. М. М. Пещак, В. М. Русанівський, Н. М. Сологуб, В. В. Чумак, Г. М. Ярун. – К. : Довіра, 2001. – 955 с.

Орф-1975 – Орфографічний словник української мови / уклад. С. І. Головащук, Т. В. Зайцева, І. С. Назарова, М. М. Пещак, В. М. Русанівський. – К. : Наукова думка, 1975. – 856 с.

Орф-1994 – Орфографічний словник української мови / уклад. С. І. Головащук, М. М. Пещак, В. М. Русанівський, О. О. Тараненко. – К. : Вид-во «Довіра», 1994. – 864 с.

Орф-2009 – Український орфографічний словник / уклад. В. В. Чумак, І. В. Шевченко, Л. Л. Шевченко, Г. М. Ярун. – Вид. 9-е., переробл. і доповн. – К. : Дніпро, 2009. – 1011 с.

ПСГол-1930 – Голоскевич Г. К. Правописний словник / Г. К. Голоскевич. – К., 1930. – 454 с.

РУС-1930 – Ізюмов О. П. Російсько-український словник [Електронний ресурс] / О. П. Ізюмов. – 4-е вид. доп. і виправлене за новим правописом. – Харків–Київ : ДВУ, 1930. – 901 с. – Режим доступу: r2u.org.ua/html/isum_pered.html.

РУС-1933 – Російсько-український словник. – Т. I : А – Ж / Ред: В. М. Ганцов, Г. К. Голоскевич, М. М. Грінченкова; голов. ред.: акад. А. Ю. Кримський. – К. : Червоний шлях, 1924. – 290 с.; Т. II : З – Н, вип. 1. З – К / Ред. В. Ганцов, Г. Голоскевич, М. Грінченкова, М. Калинович, А. Ніковський, В. Ярошенко; голов. ред.: акад. А. Кримський. – К. : Державне видавництво України, 1929. – 392 с.; Т. II : З – Н, вип. 2. : Л – Наплеснелый / Упоряд.-ред.: М. Калинович і В. Ярошенко; голов. ред.: акад. А. Кримський. – Харків : Українська радянська енциклопедія, 1932. – С. 393 – 744; Т. II : З – Н, вип. 3 : Намыл – Нять / Упоряд.-ред.: М. Калинович і В. Ярошенко; голов. ред.: акад. А. Кримський. – Харків : Українська радянська енциклопедія, 1933. – С. 729–1056; Т. III : О – П, вип. 1 : О – Поле / Ред.: В. Ганцов, Г. Голоскевич, М. Грінченкова, А. Ніковський; голов. ред.: акад. С. Єфремов. – К. : Державне видавництво України, 1927. – 336 с.; Т. III : О – П, вип. 2 : Поле – Пячение / Ред.: В. Ганцов, Г. Голоскевич, М. Грінченкова, А. Ніковський; голов. ред.: акад. С. Єфремов. – К. : Державне видавництво України, 1928. – С. 337–654.

РУС-1937 – Російсько-український словник / За ред. С. І. Василевського та П. С. Мустяци. – К. : Видавництво Академії наук УРСР, 1937. – 890 с.

РУС-1948 – Російсько-український словник / За ред. М. Я. Калиновича. – Москва : Державне вид-во іншомовних і національних словників, 1948. – 803 с.

РУС-1969 – Російсько-український словник / За ред. С. І. Головащука. – Т. 1–3. – К. : Наукова думка, 1969.

РУС-2003 – Російсько-український словник / За ред. В. В. Жайворонка. – К. : Абрис, 2003. – 1424 с.

РУС-2014 – Російсько-український словник : у 4-х тт. / Укл. І. С. Гнатюк, С. І. Головащук, В. В. Жайворонок, І. О. Анніна, В. Л. Іващенко та ін. – К. : Знання, 2011 – 2014.

РУСВТ-1928 – Російсько-український словник військової термінології [Електронний ресурс] / Упорядкували С. та О. Якубські. – К. : Державне видавництво України, 1928. – Фотопередрук. – Мюнхен, 1993. – 216 с. – Режим доступу: r2u.org.ua/html/vijskovy_pro.html.

РУСДМ-1930 – Дорошенко М. Ю. Російсько-український словник ділової мови [Електронний ресурс] / М. Ю. Дорошенко, М. О. Станиславський, В. М. Страшкевич. – Харків – Київ : Державне видавництво України, 1930. – 254 с. – Режим доступу: r2u.org.ua/html/dorosh_pered.html.

РУСПМ-1926 – Російсько-український словник правничої мови [Електронний ресурс] / В. І. Войткевич-Павлович, Г. Д. Вовкушівський та ін. – К., 1926. – 228 с. – Режим доступу: <http://www.ex.ua/78703021>.

РУСТТ-1928 – Шелудько І. М. Російсько-український словник технічної термінології [Електронний ресурс] / І. М. Шелудько, Т. Ф. Садовський. – К. : Державне видавництво України, 1928. – 438 с. – Режим доступу: r2u.org.ua/html/shel_pered.html.

РУФС-1928 – Підмогильний В. П. Російсько-український фразеологічний словник [Електронний ресурс] / В. П. Підмогильний, Є. П. Плужник. – К., 1928. – Режим доступу: r2u.org.ua/html/pidmohyl_pered.html.

СІС-1986 – Словник іншомовних слів / За ред. О. С. Мельничука. – 2-е видання, випр. і доп. – К. : Українська радянська енциклопедія, 1985. – 966 с.

СлГр-1909 – Словарь української мови [Електронний ресурс] / Зібрала редакція журналу «Кіевская Старина». Упорядкував, з додатком власного матеріалу, Борис Грінченко : у 4-х т. – К., 1907–1909. – Режим доступу: r2u.org.ua/html/hrinchenco_pro.html/.

СлГТ-1923 – Словник геологічної термінології (проект) [Електронний ресурс] / В. А. Тутковський. – К. : Державне видавництво України, 1923. – Режим доступу: https://issuu.com/iend/docs/slovnyk_geologichnuj.

СлДубр-1918 – Словник московсько-український / В. Г. Дубровський. – К. : Рідна мова, 1918. – 548 с.

СлЖН-1886 – Малорусько-німецький словар: у 2-х т. / Є. І. Желеховський, С. І. Недільський. – Т. I: А – О. – Львів, 1886. – 590 с.; Т. II: П – Я. – Львів, 1886. – 632 с.

СЛУМ-1898 - Словарь російсько-український / Зібрали і впорядкували М. Уманець і А. Спілка [колект. псевдонім]: у 4-х т. – Львів: Друк. т-ва ім. Шевченка, 1893–1898.

ССІС-2006 – Сучасний словник іншомовних слів / уклад. О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. – К.: Довіра, 2006. – 789 с.

СУМ-1980 – Словник української мови: В 11-и т. [Електронний ресурс] / К., 1970–1980. – Режим доступу: sum.in.ua/.

УАС-1955 – Українсько-англійський словник / уклад. К. Г. Андрусин і Я. Н. Кретт. – Саскатун (Канада), 1955. – 1163 с.

УК – Україномовна книга у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, 1798–1923: Бібліогр. покажч. / Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського; редкол.: О. С. Онищенко (голова) та ін.; авт. кол.: М. Д. Бойченко та ін. – Т. 1: 1798–1911. – К., 2003. – 673 с.; Т. 2: 1912–1923. – К., 2003. – 689 с.

УНС-1943 – Українсько-німецький словник / уклад. З. Ф. Кузеля і Я. А. Рудницький. – Лейпциг, 1943. – 1494 с.

УРЕ-1985 – Українська радянська енциклопедія: у 12-и т. / за ред. М. П. Бажана. – 2-ге вид. – К.: Головна редакція УРЕ, 1974–1985.

УРЕС-1986 – Український радянський енциклопедичний словник: у 3-х т. – К.: Українська Радянська Енциклопедія, 1986.

УРС-1953 – Українсько-російський словник: у 6-и т. / гол. редактор І. М. Кириченко. – К.: Вид. АН УРСР, 1953–1963.

УРСНік-1927 – Ніковський А. В. Словник українсько-російський / А. В. Ніковський. – 2-е вид. – К.: Горно, 1927. – 864 с.

ДОДАТОК А
Еліміновані слова в РУСі-1933 як джерелі
«з першою фіксацією слова» і джерелі «з непершою фіксацією»

Курсивом виділено слова, що містяться в РУСі-1933 та інших словниках 1926–1930 рр.

Фіксація слова в РУСі-1933	Фіксація у словниках ХІХ–ХХ ст.
<i>Аналіза</i>	РУСПМ-1926, УРСНік-1927, РУСТТ-1928, РУСВТ-1928, РУС-1930, РУСДМ-1930, ПСГол-1930
аркуш	СлУм-1898, СлГр-1909
багатство	СлУм-1898, СлГр-1909
багацько	СлГр-1909
багно	СлУм-1898, СлГр-1909
<i>база</i>	РУСПМ-1926, УРСНік-1927, РУСТТ-1928, РУСВТ-1928, РУС-1930, РУСДМ-1930, ПСГол-1930
байдужий	СлГр-1909
безмаль	СлУм-1898
безнастанний	УРСНік-1927, РУСВТ-1928
бережина	СлУм-1898
бігме	СлУм-1898, СлГр-1909
бігун	СлУм-1898, СлГр-1909
бігуновий	СлУм-1898
білявка	СлУм-1898, СлГр-1909
бічниця	-
бляск	СлУм-1898, СлГр-1909
болото	СлГр-1909
вагало	РУСПМ-1926, УРСНік-1927
вал	СлГр-1909
<i>валок</i>	УРСНік-1927
вальниця	СлГр-1909, УРСНік-1927
величінь	СлУм-1898, СлГр-1909
вертепа	СлГр-1909
верхняк	СлУм-1898, СлГр-1909
вивітруватися	СлУм-1898, СлГр-1909
вивласнення	РУСПМ-1926
вигин	УРСНік-1927, РУСВТ-1928, РУСТТ-1928
вигляд	СлУм-1898, СлГр-1909

виїмок	СлУм-1898, РУСПМ-1926, УРСНік-1927
виміна	СлГр-1909
вимочка	-
виник	-
виплатити	СлУм-1898, СлГр-1909
висилений	СлУм-1898
високість	СлУм-1898, СлГр-1909
<i>відбивач</i>	РУСТТ-1928, РУСВТ-1928, РУС-1930
віддатися	СлГр-1909
<i>від'ємний</i>	УРСНік-1927, РУСТТ-1928, РУСВТ-1928
відліч	СлГр-1909
віднога	СлГр-1909
відпихання	-
відсоток	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926, УРСНік-1927
відтак	СлУм-1898, СлГр-1909, УРСНік-1927
відчикрижити	СлГр-1909
вогкість	СлУм-1898
водозбір	СлУм-1898
водойма	СлУм-1898
водоспад	СлУм-1898, СлГр-1909
впоперек	СлУм-1898
враз	СлУм-1898, СлГр-1909
<i>всенький</i>	УРСНік-1927, ПСГол-1930
второпати	СлУм-1898, РУСПМ-1926, УРСНік-1927
гайнути	СлГр-1909, УРСНік-1927
галузь	СлУм-1898
гамувати	СлУм-1898, СлГр-1909
гарячий	СлУм-1898
географічне становище	-
гніт	СлУм-1898
гнобити	СлУм-1898, СлГр-1909
гойдання	РУСТТ-1928, РУСВТ-1928
горбовина	СлГр-1909
гордівниця	СлУм-1898, СлГр-1909
горішний	СлУм-1898, СлГр-1909
граняк	СлГр-1909, УРСНік-1927
<i>зрілля</i>	УРСНік-1927, РУС-1930

грумада	РУСПМ-1926, РУСДМ-1930
грунт	СлУм-1898
гурт	СлУм-1898
гуртовий	СлУм-1898
<i>гурток</i>	РУСПМ-1926, РУС-1930, РУСДМ-1930
<i>гуртування</i>	УРСНік-1927, РУС-1930
далебі	СлУм-1898, СлГр-1909
двигіт	СлГр-1909
двигтіння	СлГр-1909
двочлен	-
дзигарі	СлУм-1898, СлГр-1909, УРСНік-1927
дибати	СлУм-1898, СлГр-1909, УРСНік-1927
<i>діагоналя</i>	РУСТТ-1928, РУСВТ-1928, ПСГол-1930, РУС-1930
добір	-
добродій	СлУм-1898, СлГр-1909
довжина	СлУм-1898
долішній	СлГр-1909
допіру	СлГр-1909
доплив	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926, УРСНік-1927, РУСТТ-1928
достеменно	СлУм-1898
достоту	СлУм-1898, СлГр-1909
дотик	РУСТТ-1928, РУСВТ-1928
<i>дурнячий</i>	РУС-1930
жмут	СлУм-1898
жмуток	СлУм-1898
загодя	СлУм-1898, СлГр-1909
зазнайомитися	СлГр-1909, РУСПМ-1926, УРСНік-1927
зайвина	СлГр-1909
заказати	СлУм-1898, СлГр-1909
закріплювання	РУСТТ-1928, РУСВТ-1928
залюблений	-
заповзятися	РУСПМ-1926, УРСНік-1927, РУФС-1928
запосісти	СлГр-1909, УРСНік-1927
затоплювання	РУСПМ-1926, УРСНік-1927, РУСТТ-1928
<i>звинний</i>	ПСГол-1930
згук	СлГр-1909, УРСНік-1927
здибати	СлУм-1898, СлГр-1909

здорожитися	СлГр-1909
здужати	СлУм-1898, СлГр-1909
зеленина	-
зеро	УРСНік-1927, РУСДМ-1930, ПСГол-1930
зірка	СлУм-1898, СлГр-1909
зокільний	РУСДМ-1930
зубоження	РУСПМ-1926
зужити	РУФС-1928, ПСГол-1930
кавчуковий	РУСТТ-1928, РУСВТ-1928, РУС-1930
капля	РУС-1930, РУСДМ-1930, ПСГол-1930
картати	СлУм-1898, СлГр-1909
квас	СлУм-1898, РУСПМ-1926
кінь механічний	РУСТТ-1928
кляса	СлУм-1898
колесо	-
комизитися	СлГр-1909
корба	УРСНік-1927, РУСТТ-1928
користати	РУСПМ-1926
косина	РУСТТ-1928, РУСВТ-1928, РУС-1930
краватка	УРСНік-1927, РУС-1930, ПСГол-1930
краля	СлУм-1898, СлГр-1909, УРСНік-1927
крамар	СлУм-1898
кружало	РУСТТ-1928, РУСВТ-1928, РУС-1930
кружіль	СлУм-1898
курдупель	СлУм-1898, СлГр-1909, УРСНік-1927
кучугура	СлУм-1898
либонь	СлУм-1898, СлГр-1909
лицедій	СлУм-1898
ліс глицевий	УРСНік-1927, РУСТТ-1928, РУСВТ-1928
лук	РУСТТ-1928, РУС-1930
люстро	СлУм-1898, СлГр-1909, УРСНік-1927, РУСТТ-1928, РУСВТ-1928
лютувати	СлУм-1898, СлГр-1909
мапа	СлУм-1898, СлГр-1909
мастиво	РУСТТ-1928
миршавець	СлУм-1898, РУС-1930
мірило	РУСПМ-1926, РУСТТ-1928, РУСВТ-1928, РУС-1930, РУСДМ-1930

многократъ	-
мосяж	СлУм-1898, СлГр-1909
наближанні	-
<i>наближування</i>	РУСТТ-1928
навдивовижу	СлУм-1898, СлГр-1909
навзаєм	СлГр-1909
навзаході	РУФС-1928
на взір	СлУм-1898
нагрівник	УРСНік-1927, РУСТТ-1928
<i>надвиробництво</i>	РУСТТ-1928, РУСДМ-1930
<i>надма</i>	РУСТТ-1928, РУС-1930
<i>наметень</i>	РУСТТ-1928, РУС-1930
на позір	СлУм-1898, СлГр-1909
напуст	СлУм-1898, СлГр-1909, УРСНік-1927
напушисто	-
нараз	СлГр-1909
наразі	-
насмоковувати	РУСТТ-1928
нахилий	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926, УРСНік-1927, РУСТТ-1928, ПСГол-1930
на штиб	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926, УРСНік-1927, РУСТТ-1928, ПСГол-1930, РУС-1930
неактивний	РУСПМ-1926
небавом	СлУм-1898, СлГр-1909
незгірше	СлГр-1909, УРСНік-1927
нормаля	РУСТТ-1928, РУСВТ-1928
нутрянний	СлУм-1898, СлГр-1909
обміна	СлУм-1898
обрій	СлУм-1898, СлГр-1909
обрус	СлУм-1898, СлГр-1909
обстановка	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926, РУС-1930, РУСДМ-1930
обсяг	СлУм-1898, СлГр-1909
однострун	-
озлидніння	-
окільний	СлГТ-1923
околишній	СлУм-1898, СлГр-1909
опасуватися	СлГр-1909, РУСПМ-1926

осоння	СлУм-1898, СлГр-1909
офірувати	СлУм-1898, СлГр-1909
очевидячки	СлУм-1898, СлГр-1909
пан	СлГр-1909, РУСПМ-1926
панщина	СлУм-1898, СлГр-1909
<i>паралакса</i>	РУСТТ-1928, ПСГол-1930
паралеля	РУСПМ-1926
партика	СлГр-1909, УРСНік-1927
пасивний	РУСПМ-1926
пасмо	СлГр-1909
<i>перевіряння</i>	РУСДМ-1930
перекутня	МУТЕМ-1919
переміщування	СлУм-1898, РУСПМ-1926
переточувати	СлУм-1898, СлГр-1909
південник	СлУм-1898, СлГр-1909, УРСНік-1927, РУСТТ-1928, ПСГол-1930
підозріливий	РУСПМ-1926
підсоння	РУСПМ-1926, УРСНік-1927
підстава	РУСПМ-1926
піхотою	СлУм-1898, СлГр-1909
площа	СлУм-1898
погугорити	СлГр-1909
поділ	СлУм-1898, СлГр-1909
подужник	-
по-дурнячому	-
поземний	СлГр-1909
понурий	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926, УРСНік-1927, РУС-1930
попри	СлГр-1909, ПСГол-1930
постерегти	СлУм-1898, СлГр-1909
<i>потрус</i>	РУСТТ-1928
потульний	СлУм-1898
потурати	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926, УРСНік-1927
похилистий	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926, УРСНік-1927
похит	СлУм-1898, СлГр-1909, УРСНік-1927, РУСТТ-1928
походеньки	СлУм-1898, СлГр-1909, УРСНік-1927
предметовий	СлУм-1898
прибавити	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926

<i>припис</i>	РУФС-1928
притлумлювати	-
прихистити	СлГр-1909, РУСПМ-1926, УРСНік-1927
причандаля	-
пролетаріят	РУСПМ-1926
<i>промокальниця</i>	РУФС-1928
простовисний	СлГр-1909
прямокутний	-
<i>простопад</i>	РУС-1930
<i>просякати</i>	РУСТТ-1928
прохідка	СлГр-1909, РУСПМ-1926, УРСНік-1927
пустеля	СлУм-1898, СлГр-1909, УРСНік-1927
рівнолежник	СлУм-1898, РУСПМ-1926
рільництво	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926, УРСНік-1927
рішенець	СлУм-1898, РУСПМ-1926
робітнича сила	СлУм-1898, РУСПМ-1926
робітня	СлУм-1898, СлГр-1909
родимець	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926
розбір	СлУм-1898
розчин водяний	СлГр-1909
святочний	-
серединний	-
середовий	СлГр-1909
<i>сила обсягова</i>	РУСТТ-1928
скоїтись	СлГр-1909, РУСПМ-1926
сливе	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926, УРСНік-1927
сочка	СлУм-1898, РУСТТ-1928, РУС-1930
спадистий	СлУм-1898, РУСПМ-1926
спадомір	РУСТТ-1928
спозирання	РУСПМ-1926, УРСНік-1927
справуночок	-
спрацьований капітал	СлУм-1898
сприкритися	СлГр-1909, УРСНік-1927
спритник	-
сталий	СлУм-1898, РУСПМ-1926, УРСНік-1927
стіжок	СлУм-1898, РУСПМ-1926
<i>струшування</i>	РУСТТ-1928, РУС-1930

ступінь	СлУм-1898
суходіл	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926, УРСНік-1927, РУСТТ-1928
тамувати	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926
текучий	СлУм-1898
<i>течиво</i>	РУСТТ-1928, РУСВТ-1928, РУС-1930
<i>тільки-но</i>	РУСПМ-1926, РУФС-1928
толок	УРСНік-1927, РУСТТ-1928, РУСВТ-1928
тямити	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926, УРСНік-1927
узгір'я	СлУм-1898
укісний	-
уловина	СлГр-1909
<i>унутрішній</i>	РУСВТ-1928, ПСГол-1930
утяжливий	СлУм-1898, РУСПМ-1926
філіжанка	СлУм-1898
хитання	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926, РУСТТ-1928
хлипак	РУСТТ-1928, РУСВТ-1928
хліборобство	СлУм-1898, СлГр-1909, РУСПМ-1926, УРСНік-1927
цаль	СлУм-1898, СлГр-1909
цебро	СлУм-1898
часопис	СлУм-1898, СлГр-1909
чинш	СлУм-1898, СлГр-1909
чорнявець	СлУм-1898
<i>чота</i>	РУСВТ-1928, РУС-1930, ПСГол-1930
чудуватися	СлГр-1909
шанець	СлУм-1898, СлГр-1909
шарварок	СлУм-1898, СлГр-1909
шарлатовий	СлГр-1909, УРСНік-1927
шпиталь	СлУм-1898, СлГр-1909
шруб	СлУм-1898, СлГр-1909

ДОДАТОК Б

Система параметрів опису реєстрової одиниці в РУСі-1933

Систему параметрів розроблено за Ю. М. Карауловим [76]. Наявність, вираження та глибину параметрів СлГр-1909 та СУМа-1980 проаналізовано в дослідженні В. О. Балог [4], тут подано систему параметрів РУСа-1933 та РУСа-2014. Параметри, введені додатково за результатами аналізу РУСа-1933, позначено *.

	Параметри	РУС-1933	РУС-2014
1	Мова (мови)	Російська, українська	Російська, українська
2	Спосіб розташування слів у реєстрі	Прямий алфавітний	Прямий алфавітний з елементами гніздового розташування
3	Хронологічний параметр	Використано джерела лексичного матеріалу від 1798 р. (найдавніше встановлене джерело) до 1933 р. (найновіше встановлене джерело)	Кінець ХХ – поч. ХХІ ст.
4	Кількісний параметр (кількість слів у словнику)	64426 рос. реєстрових слів на літери А – П та 1100 – на літери Р – Я; 211986 укр. відповідників (відповідники, які повторюються в кількох словникових статтях, враховано 1 раз)	Понад 180000 російських слів
5	Спосіб подання реєстрових одиниць	Побуквено	Побуквено
6	Графічна довжина слова (кількість букв)	–	–
7	Наголос	Знак ' над наголошеним звуком	Знак ' над наголошеним звуком
8	Відображення / невідображення варіантів слова	Подано фонетичні варіанти українських відповідників, що вживаються паралельно. До фонетичних варіантів російських реєстрових слів зроблено відсилання за допомогою ремарок <i>см.</i> (смотреть) і <i>срв.</i> (сравнить)	Фонетичні варіанти подано в одній реєстровій позиції (переважно через кому, рідше зі сполучником <i>и</i> ; між ними може бути також позначка <i>реже</i>)
9	Складоподіл (складова довжина слова, кількість складів)	–	–

10	Частина мови (категорійний параметр)	<i>глагол., глг.</i> – глагол (дієслово)	<i>глагол.</i> – глагол
		<i>суц., суц.</i> – імя существительное (іменник); <i>отгг. суц.</i> – отглагольное существительное (віддієслівний іменник)	<i>суц.</i> – существительное
		<i>прил., прилаг., прл., прлг.</i> – прилагательное імя (прикметник); <i>прит. пр., прит. прил.</i> – притяжательное прилагательное (присвійний прикметник)	<i>прил.</i> – прилагательное
		<i>мест.</i> – местоимение (займенник)	<i>мест.</i> – местоимение; <i>относит.</i> – относительное (местоимение); <i>притяжат.</i> – притяжательное (местоимение); <i>неопред.</i> – неопределенное (местоимение)
		–	<i>числ.</i> – числительное <i>колич. числ.</i> – количественное числительное <i>порядк. числ.</i> – порядковое числительное
		<i>нар., нареч., нарч.</i> – наречие (прислівник); <i>глагол. нарч.</i> – глагольное наречие (віддієслівний прислівник); <i>нар. врем.</i> – наречие времени (прислівник часу)	<i>нареч.</i> – наречие
		<i>предл.</i> – предлог (прийменник)	<i>предл.</i> – предлог
		<i>сз.</i> – союз (сполучник)	<i>перечислит.</i> – перечислительный (союз); <i>повторит.</i> – повторительный (союз); <i>пояснит.</i> – пояснительный (союз); <i>присоединит.</i> – присоединительный (союз); <i>присоединит.-усилит.</i> – присоединительно-усилительный (союз); <i>противит.</i> – противитель-

			ний (союз); <i>разделит.</i> – разделительный (союз); <i>соединит.</i> – соединительный (союз); <i>сопоставит.</i> – сопоставительный (союз)
		<i>част.</i> – частица (частка)	<i>част.</i> – частица; <i>отрицат.</i> – отрицательная (частица); <i>утвердит.</i> – утвердительная (частица)
		<i>межд.</i> , <i>междом.</i> – междометие (вигук); <i>отгл. межд.</i> – отглагольное междометие (віддієслівний вигук)	<i>межд</i> – междометие
		–	<i>дееприч.</i> – деепричастие
			Замість вказівки на частину мови (в її традиційному розумінні) у значенні граматико-категоріальної характеристики слова можуть подаватися у відповідних випадках позначки <i>предик.</i> , тобто предикатив, і <i>вводн. сл.</i> , тобто вставне слово.
11	Граматичний рід іменника	<i>ж. р.</i> – женский род (жіночий рід); <i>суц. ж. р.</i> – существительное женск. рода (іменник жіночого роду) <i>м.</i> , <i>м. р.</i> , <i>муж.</i> – мужеский род (чоловічий рід) <i>с. р.</i> , <i>ср. р.</i> , <i>ср.</i> – средний род (середній рід) <i>об. р.</i> , <i>общ.</i> , <i>общ. р.</i> – общего рода (спільний рід); <i>суц. общ.</i> – существительное общего рода (іменник спільного роду)	<i>ж.</i> – женский род <i>м.</i> – мужской род <i>с.</i> – средний род
12	Число	<i>мн.</i> , <i>мн. ч.</i> , <i>множ.</i> , <i>м. ч.</i> (множественное число), <i>б. употреб. мн.</i> (более употребительно множ. число) біля іменників, що мають	<i>мн.</i> (множественное число) при множинних іменниках та інших іменниках, що подаються в реєстрі у формі множини

		тільки форму множини або частіше вживаються в такій формі	
		<i>ед., ед. ч.</i> (единственное число) біля іменників у формі однини, якщо на вході їх подано у формі множини	<i>ед.</i> (единственное число) при іменниках у формі однини, якщо на вході вони подаються у формі множини
13	Збірність	<i>соб., собир.</i> – собирательное имя (збірний іменник)	<i>собир.</i> – собирательное (существительное)
14 *	Істота / неістота	<i>неодуш., неодушев.</i> – неодушевленный; <i>одуш., одушев.</i> – одушевленный; у дефініції <i>о человеке</i> (про людину)	–
15	Відмінювання іменників	Закінчення: <i>им.</i> – именительный падеж; <i>р., р. п., род.</i> – родительный падеж; <i>род. мн.</i> – родительный падеж множ. числа; <i>вин. п.</i> – винительный падеж; <i>оруд., оруд. пад.</i> – орудный (творительный) падеж; <i>тв. п.</i> – творительный падеж; <i>зват.</i> – звательный падеж. Ремарки: <i>неполноскл.</i> – несклоняемое; <i>нескл., нескл., несклон.</i> – несклоняемое слово, форма <i>неспряг.</i> – неспрягаемое слово, форма	Закінчення: <i>п.</i> – падеж; <i>имен., имен. п.</i> – именительный падеж; <i>род., род. п.</i> – родительный падеж; <i>дат., дат. п.</i> – дательный падеж; <i>вин., вин. п.</i> – винительный падеж; <i>твор., твор. п.</i> – творительный падеж; <i>предложн., предложн. п.</i> – предложный падеж; <i>зват.</i> – звательная форма. Ремарки: <i>нескл.</i> – несклоняемое (существительное)
16	Грамаіічний рід прикметника	Подекуди наведено закінчення жіночого та середнього роду прикметників	Подекуди наведено закінчення жіночого та середнього роду прикметників
17	Короткі форми прикметника	У словниковій статті короткі форми прикметників наведено серед інших відповідників із ремаркою <i>усеч.</i> (усеченная форма)	Подаються в окремій словниковій статті. Ті з них, що мають тільки коротку форму, подано в реєстрі з позначкою <i>предик.</i> Ті, що вживаються переважно в короткій формі, у реєстрі наведено в повній формі з познач-

			ками <i>кратк. ф.</i> , <i>обычно кратк. ф.</i> , <i>только кратк. ф.</i> зазвичай в одному зі значень; <i>полн. ф.</i> – полная форма (прилагательного)
18	Відмінювання прикметника	Подекуди наведено закінчення родового відмінка прикметників. Незмінювані прикметники позначено ремаркою <i>неизм.</i> (неизменяемое)	Незмінювані прикметники позначено ремаркою <i>неизм.</i> – неизменяемое (прилагательное)
19	Ступені порівнянь прикметників та прислівників	У словниковій статті ступені порівняння прикметників наведено серед інших відповідників із ремарками: <i>сравн. степ.</i> , <i>ср. ст.</i> , <i>срв. ст.</i> (сравнительная степень) – вищий ступінь порівняння; <i>превосх.</i> (превосходный, превосходная степень) – найвищий ступінь порівняння	Подаються в окремій словниковій статті <i>превосх. ст.</i> – превосходная степень; <i>сравн. ст.</i> – сравнительная степень. Із форм вищого ступеня порівняння прикм. подано ті, що мають суфлетивне й суфіксальне непродуктивне (із суфіксом -е, -ше) творення, а також форми з продуктивним суфіксом -ее в разі їх варіантності (синонімічності) з формами на -е
20	Вид дієслова	У словниковій статті з вхідним рос. дієсловом у формі недок. виду на першому місці розташовано укр. відповідник недок. виду, далі наведено відповідник док. виду з ремаркою <i>сов.</i> , <i>сов. в.</i> (совершенный вид), <i>оконч.</i> (оконченное действие); у словниковій статті з вхідним рос. дієсловом у формі док. виду на першому місці розташовано укр. відповідник док. виду, далі наведено відповідник недок. виду з ремаркою <i>несов.</i> , <i>несов. в.</i> (несовершенный вид), <i>неоконч.</i> (неоконченное действие)	Члени видових дієслівних пар, що подаються в одній статті, розділені скісною рисою. Позначено ремарками в разі відмінності наявності видових форм для російських і українських дієслів: <i>неоконч. д.</i> – неоконченное действие; <i>несов.</i> – несовершенный вид (глагола); <i>оконч.</i> , <i>оконч. д.</i> – оконченное (действие); <i>сов.</i> – совершенный вид

21	Перехідність	–	<i>неперех.</i> – непереходный (глагол); <i>перех.</i> – переходный (глагол);
22	Безособовість	У словниковій статті безособові дієслова наведено серед інших відповідників із ремаркою <i>безл.</i> (безлично)	<i>безл.</i> – безличный глагол
23	Керування дієслова	У разі потреби подано відповідне питання у круглих дужках	–
24	Зворотне дієслово	У разі фіксування корелятивної пари біля активного дієслова подано через кому постфікс -ся. Зворотне дієслово, що не має безафіксної пари подано в окремій словниковій статті	Зворотні дієслова подано в окремих словникових статтях
25	Стан дієслова	Дієслова категорії стану подано з ремарками: <i>з., зал.</i> – залог; <i>взаим., вз. з.</i> – взаимный залог; <i>возвр., возвр. з.</i> – возвратный залог; <i>действ. з., действ. зал.</i> – действительный залог; <i>ср. з., ср. зал.</i> – средний залог; <i>страд., страд. зал., стр. з.</i> – страдательный залог.	Дієслова категорії стану подано з ремарками: <i>действ.</i> – действительный залог; <i>страд.</i> – страдательный залог.
26	Умовний спосіб	–	Форми умовного способу подано з ремаркою <i>условн.</i> (условный)
27	Наказовий спосіб	Форми наказового способу подано у словниковій статті серед інших відповідників із ремарками <i>повел., пов. н.</i> (повелительное наклонение)	Форми наказового способу подано з ремаркою <i>повелит.</i> (повелительное наклонение)
28	Інфінітиви	Дієслова у формі інфінітива подано на вході у словник	Дієслово у формі інфінітива подається на вході у словник
29	Відмінювання дієслова	Подекуди наведено форми 1-ї та 2-ї особи однини тепер. часу (для особових дієслів недоконаного виду)	У перекладній частині безпосередньо після дієслова зазначаються такі додаткові граматичні

		або майбутнього часу (доконаного виду)	форми: І і II особи однини (в окремих випадках – II і III, а для безособових дієслів і дієслів, що практично не вживаються в І і II особі, –III) теперішнього й майбутнього простого часу дієслів: 1) якщо в основі дієслова наявне чергування чи випадання звуків, зміна наголосу чи ін.; 2) якщо при збігові в обох мовах основ інфінітива часові форми утворюються по-різному.
30	Допоміжні дієслова в дієслівній парадигмі	–	<i>вспомог.</i> – вспомогательное слово
31	Дієприкметник (або основа минулого часу)	Подано в окремій словниковій статті з ремаркою <i>прч.</i> – причастие (дієприкметник); <i>страд. прич.</i> – страдательное причастие (пасивний дієприкметник)	Подано в окремій словниковій статті з ремаркою <i>прич.</i> – причастие
32 *	Теперішній час	<i>н. вр., наст. вр.</i> – настоящее время	<i>наст.</i> – настоящее время
33	Майбутній час (майбутні часи)	Подекуди наведено форми майбутнього часу, позначено ремаркою <i>б. вр.</i> (будущее время)	Подекуди наведено форми майбутнього часу, позначено ремаркою <i>буд.</i> (будущее время)
34	Минулий час (минулі часи)	Подекуди наведено форми минулого часу, позначено ремарками <i>прош. врем., пр., пр. вр.</i> (прошедшее время)	Подекуди наведено форми минулого часу, позначено ремаркою <i>прош.</i> (прошедшее время)
35 *	Кратність	<i>многокр.</i> – многократный вид, многократное действие; <i>однокр.</i> – однократная форма, однократный вид, однократное действие	<i>многокр.</i> – многократный вид (глагола); <i>однокр.</i> – однократный вид (глагола)
36	Словотвірний параметр	Реалізовано у власне формулах тлумачення та тлумаченнях відсильного типу <i>ув. от., ум. от.</i> При багатьох словах додатково	Реалізовано у власне формулах тлумачення та тлумаченнях відсильного типу: <i>увел.</i> – увеличительный;

		подано зменшувальні та збільшувальні форми з відповідними ремарками <i>ув., увел., увелич.</i> (увеличительная форма) та <i>ум., умен., уменьш.</i> (уменьшительная форма); <i>произв.</i> – произведение, производный	<i>уменьш.</i> – уменьшительный
37	Виділення активних словотворчих засобів (формантів)	–	–
38	Семантика (семантичний еквівалент, словникове тлумачення, дефініція)	Лінгвістичне тлумачення, переклад українською мовою. Уточнення в дужках: <i>изв.</i> – известный; <i>неопр.</i> – неопределенно; <i>обычн.</i> – обычно; <i>о мног.</i> – о многих, о многом; <i>о множ.</i> – о множестве; <i>о мужч.</i> – о мужчине; <i>особ.</i> – особенно; <i>отвлеч.</i> – отвлеченно; <i>отдал.</i> – отдаленно; <i>отриц.</i> – отрицание, отрицательный, отрицательно; <i>о челов.</i> – о человеке; <i>преим.</i> – преимущественно; <i>принадлежн.</i> – принадлежность	Лінгвістичне тлумачення, переклад українською мовою. Уточнення в дужках: <i>вопросит.</i> – вопросительное слово (выражение); <i>в разн. знач.</i> – в разных значениях; <i>мног.</i> – о многом, о многих (лицах, предметах, явлениях); <i>огранич.</i> – ограничительный; <i>преим.</i> – преимущественно; <i>разн.</i> – разный; <i>сравн.</i> – сравнительный; <i>указат.</i> – указательный; <i>уступит.</i> – уступительный
39	Наявність / відсутність у слова семантичної парадигми	Кожне значення полісемічного слова наведено під окремим порядковим номером. Однозначні слова подано без нумерації	Кожне значення полісемічного слова наведено під окремим порядковим номером. Можливе подвійне членування значень – римськими та арабськими цифрами. Однозначні слова подаються без нумерації
40	Параметр семантичної транспозиції	Указується в словниковій статті після ремарок: <i>перен.</i> – переносно; <i>в перен. знач.</i> – в переносном значении; <i>иноск.</i> – иносказательно, иносказательный	Указується у словниковій статті після ремарки: <i>перен.</i> (переносное значение)

41	Ареальний параметр	Діалектну лексику подано з ремарками: <i>диал., диалект.</i> – диалектизм, диалектическое слово; <i>пров., провинц.</i> – провинциализм; <i>гал., галицк.</i> – галицкое слово <i>гуц.</i> – <i>гуцульское слово</i> <i>зап.</i> – западное украинское слово <i>зах.</i> – західне <i>правобер.</i> – правобережное слово	Біля діалектних слів наведено позначку <i>диал.</i> (диалектическое слово, выражение). Діалектні слова введено обмежено, подано тільки найпоширеніші
42	Синтагматичний параметр (вільна сполучуваність)	–	–
43	Фразеологічний параметр (невільна сполучуваність)	Фразеологізми подано у словниковій статті основного слова серед інших відповідників	Фразеологізми подано в загальній частині словникової статті при опорному слові
44	Екземпліфікаційно-ілюстративний параметр	Словосполучення, речення, літературні цитати, фразеологізми, крилаті вислови (не до кожного слова).	Словосполучення, фразеологізми (не до кожного слова).
45	Стилістичний параметр	<i>варв.</i> – варваризм; <i>возвыш.</i> – возвышенно (возвышенный стиль); <i>во мн. местах</i> – во многих местах; <i>дет., детс., детск.</i> – детское слово; <i>жарг.</i> – жаргонное слово, -ное выражение; <i>канц.</i> – канцелярское слово, канцелярское выражение; <i>канцел.</i> – канцелярский термин; <i>книжн.</i> – книжное слово; <i>народ., народн.</i> – народное слово; <i>нар. тв.</i> – народное творчество; <i>песен.</i> – песенное, в песнях; <i>поэтич.</i> – поэтически; <i>смехотв.</i> – смехотворное слово;	<i>дет.</i> – детское слово (выражение); <i>жарг.</i> – жаргонное слово (выражение); <i>книжн.</i> – книжное слово (выражение); <i>офиц.-дел.</i> – официально-деловое слово (выражение); <i>погов.</i> – поговорка; <i>посл.</i> – пословица; <i>поэт.</i> – поэтическое слово (выражение), поэтика; <i>прост.</i> – просторечное слово (выражение); <i>проф.</i> – профессионально-разговорное слово; <i>разг.</i> – разговорное слово (выражение); <i>спец.</i> – специализированное значение (употребление), специальность;

		<p><i>сокр.</i> – сокращенно, сокращенный; <i>спец.</i> – специальное; <i>стихосл.</i> – в стихосложении; <i>ув., увел., увелич.</i> – увеличительная форма; <i>ум., умен., уменьш.</i> – уменьшительная форма; <i>умств.</i> – умственно; <i>усил., усилит.</i> – усилительно, усилительный; <i>церк., церковн.</i> – церковное слово, -ное выражение; <i>эвфем.</i> – эвфемистически, эвфемистический.</p>	<p><i>фольк.</i> – фольклорное слово (выражение).</p>
46	Емоційно-оцінний параметр	<p><i>вежл.</i> – вежливо; <i>вульг.</i> – вульгарно; <i>делик.</i> – деликатно; <i>ирон., иронич.</i> – иронически; <i>ласк., ласкат.</i> – ласкательно, -ная форма, слово; <i>ласк. назв.</i> – ласкательное название; <i>напыщ.</i> – напыщенно; <i>насм., насмеш., насмешл.</i> – насмешливо; <i>неодобр.</i> – неодобрительно; <i>полож.</i> – положительный; <i>презр., презрит.</i> – презрительно, -ная форма; <i>прен., пренебр., пренебреж.</i> – пренебрежительно, -ная форма; <i>принуд.</i> – принудительный, принудительно; <i>психич.</i> – психически; <i>ругат.</i> – ругательно, -ное слово; <i>саркаст.</i> – саркастически; <i>т.н.</i> – так называемый; <i>торж., торжеств.</i> – торжественно; <i>ув.-презр.</i> – увеличительно-презрительная форма; <i>уничиж.</i> – уничижительно, -ная форма;</p>	<p><i>бран.</i> – бранное слово (выражение); <i>высок.</i> – слово (выражение), передающее экспрессию приподнятости, торжественности; <i>груб.</i> – грубое слово (выражение); <i>груб.-прост.</i> – грубопросторечное слово (выражение); <i>ирон.</i> – в ироническом смысле; <i>ласк.</i> – ласкательное слово; <i>неодобр.</i> – неодобрительное слово (выражение); <i>побудит.</i> – побудительный; <i>презр.</i> – презрительно; <i>прен.</i> – пренебрежительно слово (выражение); <i>уменьш.-ласк.</i> – уменьшительно-ласкательный; <i>уменьш.-уничиж.</i> – уменьшительно-уничижительный; <i>уничиж.</i> – уничижительный; <i>усилит.</i> – усилительное слово (выражение); <i>шутл.</i> – шутливое слово</p>

		<i>фам., фамил.</i> – фамільярно; <i>шут., шутл., шутлив.</i> – шутливо; <i>шуточн.</i> – шуточно.	(выражение).
47	Нормативний параметр	Слова і форми слів, що не відповідають нормам літературної мови, подано з ремарками: <i>нелит., нелитер.</i> – нелітературне слово; <i>сомнит.</i> – сомнительное слово, форма; <i>испорч.</i> – испорченное слово, форма; <i>ц.-сл., црк. сл., црксл.</i> – церковно-славянское слово, церковнославянизм.	Для характеристики одиниць, які не зовсім або й зовсім не відповідають нормам сучасного українського літературного слововживання, але поки що характеризуються високою частотністю функціонування, подаються в словниках і можуть помилково сприйматися як цілком нормативні та навіть основні позначення відповідних понять використано позначки <i>менее реком.</i> (менее рекомендуемое слово, выражение) і <i>не реком.</i> (не рекомендуемое слово, выражение)
48	Ступінь уживаності слова	Рідковживані слова подано з ремаркою <i>малоупотр.</i> (малоупотребительное слово)	Рідковживані слова подано з ремаркою <i>реже</i> – реже встречающееся слово (выражение), реже встречающаяся форма
49	Лінгвокраїнознавчий (етнокультурно-історичний) параметр	До слів з етнокультурним навантаженням подаються видові слова, назви елементів, частин цілого, еквівалентів; часто уточнюється територія побутування слова	Виявляється в доборі перекладних еквівалентів
50	Етимологічний параметр (генетична спільність)	<i>слав., славян.</i> – славянизм; <i>укр.</i> – українізм, українське слово	<i>библ.</i> – библейское слово; <i>церк.</i> – церковное слово (выражение)
51	Запозичення	<i>араб.</i> – арабское слово; <i>восточ.</i> – восточное слово; <i>москов.</i> – московское слово; <i>перс.</i> – персидское слово; <i>полон.</i> – полонизм; <i>рус.</i> – руссизм; <i>татар.</i> – татарское; <i>турец., турк.</i> – турецкое	–

		слово; <i>тюрк.</i> – тюркское слово.	
52	Синоніми	Синоніми розташовано в перекладній частині словникової статті за принципом семантичної близькості: на першому місці стоїть український відповідник, який найточніше передає зміст вхідного російського слова і найчастіше вживається в українській мові; далі наведено синоніміїні відповідники рівнозначні з попереднім словом, але мають нижчу частоту вживання	Синоніми розташовано в перекладній частині словникової статті за принципом семантичної близькості: на першому місці стоїть український відповідник, який найточніше передає зміст вхідного російського слова і найчастіше вживається в українській мові; далі наведено синоніміїні відповідники рівнозначні з попереднім словом, але мають нижчу частоту вживання
53	Антоніми	–	–
54	Омоніми	Подано в окремих словникових статтях, позначено римськими цифрами	Подано в окремих статтях
55	Асоціативний параметр	–	–
56	Семантичне поле	Родо-видові відношення іноді використовуються для побудови тлумачень, особливо до слів з етнокультурним навантаженням	–
57	Тематична група	–	–
58	Ономастичний параметр	До реєстру введено назви окремих країн, міст, річок	
59	Термінологічний параметр (сфери функціонування мови)	<i>авиац.</i> – авиационный термин; <i>агрон.</i> – в агрономии, агрономический; <i>анат.</i> – в анатомии, анатомический; <i>антроп.</i> – в антропологии, антропологический; <i>аптек.</i> – аптекарский термин; <i>ариф.</i> , <i>арифм.</i> – арифметический термин; <i>археол.</i> – в археологии, археологический; <i>архит.</i> – архитектурный тер-	<i>авиа</i> – авиация; <i>авто</i> – автодело; <i>анат.</i> – анатомия; <i>антр.</i> – антропология; <i>археол.</i> – археология; <i>архит.</i> – архитектура; <i>астр.</i> – астрономия; <i>астрол.</i> – астрология; <i>библиогр.</i> – библиография; <i>биол.</i> – биология; <i>биофиз.</i> – биофизика; <i>биохим.</i> – биохимия; <i>бот.</i> – ботаника; <i>бухг.</i> – бухгалтерский тер-

		<p>мин, в архитектуре, архитектурный; <i>астр.</i>, <i>астрон.</i> – астрономический термин; <i>биол.</i> – биологический термин; <i>бот.</i> – ботанический термин; <i>бухг.</i> – в бухгалтерии, бухгалтерский; <i>ветер.</i> – в ветеринарии, ветеринарный; <i>воен.</i>, <i>военн.</i> – военный термин; <i>геогр.</i> – географический термин; <i>геод.</i> – в геодезии, геодезический; <i>геол.</i>, <i>геолог.</i> – геологический термин; <i>геом.</i> – геометрический термин; <i>герб.</i> – гербовый; <i>горн.</i> – в горном деле, горнозаводский; <i>грам.</i>, <i>грамм.</i> – грамматический термин; <i>земледельч.</i> – земледельческий; <i>зоол.</i> – зоологический термин; <i>зоотехн.</i> – в зоотехнике, зоотехнически; <i>инстр.</i> – инструмент; <i>ист.</i>, <i>истор.</i> – в истории, исторический; <i>ист.-лит.</i> – историко-литературный термин; <i>ихтиол.</i> – в ихтиологии, ихтиологический; <i>кожсев.</i> – в кожевенном деле; <i>комм.</i> – коммерческий термин; <i>кулин.</i> – в кулинарии, кулинарный; <i>лингв.</i> – в лингвистике, лингвистический; <i>лит.</i> – в литературном языке, литературный; литературо-</p>	<p>мин; <i>вет.</i> – ветеринария; <i>винодел.</i> – виноделие; <i>воен.</i> – военное дело; <i>ген.</i> – генетика; <i>геогр.</i> – география; <i>геод.</i> – геодезия; <i>геокриол.</i> – геокриология; <i>геол.</i> – геология; <i>геофиз.</i> – геофизика; <i>геохим.</i> – геохимия; <i>гидрол.</i> – гидрология; <i>гидротехн.</i> – гидротехника; <i>горн.</i> – горное дело; <i>дипл.</i> – дипломатия; <i>ж.-д.</i> – железнодорожный термин; <i>жив.</i> – живопись; <i>журн.</i> – журналистика; <i>зоол.</i> – зоология; <i>информ.</i> – информатика; <i>иск.</i> – искусствоведение; <i>карт.</i> – слово (выражение) в карточной игре; <i>картогр.</i> – картография; <i>киб.</i> – кибернетика; <i>кино</i> – кинематография; <i>кинол.</i> – кинология; <i>кожсев.</i> – кожевенное производство; <i>ком.</i> – коммерческое дело; <i>косм.</i> – космонавтика; <i>космет.</i> – косметика; <i>крист.</i> – кристаллография; <i>кул.</i> – кулинария; <i>лес.</i> – лесоводство; <i>лингв.</i> – лингвистика; <i>лит.</i> – литературоведение; <i>лог.</i> – логика; <i>мат.</i> – математика; <i>матер.</i> – материаловедение; <i>маш.</i> – машиностроение; <i>мед.</i> – медицина; <i>мет.</i> – металлургия; <i>метео</i> – метеорология; <i>мех.</i> – механика;</p>
--	--	---	---

		<p>ведный термин; <i>литогр.</i> – в литографском деле, литографский; <i>лог.</i> – логический термин; <i>мат., матем.</i> – математический термин; <i>мед., медиц., медиц. терм.</i> – медицинский термин; <i>метал., металлург.</i> – в металлургии, металлургический; <i>метеор.</i> – в метеорологии, метеорологический; <i>механ.</i> – термин в механике; <i>мин., минер.</i> – термин в минералогии; <i>миф., мифол.</i> – в мифологии, мифологический; <i>мор., морск.</i> – морской термин; <i>муз., музык.</i> – музыкальный термин; <i>насек.</i> – насекомое; <i>науч., научн.</i> – научный термин; <i>нумизм.</i> – термин в нумизматике; <i>оптич.</i> – оптический; <i>орнит.</i> – в орнитологии, орнитологический; <i>охот.</i> – термин у охотников; <i>палеонт.</i> – в палеонтологии, палеонтологический; <i>политич.</i> – политический, в политических науках; <i>почт.</i> – почтовый; <i>пт.</i> – птица; <i>радио</i> – в радиотехнике, радиотехнический; <i>раст.</i> – растение, растительный; <i>ритор.</i> – в риторике, риторический; <i>роsl.</i> – рослина (растение); <i>слес.</i> – в слесарном ремесле; <i>спорт.</i> – спортивный термин; <i>столяр.</i> – в столярном деле; <i>строит.</i> – в строительном</p>	<p><i>микробиол.</i> – микробиология; <i>мин.</i> – минералогия; <i>миф.</i> – мифология; <i>мор.</i> – морской термин; <i>муз.</i> – музыка; <i>научн.</i> – научный термин, применяющийся в разных отраслях науки; <i>опт.</i> – оптика; <i>орн.</i> – орнитология; <i>охотн.</i> – охотничий термин; <i>палеонт.</i> – палеонтология; <i>парф.</i> – парфюмерия; <i>пед.</i> – педагогика; <i>пищ.</i> – пищевой термин; <i>плотн.</i> – плотническое дело; <i>полигр.</i> – полиграфия; <i>политол.</i> – политология; <i>портн.</i> – портняжное дело; <i>почв.</i> – почвоведение; <i>психол.</i> – психология; <i>пчел.</i> – пчеловодство; <i>радио</i> – радиотехника; <i>радиобиол.</i> – радиобиология; <i>рел.</i> – религия; <i>рыб.</i> – рыболовство; <i>сад.</i> – садоводство; <i>санит.</i> – санитария; <i>сапожн.</i> – сапожное дело; <i>сейсм.</i> – сейсмология; <i>социол.</i> – социология; <i>спорт.</i> – спортивный термин; <i>стат.</i> – статистика; <i>стол.</i> – столярное дело; <i>строит.</i> – строительное дело; <i>судостр.</i> – судостроение; <i>с.-х.</i> – сельськохозяйственный термин; <i>театр.</i> – театральный термин; <i>текст.</i> – текстильный</p>
--	--	--	--

		<p>деле, строительный; <i>театр.</i> – театральный термин; <i>текст.</i> – в текстильной промышленности, текстильный; <i>техн.</i> – технический термин; <i>тип., типогр.</i> – типографский термин; <i>торг.</i> – торговый, в торговле; <i>фабр.</i> – фабричный; <i>фармак.</i> – в фармакологии, фармакологический; <i>физ., физич.</i> – термин в физике; <i>физиол.</i> – физиологический термин; <i>филол.</i> – в филологии, филологический;</p> <p><i>филол.</i> – философский термин; <i>форт., фортиф.</i> – фортификационный термин; <i>хим., химич.</i> – химический термин; <i>хирург.</i> – в хирургии, хирургический; <i>церк. утв.</i> – церковная утварь; <i>экон.</i> – в экономических науках, экономический; <i>электротехн.</i> – в электротехнике, электротехнический; <i>энтوم.</i> – в энтомологии, энтомологический; <i>юр., юрид., юрид. терм.</i> – юридический термин.</p>	<p>термин; <i>телеком.</i> – телекоммуникация; <i>техн.</i> – техника; <i>топогр.</i> – топография; <i>фарм.</i> – фармакология, фармацевтика; <i>физ.</i> – физика; <i>физиол.</i> – физиология; <i>филол.</i> – филология; <i>филол.</i> – философия; <i>фин.</i> – финансовый термин; <i>фото</i> – фотография; <i>хим.</i> – химия; <i>хореогр.</i> – хореография; <i>цирк.</i> – цирковое слово (выражение);</p> <p><i>шахм.</i> – шахматный термин; <i>экол.</i> – экология; <i>экон.</i> – экономика; <i>эл.</i> – электротехника; <i>электрон.</i> – электроника; <i>энтом.</i> – энтомология; <i>этногр.</i> – этнография; <i>этнол.</i> – этнология; <i>юр.</i> – юридический термин.</p>
60	Лінгво-історичний параметр	<p>Лексику марковано ремарками: <i>арх., архаич.</i> – архаическое слово; <i>неол.</i> – неологизм; <i>стар.</i> – старое слово; <i>старинн.</i> – старинное слово; <i>устар.</i> – устарелое слово; <i>хронол.</i> – хронологически</p>	<p>Лексику марковано ремарками: <i>ист.</i> – история; историзм; <i>уст.</i> – устаревшее слово (выражение); <i>устарев.</i> – устареваящее слово (выражение)</p>

61	Бібліографічний параметр	Реалізовано в паспортизації цитат, у переліку джерел	–
62	Лексикографічний параметр (вказівка на словники, в яких фіксується це слово)	Слова та ілюстративні цитати, взяті з інших словників, подано з паспортизацією	–
63	Лексична сполучуваність	У разі потреби подається відповідне питання чи слово у круглих дужках	–
64 *	Синтаксична функція	Вказівка на синтаксичну функцію одиниці дається переважно щодо слів, які вживаються тільки в позиції присудка: <i>сказ.</i> – <i>сказуемое</i> ; <i>сказ. безл. предл.</i> – <i>сказуемое</i> безличного предложения	Вказівка на синтаксичну функцію одиниці дається переважно щодо слів, які вживаються тільки в позиції присудка двоскладного речення <i>сказ.</i> (<i>сказуемое</i>). В окремих випадках у перекладній частині можуть даватися вказівки на інші синтаксичні функції (<i>доп.</i> – <i>дополнение</i>), якщо це має значення для перекладу
65	Абревіатури	–	–
66	Рима	–	–
67	Пароніми	–	–
68	Картинний параметр (ілюстрації малюнком)	–	–
	Загальна кількість параметрів	54	50

ДОДАТОК В
Імовірні матеріали російського реєстру IV тому РУСа-1933

	Російський реєстр IV тому РУСа-1933	Фрагменти словникових статей I – III тт. РУСа-1933
1	Раболепствовать	Пораболепствовать, см. Раболепствовать.
2	работать	Поработать – .. Сrv. Работать.
3	равноденствие	Межень – .. сrv. Равноденствие.
4	равномерный	Мерный – .. сrv. Равномерный.
5	радетель, -ница	Заботник, -ница, см. Старатель, Радетель, -ница.
6	радеть	Зарадеть – .. сrvн. Радеть.
		Порадеть о ком, о чём – .. Сrv. Радеть.
7	ради	Заради – .. см. Ради.
8	радиус	Луч – .. см. Радиус.
9	радовать	Порадовать – .. Сrv. Радовать.
10	радоваться	Порадоваться чему и за кого – .. Сrv. Радоваться.
11	разбегаться	Поразбегаться, см. Разбегаться.
12	разбегаться	Поразбегаться – .. сrv. Разбегаться.
13	разбежаться	Поразбежаться, см. Разбежаться.
14	разбивать	Колотить – .. см. Разбивать.
15	разбирать	Поразобрать, см. Разобрать (Разбирать).
16	разбитной	Живой – .. см. Бойкий, Подвижный, Разбитной.
		Заухабистый – .. см. Разухабистый, Разбитной.
17	разбить	Поражать, поразить – .. сrv. Разбить.
18	разбогатеть	Поразбогатеть, см. Разбогатеть.
19	разбойник	Грабитель – .. сrvн. Разбойник.
20	разболтать	Поразболтать, см. Разболтать.
21	разбранить	Изругать – .. сrvн. Разругать, Разбранить.
		Отшелкать кого – .. См. Разбранить.
		Поразбранить, см. Разбранить.
22	Разбрестись	Поразбрестись, см. Разбрестись.
23	разбросать, -ся	Поразбросать, -ся, см. Разбросать, -ся.
24	разбрызгать, -ся	Поразбрызгать, -ся, см. Разбрызгать, -ся.
25	разбудить	Пробуждать, пробудить – ..Сrv. Будить, Разбудить.
26	разбухать	Поразбухать – .. сrv. Разбухать.
27	разбухнуть	Поразбухнуть, см. Разбухнуть.
28	разве	Или и Или, Иль, союз – .. см. Разве, Ли.
29	разведать	Поразведать, см. Разведать.
30	развёрстывать	Извёрстывать, изверстать – .. см. Развёрстывать.
31	развесить	Поразвесить, Поразвешать, см. Развесить, Развешать.

32	развешать	Поразвесить, Поразвешать, см. Развесить, Развешать.
33	развинтить	Поразвинчивать, Поразвинтить, см. Развинтить.
34	развлечение	Потеха – .. срв. Забава, Развлечение.
35	развлечь, -ся	Поразвлечь, -ся, см. Развлечь, -ся.
36	развратник, -ница	Непотребник, -ница – .. срв. Развратник, -ница.
37	развратничать	Потаскушничать – .. см. Развратничать.
38	развязать, -ся	Поразвязать, -ся, и -вязывать, -ся, см. Развязать, -ся.
39	разгибать, -ся	Поразогнуть, -ся, см. Разогнуть, -ся (Разгибать, -ся).
40	разглагольствовать	Поразглагольствовать – .. срв. Разглагольствовать.
41	разгласить	Поразгласить, см. Разгласить.
42	разглашать	Прославлять, прославить – .. см. Разглашать, Расславлять.
43	разглядеть	Поразглядеть, см. Разглядеть (Разглядывать).
44	разглядывать	Поразглядеть, см. Разглядеть (Разглядывать).
45	разговориться	Поразговориться, см. Разговориться.
46	разгонять	Поразогнать, см. Разогнать (Разгонять).
47	разгораться	Поразгореться, см. Разгореться (Разгораться).
48	разгореться	Поразгореться, см. Разгореться (Разгораться).
49	разграбить	Поразграбить, см. Разграбить.
50	раздавать	Пораздавать и Пораздать, см. Раздать (Раздавать).
51	раздаваться	Звучать – .. срвн. Раздаваться.
52	раздаривать	Пораздарить, см. Раздарить (Раздаривать).
53	раздарить	Пораздарить, см. Раздарить (Раздаривать).
54	раздать	Пораздавать и Пораздать, см. Раздать (Раздавать).
55	раздвинуть, -ся	Пораздвинуть, -ся, см. Раздвинуть, -ся.
56	раздевать, -ся.	Пораздеть, -ся и -девать, -ся, см. Раздеть, -ся (Раздевать, -ся).
57	раздеваться	Обнажать, обнажить – .. 2) см. Раздеваться.
58	раздеть, -ся	Пораздеть, -ся и -девать, -ся, см. Раздеть, -ся (Раздевать, -ся).
59	раздумать	Пораздумать – .. срв. Раздумать 1, Рассудить.
60	раз'ехаться	Пораз'ехаться, см. Раз'ехаться.
61	разжечь, -ся	Поразжечь, -ся, см. Разжечь, -ся (Разжигать).
62	разжигать, -ся	Поразжечь, -ся, см. Разжечь, -ся (Разжигать).

63	разжиреть	Зажиреть – .. см. Разжиреть . Отжиреть – .. См. Разжиреть .
64	разиня	Мимогляд – .. см. Разиня .
65	разлакомить, -ся	Поразлакомить, -ся , см. Разлакомить, -ся .
66	разлететься	Поразлететься – .. см. Разлететься .
67	разлечься	Поразлечься , см. Разлечься .
68	разлить, -ся	Поразлить, -ся , см. Разлить, -ся .
69	различие	Отмена – .. 2) .. см. Различие .
70	разложить, -ся	Поразложить, -ся , см. Разложить, -ся .
71	разломать	Поразломать , см. Разломать .
72	размашистый	Отмашистый , см. Размашистый .
73	размежевать, -ся	Поразмежевать, -ся , см. Размежевать, -ся .
74	разместить	Поразместить , см. Разместить (Размещать) .
75	разметать	Поразметать , см. Разметать .
76	размещать	Поразместить , см. Разместить (Размещать) .
77	разминать, -ся	Поразмять, -ся , см. Размять, -ся (Разминать, -ся) .
78	размол	Измол, Измолка – .. 2) .. см. Размол .
79	размотать, -ся	Откутывать, откутать – .. см. ещё Раскутать, Размотать, Открыть . Поразмотать, -ся , см. Размотать, -ся .
80	размыслить	Поразмыслить – .. срв. Размыслить .
81	размять, -ся	Поразмять, -ся , см. Размять, -ся (Разминать, -ся) .
82	разнести, -ся	Поразнести, -ся , см. Разнести, -ся .
83	разобрать	Поразобрать , см. Разобрать (Разбирать) .
84	разогнать	Поразогнать , см. Разогнать (Разгонять) .
85	разогнуть, -ся	Поразогнуть, -ся , см. Разогнуть, -ся (Разгибать, -ся) .
86	разозлить	Обозлить – .. См. Озлить, Разозлить .
87	разойтись	Поразойтись , см. Разойтись (Расходиться) . Порасходиться , см. Разойтись (Расходиться) .
88	разорвать, -ся	Поразорвать, -ся , см. Разорвать, -ся (Разрывать, -ся) .
89	разорять	Зорить , см. Разорять .
90	разослать	Поразослать , см. Разослать (Рассылать) .
91	разрастаться	Поразрастись , см. Разростись (Разрастаться) .
92	разрезать	Поразрезать , см. Разрезать .
93	разровнять	Поразровнять , см. Разровнять .
94	разрознить	Порознить – 1) .. срв. Разрознить .
95	разронять	Поразронять , см. Разронять .
96	разростись	Поразрастись , см. Разростись (Разрастаться) .

97	разругать	Изругать – ... <i>срвн.</i> Разругать, Разбранить.
98	разрушать, -ся	Испровергать, -ся, Испровергнуть, -ся – ... 2) Разрушать, -ся.
99	разрывать, -ся	Поразорвать, -ся, <i>см.</i> Разорвать, -ся (Разрывать, -ся)
100	разрыть	Поразрыть, <i>см.</i> Разрыть.
101	разрыхлить	Прорыхлить, <i>см.</i> Разрыхлить, Взрыхлить.
102	разсол	Засол – ... 3) <i>см.</i> Разсол.
103	разуверять	Переуверять, переуверить кого в чём – .. <i>См.</i> Разуверять.
104	разузнавать	Дознаваться, дознаться – .. <i>срв.</i> Узнавать, Разузнавать. Проведывать, проведать – .. 2) кого – .. <i>см.</i> Посещать, Навещать.
105	разузнять	Поразузнять, <i>см.</i> Разузнять.
106	разукрашивать, -ся	Изукрашивать, -ся, изукрасить, -ся – .. <i>срвн.</i> Разукрашивать, -ся.
107	разумный	Мыслящий, <i>прлг.</i> – .. 2) .. <i>срв.</i> Разумный.
108	разухабистый	Заухабистый – .. 2) <i>см.</i> Разухабистый, Разбитной.
109	раз'яснять	Из'яснять, из'яснить – .. <i>срвн.</i> Раз'яснять, Об'яснять. Прояснять, прояснить что – .. <i>срв.</i> Выяснять, Раз'яснять.
110	ранить	Поранить – .. <i>срв.</i> Ранить.
111	ранний	Заутренний – .. 2) .. <i>см.</i> Ранний.
112	раньше	Перед и Пред – .. 2) .. <i>См.</i> Прежде, Наперёд, Раньше. Пораньше – .. <i>см.</i> Раньше. Прежде – 1) <i>нар.</i> .. <i>срв.</i> Раньше, Некогда.
113	раскаиваться	Каяться, каиваться – 1) (<i>сожалеть о сделанном</i>) .. <i>см.</i> Раскаиваться.
114	раскидать, -ся	Пораскидать, -ся, пораскинуть, -ся, <i>см.</i> Раскидать, -ся и Раскинуть, -ся.
115	раскинуть, -ся	Пораскидать, -ся, пораскинуть, -ся, <i>см.</i> Раскидать, -ся и Раскинуть, -ся.
116	раскласть, -ся	Пораскласть, -ся, <i>см.</i> Раскласть, -ся.
117	расклеиться	Порасклеиться, <i>см.</i> Расклеиться.
118	расковать, -ся	Порасковать, -ся, <i>см.</i> Расковать, -ся.
119	расковырять	Порасковырять, <i>см.</i> Расковырять.
120	расколоть, -ся	Порасколоть, -ся – .. <i>см.</i> Расколоть, -ся.
121	раскопать	Пораскопать – .. <i>см.</i> Раскопать.
122	раскормить, -ся	Пораскормить, -ся, <i>см.</i> Раскормить, -ся.

123	раскрасить	Пораскрасить, см. Раскрасить.
124	раскраснётся	Запылать – .. 3) .. см. Зардеть, -ся, Раскраснётся.
125	раскрасть	Пораскрасть – .. см. Раскрасть.
126	раскричаться	Пораскричаться, см. Раскричаться.
127	раскрошить	Пораскрошить, см. Раскрошить.
128	раскрывать	Нераскрытый – .. срв. Раскрытый (под Раскрывать).
		Пораскрыть и -крывать, см. Раскрыть (Раскрывать).
129	раскрыть	Пораскрыть и -крывать, см. Раскрыть (Раскрывать).
130	раскрытый	Нераскрытый – .. срв. Раскрытый (под Раскрывать).
131	раскупить	Пораскупить, см. Раскупить.
132	раскуститься	Куст – 1) .. срвн. Раскуститься.
133	раскутать	Откутывать, откутать – .. см. ещё Раскутать, Размотать, Открыть.
134	распарывать	Пороть – 1) .. срв. Распарывать.
135	распахнуть	Отпахивать, отпахнуть (полу, занавеску), см. Распахнуть.
136	распилить	Пораспилить – .. см. Распилить.
137	распить, -ся	Пораспить, -ся, см. Распить, -ся.
138	распихать	Пораспихать, см. Распихать.
139	расплодить	Порасплодить, см. Расплодить.
140	расползтись	Порасползтись, см. Расползтись.
141	располосовать	Полосать, располосовать, см. Полосовать, располосовать.
142	распороть, -ся	Пораспороть, -ся, см. Распороть, -ся.
143	расправить	Порасправить, см. Расправить.
144	распродать, -ся	Выпродать, см. Распродать.
		Пораспродать, -ся – ... см. Распродать, -ся.
		Продавать, продать – 1) .. срв. Распродать.
145	распросить	Пораспросить, см. Распросить.
146	распростаться	Прощаться, проститься – .. 2) взаим.: с кем – .. срв. Распростаться.
147	распрячь, -ся	Пораспрячь, -ся, см. Распрячь, -ся.
148	распугать	Пораспугать, см. Распугать.
149	распускать, -ся	Нераспущенный – .. срв. Распущенный (под Распускать).
		Пораспускать, -ся и Пораспустить, -ся, см. Распустить, -ся (Распускать, -ся).

150	распустить, -ся	Пораспускать, -ся и Пораспустить, -ся, см. Распустить, -ся (Распускать, -ся).
151	распутать	Пораспутать, см. Распутать.
152	распухать	Вспухать, вспухнуть, см. Распухать, распухнуть.
153	распухнуть	Пораспухнуть, см. Распухнуть.
154	распухший	Вспухлый, вспухший, см. Распухший.
155	распущенный	Нераспущенный – .. срв. Распущенный (под Распускать).
156	распятие	Пропятие, см. Распятие.
157	рассадыть	Порассадыть, см. Рассадыть.
158	рассветать	Насветать – .. срв. Рассветать. Ободнять, ободнеть – .. см. Рассветать.
159	расседлать, -ся	Порасседлать, -ся, см. Расседлать, -ся.
160	рассердить, -ся	Осердить, -ся, см. Рассердить, -ся.
161	рассесться	Порассесться – .. см. Рассесться.
162	рассеянный	Непостоянный – .. 5) .. срв. Рассеянный 3.
163	рассказать	Порассказать, см. Рассказать.
164	расславлять	Прославлять, прославить – .. 3) .. см. Разглашать, Расславлять.
165	рассмотреть, -ся	Порассмотреть, -ся, см. Рассмотреть, -ся.
166	рассориваться	Перессоривать, -ся, перессорить, -ся – .. Срв. Рассориваться, Рассориться.
167	рассориться	Перелаживать, переладить – .. 2) -ладить с кем, см. Рассориться. Перессоривать, -ся, перессорить, -ся – .. Срв. Рассориваться, Рассориться.
168	расспросить	Порасспросить, см. Расспросить.
169	расстояние	Отстояние – .. См. Расстояние.
170	расставить	Порасставить, см. Расставить.
171	рассудить	Пораздумать – .. срв. Раздумать 1, Рассудить. Порассудить, см. Рассудить.
172	рассылать	Поразослать, см. Разослать (Рассылать).
173	рассыпать, -ся	І. Просыпать, -ся, просыпать, -ся – ... см. Рассыпать, -ся.
174	раставать	Истаевать и Истаивать, истаять – 1) .. срвн. Таять, Раставать.
175	растаскать	Порастаскать, см. Растаскать.
176	растаять	Порастаять – .. срв. Растаять.
177	растворить, -ся	Порастворить, -ся и -рять, -ся, см. Растворить, -ся.

178	растворять	Отворять, отворить – .. <i>Срв.</i> Приотворять, Растворять.
179	растеребить	Порастеребить, <i>см.</i> Растеребить.
180	растереть	Порастереть и -тирать, <i>см.</i> Растереть (Растирать).
181	растерять	Порастерять, <i>см.</i> Растерять.
182	растирать	Порастереть и -тирать, <i>см.</i> Растереть (Растирать).
183	растить	Вырастить, Выращать, <i>см.</i> Растить.
		Выростить, <i>см.</i> Растить.
184	растолкать	Порастолкать, <i>см.</i> Растолкать.
185	растолковывать	Протолковывать, -толковать – 1) <i>см.</i> Растолковывать, Истолковывать.
186	растолочь	Порастолочь, <i>см.</i> Растолочь.
187	растолстеть	Порастолстеть, <i>см.</i> Растолстеть.
188	растопить	Истапливать, истопить – .. 2) .. <i>см.</i> Растопить.
189	растоптать	Порастоптать, <i>см.</i> Растоптать.
190	растопырить	Порастопырить, <i>см.</i> Растопырить.
191	растормозить	Отгормозить, <i>см.</i> Растормозить.
192	расторопный	Преловкий – 1) .. <i>см.</i> Ловкий, Проворный, Расторопный.
193	расточать	Источать, источить что – .. 2) <i>см.</i> Расточать.
194	расточитель	Мот – 1) .. <i>срв.</i> Расточитель.
195	растратить	Порастратить, <i>см.</i> Растратить.
196	растревожить, -ся	Порастревожить, -ся, <i>см.</i> Растревожить, -ся.
197	растрёпанный	Всклочивать, -ся, включить, -ся – .. <i>Срв.</i> Растрёпанный, Вз'ерошенный.
198	растрепать	Всклочивать, -ся, включить, -ся – .. <i>Срв.</i> Растрепать и Вз'ерошивать.
199	растрёпывать	Вздохмачивать, -ся, -матить, -ся – .. <i>См.</i> Растрёпывать.
200	растрескаться	Порастрескаться, <i>см.</i> Растрескаться.
201	растрясти, -ся	Порастрясти, -ся, <i>см.</i> Растрясти, -ся.
202	растыкать	Порастыкать, <i>см.</i> Растыкать.
203	растянуть	Порастянуть, <i>см.</i> Растянуть.
204	расхватать	Порасхватать, <i>см.</i> Расхватать.
205	расходиться	Порасходиться, <i>см.</i> Разойтись (Расходиться).
206	расходовать	Издерживать, издержать – .. <i>срвн.</i> Истрачивать, Расходовать.
		Израсходывать, израсходовать – .. <i>срвн.</i> Расходовать, Тратить.

207	расходо́ваться	Израсходо́ваться, израсходо́ваться – .. срвн. Расходо́ваться.
208	расхоло́дить	Порасхоло́дить, см. Расхоло́дить.
209	расцвечива́ть	Нацвечива́ть и Нацвеча́ть, нацвети́ть – .. см. Расцвечива́ть.
210	расцелова́ть	Отцелова́ть кого – .. См. Расцелова́ть.
211	расчеса́ть	Порасчеса́ть, см. Расчеса́ть.
212	расче́т	Принимать, принять – .. 2) .. срв. Соображе́ние, Расче́т.
213	расчисти́ть	Порасчисти́ть, см. Расчисти́ть.
214	расшата́ть	Порасшата́ть, см. Расшата́ть.
215	расши́рить	Порасши́рить, см. Расши́рить.
216	рва́ть	Порва́ть – 1) .. см. Рва́ть; 2) .. срв. Рва́ть.
217	рва́ться	Порва́ться – .. срв. Рва́ться.
218	ребячи́ться	Поребячи́ться – .. 2) .. Срв. Ребячи́ться.
219	реве́ть	Пореве́ть – .. Срв. Реве́ть.
220	редеть	Поредеть – .. Срв. Редеть.
221	реза́ть	Кусок, Кусочек – 1) .. срвн. Реза́ть, Кроши́ть. Нарезанный – .. 4) .. срв. Реза́ть. Пореза́ть – 1) .. срв. Реза́ть.
222	резви́ться	Порезви́ться – .. срв. Резви́ться.
223	резной	Вырезной, см. Резной, Вырезанный.
224	ре́зь	Прорезь – .. 3) см. Ре́зь.
225	ре́зьба	Нарезь – .. 2) .. срв. Ре́зьба.
226	рекру́т	Лобовик, см. Рекру́т.
227	репейник	Лопух, бот. – .. 2) см. Репейник. Лопуха, бот. – .. 2) см. Репейник.
228	рехну́ться	Повиха́ться, повихну́ться – .. Срв. Рехну́ться.
229	реше́ние	Принимать, принять – .. 2) .. см. Реше́ние.
230	решети́на	Латвина – .. см. Решети́на.
231	реши́ть	Пореши́ть – 1) .. срв. Реши́ть.
232	рея́ть	Порея́ть – .. 2) .. См. Рея́ть.
233	ржаветь	Поржаветь – .. см. Ржаветь.
234	ржаной	Оржаной, см. Ржаной.
235	ржа́ть	Поржа́ть – .. срв. Ржа́ть.
236	рискова́ть	Отважива́ть, отважи́ть – .. 2) .. Срв. Рискова́ть.
237	рисова́ть	Порисова́ть – .. срв. Рисова́ть.
238	ристали́ще	Поприще – 1) .. см. Ристали́ще.
239	риф	Камень – 1) .. срвн. Риф и Порог 2.
240	робкий	Неразвязный – .. срв. Неразбитной, Робкий.
241	родиминка	Пятно – 1) .. см. Родинка, Родиминка.
242	родимчик	Младенческая, щц. – .. срв. Родимчик.
243	родина	Край – .. 3) .. срвн. Родина.
244	родинка	Пятно – 1) .. см. Родинка, Родиминка.

245	родить	Напородить – .. <i>срв.</i> Родить .
		Порождать, породить – .. <i>срв.</i> Родить .
246	рододендрон	Пьяничник , <i>бот.</i> <i>Azalia pontica</i> L. – .. <i>см. ещё</i> Рододендрон .
247	родоначальный	Началородный – 1) <i>см.</i> Родоначальный .
248	рожа	Мурло – .. <i>срв.</i> Морда 2, Рожа, Рыло .
		Образина – .. <i>См.</i> Рожа .
249	рождать	Отрождать, отродить – 1) .. <i>Срв.</i> Рождать .
250	розвальни	Обшевни , <i>см.</i> Розвальни .
251	рок	Предопределение – .. <i>см.</i> Судьба, Рок .
252	роптать	Пороптать – .. <i>срв.</i> Роптать .
253	росить	Поросить – .. <i>срв.</i> Росить .
254	роститься	Наростовать(ся) – 1) (<i>о курах</i>), <i>см.</i> Роститься .
255	ростовщик, -щица	Кашей и Кошей – .. 4) .. <i>см.</i> Ростовщик .
		Лихоймщик, -щица – .. 2) .. <i>срв.</i> Ростовщик, -щица .
		Процентщик , <i>см.</i> Ростовщик .
256	ротозей	Муньга – 1) .. <i>срв.</i> Ротозей .
		Пучеглаз – .. 2) .. <i>см.</i> Зевака, Ротозей .
257	ротозейничать	Ловить, лавливать – 1) .. <i>срв.</i> Глазеть, Ротозейничать .
		Лопоушить – .. <i>срв.</i> Ротозейничать .
258	роща	Лес – 1) .. <i>срвн.</i> Лесок и Роща .
259	рубец	Край – 1) .. <i>см.</i> Рубец .
260	руководитель	Путеводитель – 1) .. <i>см.</i> Проводник, Руководитель .
261	руководство	Путеводство – .. <i>см.</i> Руководство 1 .
262	рукоделье	Изделие – .. 2) .. <i>срвн.</i> Рукоделье .
263	рукоплескать	Зарукоплескать – .. <i>см.</i> Рукоплескать .
264	рукоять	Муньга – .. 2) .. <i>срв.</i> Рукоять .
265	рухнуть	Нарухнуть(ся) – .. <i>срв.</i> Рухнуть .
266	ручаться	Емствовать (<i>брать на поруки</i>), <i>стар.</i> , <i>см.</i> Порука, Ручаться .
267	рыболовство	Ловля – 1) .. <i>см.</i> Рыболовство .
268	рыло	Мурло – .. <i>срв.</i> Морда 2, Рожа, Рыло .
269	рыскать	Прорыскать – .. <i>см.</i> Рыскать .
270	рысь	Островид , <i>см.</i> Рысь .
271	рычаг	Под'ём – .. 5) .. Рычаг .
		Под'ёмный – .. <i>см.</i> Рычаг, Под'ём 5 .
272	рядом	Подле – .. <i>См.</i> Близ, Возле, Около, Рядом .
273	ряженный	Наряжен(н)ый , <i>прлг.</i> , <i>см.</i> Ряженный .
274	садиться	Оседать, осесть – 1) .. <i>см.</i> Садиться, сесть .

275	самообладание	Обладание – .. Самообладание самооблада.
276	самопрялка	Пряслица – 1) .. см. Прялка, Самопрялка.
277	сапфир	Лал – .. см. Сапфир.
278	сатана	Демон – .. см. Бес, Дьявол, Чорт, Сатана.
279	сбавлять	Посбавить, см. Сбавлять.
280	сбитень	Збитень, см. Сбитень.
281	сболтнуть	Необдуманно, нарч. – .. срв. Сболтнуть.
282	сбываться	Исполняться, исполниться – .. 2) .. срвн. Осуществляться, Сбываться.
283	сбыться	Посбыть – .. см. Сбыться.
284	сватать	Посягать, посягнуть – .. см. Сватать, Брачиться.
285	сведение	Принимать, принять – .. 2) .. срв. Сведение.
286	сведуший	Ведуший – .. См. Сведуший.
287	свёкла	Бурак, см. Свёкла.
288	сверкание	Горение – .. См. Пыление, Блистание, Сверкание, Мерцание.
289	сверкать	Засверкать – .. срвн. Сверкать.
290	сверло	Коловорот – .. 2) .. срвн. Сверло.
291	свёрток	Обёрток, см. Свёрток.
292	сверх	Лише – 1) .. см. Сверх.
293	сверчок	Кузнечик – 1) .. см. Сверчок.
294	светопреставление	Преставление – .. см. Светопреставление.
295	свивальник	Повивальник – .. См. Свивальник.
296	свидетель	Показатель – .. 2) .. Срв. Свидетель.
297	свидетельница	Показательница – .. Срв. Свидетельница.
298	свинина	Мясо –.. -со свиное, см. Свинина.
299	свободный	Простой – .. 2) .. см. Порожний, Пустой, (о времени) Свободный.
300	своевольный	Необузданный – .. 2) .. срв. Неукротимый, Своевольный.
301	свыкаться	Притерпеться к чему – .. см. Свыкаться.
302	связка	Пачка – .. См. Связка.
303	священник	Батюшка – 1) см. Отец, Священник.
304	сгиб	Отгиб – .. 3) см. Сгиб.
305	сгибать	Посогнуть – .. срв. Согнуть (Сгибать).
306	сглаз	Притка, притча – .. 3) см. Порча, Сглаз.
307	сглазить	Испортить – .. 3) .. срвн. Сглазить. Посглазить – .. см. Сглазить.
308	сгнивать	Изгнивать, изгнить – .. срвн. Сгнивать, Гнить.
309	сгнить	Истлевать, истлеть – .. срвн. Сгнить. Погнивать, погнить – .. Срв. Гнить, Сгнить. Посгнить – .. см. Сгнить.

310	сгноить	Посгноить – .. см. Сгноить.
311	сгонять	Изгонять, изгнать – .. срвн. Гнать, Выгонять, Сгонять.
312	сгустить	Огущать, огустить, см. Сгущать, сгустить.
313	сгущать	Огущать, огустить, см. Сгущать, сгустить.
314	сдвигать	Посдвинуть – .. см. Сдвигать, сдвинуть.
315	сдвинуть	Посдвинуть – .. см. Сдвигать, сдвинуть.
316	сдвинуться	Посдвинуться – .. см. Сдвинуться.
317	сдерживать	Останавливать и Остановлять, остановить – .. Срв. Задерживать, Сдерживать, Удерживать.
318	сдобровать	Несдобровать, см. Сдобровать (Не -вать).
319	сердитый	Злой, Зол – .. 2) .. см. Сердитый.
320	сердить	Злить – .. см. Гневить, Сердить.
321	сердиться	Ерепениться – .. См. Сердиться.
322	серчать	Осерчать, см. Серчать.
323	сесть	Оседать, осесть – 1) .. см. Садиться, сесть.
324	сечение	Высекание – .. 3) (розгами) см. Сечение, Порка.
325	сечь	Высекать, высечь – .. 3) (розгами) см. Сечь, Пороть.
		Высечь, см. Сечь.
		Драть, дира́ть – .. см. Сечь.
		Зудить кого – .. 2) см. Бить, Колотить, Сечь.
		Отбузовать – .. См. Сечь.
		Парить – .. 4) .. См. Сечь, Пороть, Бить.
		Пересекать, пересечь – .. 3) .. См. Сечь.
326	сечься	Просекать, просечь – .. 3) (о ткани) см. Сечься.
327	сеять, -ся	Посеять, -ся; см. Посевать, Сеять, -ся.
328	сжалиться	Пожалеть – .. Срв. Жалеть, Сжалиться.
329	сжать	Обжимать, обжать, см. Сжимать, сжать.
330	сжимать	Обжимать, обжать, см. Сжимать, сжать.
331	сиделка	Посиделка – .. см. Сиделка.
332	сила	Г. Мочь, <i>си.</i> – .. срв. Могота, Мощь, Сила.
		Оказываться, оказать – 1) .. см. Сила, Состояние.
333	силиться	Пружаться и Прыжаться, см. Напрягаться, Силиться; Пыжиться.
334	силок	Ловушка – 1) .. срв. Западня, Силок.
		Моток – .. 3) см. Силок.
335	сильный	Несильный – .. срв. Сильный.
		Пресильный – .. см. Сильный.
336	сифилис	Немочь, <i>си.</i> – .. см. Сифилис.

337	сиять	Лучиться – .. <i>срв.</i> Сиять.
338	сказать	Молвить, молвливать, молвить – .. <i>срв.</i> Говорить 1, Сказать и Произносить 1.
339	скамейка	Козуля – .. 3) .. <i>срвн.</i> Скамья, Скамейка.
340	скамья	Козуля – .. 3) .. <i>срвн.</i> Скамья, Скамейка.
341	скат	Откос (горы, берега, плотины, дороги, вала и т. д.) – .. <i>См.</i> Ещё Склон, Скат, Покатость.
342	скатерть	Настольник – .. <i>срв.</i> Скатерть.
		Пелена – .. <i>см.</i> Скатерть.
343	скверный	Прескверный – .. <i>см.</i> Скверный.
344	скелет	Остов – .. <i>См.</i> Скелет.
345	склон	Исклон – .. <i>см.</i> Склон.
		Отклон – .. 2) (откос), <i>см.</i> Уклон, Склон.
		Откос (горы, берега, плотины, дороги, вала и т. д.) – .. <i>См.</i> Ещё Склон, Скат, Покатость.
346	склонность	Преклонность – 1) .. <i>см.</i> Склонность, Наклонность.
347	склонный	Преклонный – 1) .. <i>см.</i> Склонный, Наклонный (к чему).
348	склонять	Преклонять, преклонить – .. <i>см.</i> Склонять, Уговаривать, Убеждать.
349	скоблить	Заскабливать, заскоблить – .. <i>см.</i> Скоблить.
350	сколь	Коль, <i>нрч.</i> , <i>см.</i> Сколько, Сколь.
351	сколько	Коль, <i>нрч.</i> , <i>см.</i> Сколько, Сколь.
		Нибудь, <i>част.</i> .. <i>см.</i> Сколько.
352	скользить	Заскользить – .. <i>см.</i> Скользить.
353	скоморох	Матас – .. <i>срв.</i> Фигляр и Скоморох.
354	скончаться	Преставляться, преставиться – .. <i>срв.</i> Умирать, Скончаться.
355	скопить	Прикапливать, -ся, прикопить, -ся – .. <i>срв.</i> Скопить.
356	скорлупа	Оболочка (всё, что кроет, обволакает) – .. <i>см.</i> Скорлупа.
357	скорнячить	Кожа – 1) .. <i>см.</i> Скорнячить.
358	скоро	Поспешно – .. <i>срв.</i> Скоро, Торопливо.
359	скорописец	Борзописец – .. 2) (<i>стар.</i>) <i>см.</i> Скорописец.
360	скоропреходящий	Преходящий – .. <i>Срв.</i> Скоропреходящий.
361	скрежетать	Заскрежетать – .. <i>см.</i> Скрежетать.
362	скрывать	Закрывать, закрыть – .. 5) <i>см.</i> Скрывать, Укрывать.
363	скряга	Каплюжка, Каплюжник – .. 3) .. <i>см.</i> Скряга.
		Копечник, -ница – 1) .. <i>см.</i> Скряга.
		Крохобор, -ка – .. 2) .. <i>см.</i> Скряга.

364	ску́питься	Коры́стничать – .. <i>срвн.</i> Жаднича́ть, Ску́питься.
365	скупо́й	Крохобо́рный – .. 2) <i>см.</i> Скупо́й.
		Прескупо́й – .. <i>см.</i> Скупо́й.
366	ску́чный	Преску́чный – .. <i>см.</i> Ску́чный.
367	слаби́тельное	Проносное – .. <i>срв.</i> Слаби́тельное.
368	слаби́тельные	Очи́стительный – .. <i>см.</i> Слаби́тельные тра́вы.
369	слабоу́мие	Малоу́мие – .. 2) <i>см.</i> Слабоу́мие.
370	слабоу́мный	Малоу́мный – .. 2) <i>см.</i> Слабоу́мный.
371	сла́бый	Нера́жий – .. 2) .. <i>срв.</i> Сла́бый.
372	сла́вный	Пресла́вный – .. <i>см.</i> Сла́вный.
373	слагать	Отка́зываться, отка́заться – 1) .. <i>см.</i> Слагать.
374	сладкий	Елейный – .. 2) .. <i>см.</i> Ещё́ Сладкий.
375	сласте́на	Медови́к – .. 3) <i>см.</i> Ла́комка, Сласте́на.
376	сласти	Заку́ска – .. 3) <i>см.</i> Десе́рт, Сласти.
377	слегка	Изле́гка – .. <i>см.</i> Слегка.
378	след	Зна́к – .. 6) .. <i>см.</i> След.
379	сле́дить	После́дить, см. Сле́дить.
		Просле́живать (просле́жать), просле́дить – .. 2) .. <i>срв.</i> Сле́дить, Высле́живать.
380	сле́дователь	Иссле́дователь, -ница – .. 2) .. <i>см.</i> Сле́дователь.
381	сле́довательно	Зна́чить – .. 3) .. <i>см.</i> Сле́довательно, Ита́к.
		Ита́к, заклю́ч. Сою́з-нрч. – .. <i>срвн.</i> Сле́довательно.
382	сле́живаться	Пере́леживаться, -лежаться – .. <i>срв.</i> Сле́живаться.
383	слепи́ть	Засле́плять, засле́пить – .. <i>см.</i> Слепи́ть.
384	слепну́ть	Ослепну́ть – .. <i>см.</i> Слепну́ть.
385	слизну́ть	Ослизну́ть – .. <i>см.</i> Слизну́ть.
386	сло́варный	Лексико́нный – .. <i>срвн.</i> Сло́варный.
387	сло́варчик	Лексико́нчик – .. <i>срвн.</i> Сло́варчик.
388	сло́варь	Лексико́н – .. <i>срвн.</i> Сло́варь.
389	сло́вно	По́добно кому́, чему́ – 1) .. <i>срв.</i> Сло́вно, То́чно, Бúдто.
390	слоня́ться	Засло́няться – 1) .. <i>см.</i> Сло́няться.
391	слуга	Прислу́га – .. 2) .. <i>см.</i> Служа́нка, Слуга.
392	слуги	Дома́шний – .. 2) .. <i>ср.</i> Слуги.
393	служа́нка	Прислу́га – .. 3) .. <i>см.</i> Служа́нка, Слуга.
394	случа́й	Инциде́нт – .. <i>см.</i> Случа́й.
		При́ключе́ние – .. <i>срв.</i> Случа́й, Прои́шествие.
		Прои́шествие – .. <i>срв.</i> Собы́тие, Случа́й, При́ключе́ние.
395	случа́ться	При́ключа́ться, при́ключи́ться кому́, с кем – .. <i>срв.</i> Случа́ться, Соверша́ться, Прои́сходи́ть.
		Прои́сходи́ть, прои́зойти – 1) .. <i>срв.</i> Случа́ться, Твори́ться.

396	случка	Обгон, обгонка – .. 3) см. Случка.
397	слюбиться	Любовный – 1) .. срв. Слюбиться 2.
		Облюбиться – .. См. Слюбиться.
		Обмиловаться – .. 2) см. Слюбиться.
		Полюбиться – .. 2) .. Срв. Слюбиться.
398	сляпать	Ляпать, -пивать, -пнуть – .. 2) .. срв. Сляпать.
399	смазка	Помазь, см. Мазь, Смазка.
400	смекать	Кумекать – .. см. Сmekать.
		Мерекать – .. см. Сmekать.
401	смекнуть	Намерекать – .. см. Сmekнуть.
402	смелый	Пресмелый – .. См. Смелый.
403	смерть	Преставление – .. см. Кончина, Смерть.
404	сметь	Посметь – .. срв. Сметь и Осмеливаться.
405	смешной	Пресмешной – .. См. Смешной.
406	смеяться	Осмеивать, осмеять – .. Срв. Смеяться над кем, Насмеяться.
		Посмеиваться – .. срв. Смеяться.
		Посмеяться – .. 2) .. Срв. Смеяться.
		Потешаться, потешиться – .. см. Смеяться (над кем).
407	смолкнуть	Посмолкнуть – .. срв. Смолкнуть.
408	смолоду	Измлада – .. см. Смолоду.
409	смолчать	Посмолчать – .. срв. Смолчать.
410	смотр	Парад – 1) .. См. Смотр.
411	смотреть	Глядеть, глянуть, см. Смотреть, взглянуть.
412	смотреться	Глядеться, глянуться, см. Смотреться, посмотре- реться.
413	смута	Непокой – .. см. Ещё Волнение 2 и 3, Смута.
414	смутьян	Мятежник – .. срв. Бунтовщик, Смутьян.
		Непокойный – .. срв. Смутьян.
415	смутьянка	Мятежница – .. срв. Бунтовщица, Смутьянка.
416	смыывать	Посмыывать, Посмыть – .. срв. Смыывать.
417	смягчать	Мягчить – .. срв. Смягчать.
418	смягчаться	Мягкий – .. срв. Смягчаться.
		Мягчиться – .. срв. Смягчаться.
		Обмягчаться, обмягчиться, см. Смягчаться.
419	снабжать	Довольствовать кого чем (войско и т. п. одеждо- дою, обувью) – .. Срвн. Снабжать.
		Продовольствовать кого чем – .. До- вольствовать, Снабжать.
420	снадобье	Надобье – .. 2) см. Снадобье.
421	снаружи	Наружи, нрч. – .. срв. Снаружи.

422	снаряжаться	Заправляться и Заправляться, заправиться – .. 2) .. см. Снаряжаться .
423	сначала	Начало – .. 2) .. см. Ещё Сначала .
		Прежде – .. 2) .. Сперва, Сначала .
424	снести	Поснести, поснести – .. срв. Снести (Сносить) .
425	снимать	Купить – .. 4) см. Снимать в аренду, Заарендовывать .
		Поснимать, -ся – .. срв. Снимать .
426	сниться	Видеть – 1) .. см. Сон и Сниться .
		Присниться – .. Срв. Сниться .
427	снова	Изнава – .. см. Сызнова, Снова .
		Наизновь, см. Снова, Сызнова .
428	сновать	Посновать – .. 2) .. Срв. Сновать .
429	сносить	Поснести, поснести – .. срв. Снести (Сносить) .
430	снотворный	Наркотический и Наркотичный – .. срв. Снотворный .
431	сношение	Иметь – .. см. Сношение .
432	собачка	Крючок, Крючок – 1) .. срвн. Собачка .
433	собирать, -ся	Насобирать и Насобрать – .. срв. Собирать, -ся .
		Пособрать, -ся – .. Срв. Собрать (Собирать) .
434	соблазн	Прелесть – 1) .. см. Обольщение, Соблазн .
435	соблазнитель, -ница	Нагрешник, -ница – .. 2) .. срв. Соблазнитель, -ница .
		Обольститель – .. 2) .. Срв. Соблазнитель .
		Повадчик, -чица – .. 2) см. Соблазнитель .
		Прельститель, -тельница – .. срв. Прелестник, -ница, Соблазнитель, -ница, Искуситель, -ница .
436	соблазнительный	Заманчивый – .. см. Привлекательный, Соблазнительный, Лакомый .
437	соблазниться	Зальститься на кого, что – .. см. Прельститься, Соблазниться Чем .
438	соблазнять	Искушать, искутить – .. 2) .. срвн. Соблазнять .
439	соболезновать	Болезновать, см. Соболезновать .
440	собрать	Пособрать, -ся – .. Срв. Собрать (Собирать) .
441	собственность	Принадлежность – .. 2) .. см. Собственность, Достояние .
442	собутыльник, -ное	Пьянственный – .. см. Собутыльник, -ное питье .
443	событие	Происшествие – .. Срв. Событие, Случай, Приключение .
444	совать, -ся	Насовывать, насовать чего – .. срв. Совать, -ся .
445	совершать	Несовершённый – .. срв. Совершённый (под Совершать) .

446	соверш ^а ться	Приключ^аться, приключ^иться кому, с кем – .. <i>срв.</i> Случ^аться, Соверш^аться, Происход^ить.
447	соверш ^е нный	Несоверш^енный – .. <i>срв.</i> Соверш^енный (под Соверш ^а ть).
448	соверш ^е нно	Окончат^ельно – .. 2) .. <i>Срв.</i> Соверш^енно.
449	совест ^и ться	Посовест^иться – .. <i>срв.</i> Совест^иться.
450	совет ^о вать	Посовет^овать кому что – .. <i>Срв.</i> Совет^овать.
451	соглас ^и ть	Посоглас^ить, см. Соглас^ить.
452	соглаш ^а ться	Приход^ить, прийт^и, притт^и и притт^и – 1) .. <i>срв.</i> Соглаш^аться.
453	согляд ^а тай, -тайка	Назир^атель, -ница – .. 2) <i>см.</i> Согл^ад^атай, -тайка.
454	согн ^а ть	Посогн^ать – .. <i>срв.</i> Согн^ать.
455	согн ^у ть, -ся	Погн^уть, -т^ься – .. <i>Срв.</i> Согн^уть, -ся. Посогн^уть – .. <i>срв.</i> Согн^уть (Сгиб^ать).
456	согр ^е ть	Посогр^еть – .. <i>срв.</i> Согр^еть.
457	содей ^с товать	Посодей^стовать кому, чему – .. <i>срв.</i> Содей^стовать.
458	содр ^а ть	Посодр^ать – .. <i>срв.</i> Содр^ать.
459	сожр ^а ть	Истреск^ать что – .. <i>см.</i> Сожр^ать.
460	созид ^а ть	Зижд^ить – 1) .. <i>см.</i> Созид^ать, Стр^оить.
461	созид ^а ться	Зижд^иться – 1) .. <i>см.</i> Созид^аться, Стр^оиться.
462	созна ^в аться	Призна^ваться, призн^аться – .. 2) .. <i>срв.</i> Созна^ваться.
463	созре ^в ать	Поспе^вать, посп^еть – 1) .. <i>срв.</i> Вызре^вать, До-зре^вать, Созре^вать.
464	созр ^е ть	Посозр^еть – .. <i>срв.</i> Созр^еть.
465	соизво ^л ение	Изво^ление – .. <i>срвн.</i> Соизво^ление.
466	соизво ^л ять	Изво^лять, изво^лить – .. <i>см.</i> Соизво^лять. Произво^лять, произво^лить – .. <i>см.</i> Изво^лять, Соизво^лять, Благово^лить.
467	сократ ^и ть	Посократ^ить – .. <i>срв.</i> Сократ^ить.
468	сол ^и ть	Посол^ить – .. <i>срв.</i> Сол^ить.
469	со ^л ь	Лиз^альный камен^ь – <i>срвн.</i> Камен^ная со^ль (под Со ^л ь и Камен ^н ый 2).
470	сомне ^в аться	Обино^ваться, обин^уться – 1) .. <i>см.</i> Сомне^ваться, Не^довер^ять.
471	сон	Вид^еть – 1) .. <i>см.</i> Сон и Сн^иться.
472	со ^н я	Нахрап – .. 2) .. <i>срв.</i> Со^ня.
473	соображ ^а ться	Пример^енный – .. 2) .. <i>см.</i> Соображ^аться (с чем), Прино^равли^ваться к чему.
474	соображ ^е ние	Приним^ать, прин^ять – .. 2) .. <i>срв.</i> Соображ^ение, Расч^ет.

475	сооружать	Изоружать, -ся, изорудить, -ся – .. см. Сооружать.
476	соответствовать	Отвечать, ответить – .. 3) .. См. Соответствовать.
477	соответствующий	Отвечать, ответить – .. 3) .. см. Соответствующий.
478	сопеть	Посопеть – .. срв. Сопеть.
479	соприкосновение	Прикосновение – .. см. Соприкосновение.
480	сопротивляться	Посопротивляться – .. срв. Сопротивляться. Противостоять, противостать – .. 2) .. Срв. Противиться, Сопротивляться, Противодействовать.
481	сорить	Посорить – .. Срв. Сорить.
482	сосать	Пососать – .. срв. Сосать.
483	состареться	Посостареться – .. Срв. Состареться. Постареть – .. срв. Стареть, -ся, Состареться.
484	состариться	Исстареть, Исстариться – .. см. Состариться. Пристареть – .. см. Состариться.
485	состояние	Оказываться, оказаться – 1) .. см. Сила, Состояние.
486	состоять	Находиться, нахаживаться, найтись – .. 3) .. см. ещё Состоящий (под Состоять).
487	состоящий	Находиться, нахаживаться, найтись – .. 3) .. см. ещё Состоящий (под Состоять).
488	сострадание	Мягкосердие – .. срв. Сострадание.
489	сострадательно	Мягкосердо, нарч. – .. срв. Сострадательно.
490	сострадательность	Мягкосердость – .. срв. Сострадательность.
491	сострадательный	Мягкосердый – .. срв. Сострадательный.
492	состязаться	Препираться – .. срв. Спорить, Состязаться.
493	сосчитывать	Исчислять, исчислить – .. см. Сосчитывать. Пересчитывать, пересчитать и перечесть – .. Срв. Сосчитывать.
494	сотлеть	Перетлеть, перетлеть – .. См. Истлеть, Сотлеть.
495	соус	Облив, -ка – .. 2) .. см. Подливка, Соус.
496	сочиться	Засочиться – .. см. Сочиться.
497	сочувствовать	Посочувствовать (кому) – .. См. Сочувствовать.
498	спадать	Поспасть – .. Срв. Спасть (Спадать).
499	спазма	Коркота, стар. – .. срвн. Корчи и Спазма.
500	спаржа	Корень – .. 2) .. см. Спаржа.
501	спасать	Наспасать – .. срв. Спасать.
502	спасаться	Наспасать – .. срв. Спасаться.

503	спасть	Поспасть – .. <i>Срв.</i> Спасть (Спадать).
504	сперва	Исперва – .. 2) <i>см.</i> Сперва.
		Первее, <i>см.</i> Сперва, Наперёд.
		Перво, перва – .. <i>См.</i> Сперва.
		Пора – 1) .. <i>срв.</i> Сперва.
		Прежде – .. 2) .. <i>см.</i> Сперва, Сначала.
505	спесиветь	Поспесиветь – .. <i>срв.</i> Спесиветь.
506	спесивец	Надмец – .. <i>срв.</i> Спесивец.
507	спесивиться	Павліниться – .. <i>Срв.</i> Чваниться, Спесивиться.
		Поспесивиться – .. <i>срв.</i> Спесивиться.
		Превозноситься, превознести – .. 2) .. <i>см.</i> Важничать, Величаться, Гордиться, Кичиться, Спесивиться, Чваниться.
508	спесивость	Превозносливость – .. <i>см.</i> Спесивость, Чванливость.
509	спесивый	Превозносливый – .. <i>срв.</i> Гордый, Спесивый, Чванливый.
510	спеть	П. Зреть – 1) .. <i>см.</i> Спеть, Дозревать.
511	спешить	Поспешать, поспешить – .. <i>срв.</i> Спешить.
512	спешиться	Опешиться, <i>см.</i> Спешиться.
513	спивать	Поспить – .. <i>срв.</i> Спить (Спивать).
514	спилить	Поспилить, -ся – .. <i>срв.</i> Спилить.
515	спирант	Придувной – .. 2) .. <i>см.</i> Спирант.
516	списать	Посписать и -сывать – .. <i>срв.</i> Списать.
517	спить	Поспить – .. <i>срв.</i> Спить (Спивать).
518	сплётни	Наплётни – .. <i>срв.</i> Сплётни, Клевета.
		Пересказ – .. 2) .. <i>Срв.</i> Сплётни, Переносы.
519	сплётник	Пересказч[щ]ик – .. 2) .. <i>Срв.</i> Сплётник, Переносчик.
		Острохвостка – .. 2) (<i>о женщ.</i>), <i>см.</i> Сплётница.
520	сплётница	Пересказч[щ]ица – .. 2) .. <i>Срв.</i> Сплётница, Переносчица.
521	сплётничать	Посплётничать – .. <i>срв.</i> Сплётничать.
522	сплётня	Нахворость – .. 2) <i>см.</i> Сплётня.
523	сплётник, -ница	Злоязычник, -ница – .. <i>см.</i> Сплётник, -ница, Поноситель.
		Мокрохвост, -хвостка, <i>см.</i> Сплётник, -ница.
524	сплётничание	Клепанье – .. 2) .. <i>срвн.</i> Сплётничание.
525	сплётничать	Дрянить – .. 2) (<i>сплетничать</i>) <i>см.</i> Сплётничать.
526	сплётня	Кляуза – .. 2) .. <i>см.</i> Сплётня, Ябеда.
527	сплошь	Насплошь, <i>нрч.</i> – .. <i>срв.</i> Сплошь.
528	сподручно	Подручно, <i>см.</i> Удобно, Сподручно.

529	сподручний	Подручний – .. 2) (<i>удобный</i>), <i>см.</i> Сподручний, Удóбный.
530	сполна	Исполна , <i>нрч.</i> , <i>см.</i> Сполна, Вполне.
531	спóрить	Заспоривать, заспорить <i>о чём</i> – .. <i>см.</i> Спóрить.
		Преπираться – .. <i>срв.</i> Спóрить, Состязаться.
		Пререкаться , <i>см.</i> Преπираться, Спорить.
532	спорщик	Пререкатель, -ница – .. <i>см.</i> Спорщик, Прекослов.
533	способный	Дошлый – .. <i>см.</i> Дока, Способный, Умелый.
		Оказываться, оказаться – 1) .. <i>см.</i> Годиться, Способный.
534	способствовать	Пособствовать , <i>см.</i> Пособлять и Способствовать.
		Поспособствовать <i>чему, кому в чём</i> – .. <i>Срв.</i> Способствовать, Посодействовать.
535	спотыкаться	Напотыкаться, напоткнуться – .. <i>см.</i> Спотыкаться.
		Поткнуться – 1) .. <i>см.</i> Спотыкаться.
		Претыкать, -ся, преткнуть, -ся – .. <i>Срв.</i> Спотыкаться.
536	спрашива́ние	Впроше́ние , <i>см.</i> Впро́с, Спрашива́ние.
537	спряе́ть	Испряе́ть – .. <i>срвн.</i> Выпряе́ть, Спряе́ть.
538	спря́т	Пря́таться, спря́таться – .. 2) .. <i>см.</i> Спря́т.
539	спря́танный	Пря́тать, спря́тать – .. 2) .. Спря́танный.
540	спугива́ть	Поспугива́ть – .. <i>срв.</i> Спугива́ть.
541	спуска́ть	Поспуска́ть – .. <i>срв.</i> Спуска́ть.
542	сравнива́ть	Приравнива́ть, приро[а]вня́ть – .. 3) .. <i>См.</i> Сравнива́ть.
543	сравни́ять	Посровня́ть – .. <i>срв.</i> Сравни́ять.
544	сража́ться	Насража́ться – .. <i>срв.</i> Сража́ться.
545	срам	Неприли́чие – 1) .. <i>срв.</i> Срам.
		Посра́мле́ние – .. <i>Срв.</i> Срам.
546	среди́	Насре́ди , <i>предл. с род. п.</i> – .. <i>срв.</i> Сре́ди.
		Посре́ди , <i>предл. с род. пад.</i> – .. <i>срв.</i> Сре́ди.
547	сре́дина	Препо́ловение – 1) <i>см.</i> Половина, Сре́дина.
548	среза́ть	Посреза́ть – .. <i>срв.</i> Среза́ть.
549	сру́б	Обру́б и Обру́бь – ... <i>Срв.</i> Сру́б.
550	сруби́ть	Посруби́ть – .. <i>срв.</i> Сруби́ть.
551	сря́ду	Напо́дряд , <i>нрч.</i> – .. 2) .. <i>срв.</i> П. По́дряд, Сря́ду.
552	ссади́ть	Поссади́ть – .. 2) .. <i>Срв.</i> Ссади́ть (Ссажива́ть).
553	ссажи́вать	Поссади́ть – .. 2) .. <i>Срв.</i> Ссади́ть (Ссажива́ть).
554	ссора́	Неми́рье – 1) .. <i>срв.</i> Нела́ды, Ссо́ра.
		Непола́дка – 1) .. <i>срв.</i> Ссо́ра.

555	ссорить	Поссорить кого с кем – .. <i>срв.</i> Ссорить .
556	ссылать	Засылать, заслать – 1) .. <i>см.</i> Ссылать .
557	ссылаться	Посылаться, послаться – .. 2) .. <i>См.</i> Ссылаться .
558	ставить	Поставить – 1) .. <i>см.</i> Ставить .
		Поставлять, поставити – 1) .. <i>срв.</i> Ставить и Поставити .
559	ставленник	Креатура – .. <i>см.</i> Ставленник .
560	стадо	Постадно – .. <i>срв.</i> Стадо .
561	стараться	Постараться о чём – .. <i>Срв.</i> Стараться .
562	стареть, -ся	Матореть – .. 4) .. <i>срв.</i> Стареть .
		Постареть – <i>срв.</i> Стареть, -ся, Состареться .
563	старшинство	Первоначалие – 1) першенство; <i>см.</i> Старшинство .
564	старый	Престарый – .. <i>см.</i> Старый .
565	статуя	Изваяние – .. 2) .. <i>см.</i> Статуя .
566	стачать	Истачать – .. <i>срвн.</i> Стачать .
567	створчатый	Притворчатый, см. Створчатый .
568	стегать	Постегать – .. 2) .. <i>Срв.</i> Стегать .
569	стекловать	Остекловать, см. Стековать .
		Остеклять, -клитъ – .. 2) <i>см.</i> Стековать .
570	стереть	Постереть, -ся – .. <i>срв.</i> Стереть (Стирать) .
571	стеречь	Постеречь кого, что – .. <i>Срв.</i> Стеречь .
572	стиль	Пошиб – .. <i>срв.</i> Манера, Стиль .
573	стирать	Постереть, -ся – .. <i>срв.</i> Стереть (Стирать) .
574	стоять	Ничто, мест. – .. <i>см.</i> Стоить .
575	сток	Отток – .. <i>См.</i> Сток .
576	стольный	Настольный – .. 2) <i>см.</i> Стольный .
577	сторонник	Клеврет – .. <i>срвн.</i> Приверженец, Сторонник, Прислужник .
578	страж	Оберегатель – .. <i>Срв.</i> Охранитель, Защитник, Страж .
579	странность	Оригинальность – .. 3) .. <i>См.</i> Странность .
580	странный	Престранный – .. <i>см.</i> Странный .
581	страх	Запуга – .. <i>Ещё</i> Боязнь, Страх .
		Перетряска – .. 2) <i>см.</i> Страх, Испуг .
582	страхование	Застраховывание – .. <i>см.</i> Страхование .
583	страховать, -ся	Застраховывать, -ся, застраховать, -ся – .. <i>см.</i> Страховать, -ся .
584	стрекать	Настрекаться – .. 4) .. <i>Срв.</i> Стрекать .
585	стрекоза	Коромысло – .. 2) <i>см.</i> Стрекоза .
586	строительство	Зиждительство – .. <i>срвн.</i> Строительство .

587	строить	Зиждить – 1) .. см. Созидать, Строить.
		Настраи́вать, настрои́ть – .. Сrv. Строи́ть.
		Подстраи́вать, подстрои́ть – .. 3) .. см. Подлажива́ть, Строи́ть.
588	строиться	Зижди́ться – 1) .. см. Созида́ться, Строи́ться.
589	строчить	Настрачи́вать, настрочи́ть – .. 3) .. сrv. Строчи́ть.
590	струг	Медве[ѐ]дка – .. 2) .. см. Струг.
591	стряпать	Настри́пывать, настри́пать – .. 2) .. Стряпа́ть.
592	стучать	Настуча́ть – .. сrv. Стуча́ть.
593	стяжатель, -ница	Притяжа́тель, -ница , см. Стяжа́тель, -ница, Приобрета́тель, -ница.
594	стяжательный	Притяжа́тельный – .. 2) см. Стяжа́тельный.
595	судачить	Засуда́чить – .. см. Суда́чить.
596	судимость	Подсудно́сть – .. 2) .. см. Судимо́сть.
597	судьба	Предопределе́ние – .. см. Судьба́, Рок.
598	суетиться	Засуети́ться – .. см. Суети́ться.
599	сука	Псица – .. см. Сука.
600	сукновальня	Мельница – 1) .. сrv. Сукнова́льня.
601	сума	Кошель – .. 3) .. сrvн. Сума <i>перемётная</i> .
602	сумасброд	Легкоум, -мок – 1) см. Сумасбро́д.
603	сумасшествие	Помеша́тельство – .. 2) .. см. Сумасше́ствие.
604	сумерки	Натёмок и Натёмки – .. см. Сумерки.
605	суслик	Овражка, зоол. См. Суслик.
606	суховато	Иссуха, нрч. – .. см. Суховато.
607	сучить	Вить – 1) .. см. Сучи́ть.
608	сучить	Засучи́вать, -ча́ть, засучи́ть – 1) .. см. Сучи́ть.
609	сушняк	Обломник, см. Хворост, Сушняк.
610	существовать	Быть – .. Сrv. Суще́ствовать, Находи́ться, Иметься.
611	сущий	Истинный – .. в) .. сrvн. Правди́вый 3, Подли́нный, Су́щий.
612	сходство	Подобие – .. 2) .. см. Схо́дство.
613	сходствовать	Подходи́ть, подойти – .. 4) .. сrv. Схо́дствовать, Походи́ть (на кого).
614	схожий	Подобный кому, чему – .. Сrv. С[По]хо́жий.
615	схоронить	Похорони́ть – 1) .. Сrv. Погреба́ть, Схорони́ть.
616	считать	Класть – 1) .. сrvн. Счита́ть.
		Признава́ть, призна́ть – .. 2) .. см. Счита́ть.
617	считаться	Значи́ться (где) – .. см. Счита́ться, Числи́ться.
618	сызмала	Измала – .. см. Сы́змала.
619	сызнова	Изнава – .. см. Сы́знава, Сно́ва.
		Наизно́вь, см. Сно́ва, Сы́знава.

620	сыпать	Насыпать, насыпать – .. 3) .. Сrv. Сыпать.
621	сюда	Направление – .. 2) .. сrv. Сюда.
622	тазовые	Подздошный – .. см. Тазовые кости.
623	также	Же и ж – .. 2) .. Сrv. Также.
624	так как	Понеже (стар.) – .. См. Так как.
625	талисман	І. Оберег – .. 3) см. Заговоры, Талисман, Ладанка.
626	тамошний	Оттудашний – .. См. Тамошний.
627	тараторить	Жарить – .. 2) .. См. Ещё Колотить, Дубасить, Тузить, Мчаться, Тараторить.
		Колоколить – .. 2) .. сrvн. Тараторить.
		Лезжать – .. 2) .. сrvн. Тараторить.
628	таращить	Запучивать, запучить – .. 2) (о глазах), см. Таращить, Пучить.
		Пялить (растягивать) – .. сrv. Пучить, Выпучивать, Таращить глаза.
629	таскать, -ся	Натаскивать, натаскать и натащить – .. 5) .. Сrv. Таскать, -ся.
		Путаться – .. 6) .. см. Волочиться 2, Таскаться.
630	тасовать	Потасовать (карты) – .. см. Тасовать.
631	тачка	Койка – .. 2) .. сrvн. Тачка.
632	тащить	Потащить – .. см. Тащить.
633	таять	Вытаивать, см. Таять.
		Истаивать и Истаивать, истаять – 1) .. сrvн. Таять, Раставать.
634	твердить	Натверживать, натвердить – .. 2) .. сrv. Твердить и Зубрить 3.
635	творить	Натворять, натворить – .. Сrv. Творить.
636	твориться	Происходить, произойти – 1) .. Сrv. Случаться, Твориться.
637	творческий	Зиждительный – .. см. Творческий.
638	темнота	Мрак (в прямом и перен. знач.) – .. сrv. Темнота, Тьма.
639	тепло	Лето – .. 6) .. см. Тепло, сц.
640	теребить	Натеребивать и Натереблять, натеребить – .. 2) .. сrv. Теребить.
		Потеребивать, потеребить – .. сrv. Теребить.
641	тереть, -ся	Натирать, натирывать, натереть – .. 3) .. сrv. Тереть, -ся.
642	терзать	Истерзать кого, что – 1) .. см. Терзать.
643	терпеть	Нетерпеться, см. Терпеть (Не -ться).
644	тёрпнуть	Обомлевать, обомлеть – .. 3) .. См. Тёрпнуть.

645	течь	Протекать, протечь – 1) .. срв. Течь.
646	ти́брить	Лимонить – .. срвн. Ти́брить.
647	тигель	Плавильный – .. см. Тигель.
648	тиран	Деспот, -ка – 1) .. срв. Тиран.
649	ти́скать	Натискаться – .. 2) .. Срв. Ти́скать.
650	тиски	Прижим – .. 2) см. Пресс, Жом, Тиски.
651	тише	Потише – .. см. Тише.
652	тлен	Прах – 1) .. Срв. Пыль, Персть, Тлен.
653	тля	Листовой – 1) .. см. Тля.
		Мучнистый – .. 2) .. срв. Тля травяная.
654	токовать	Затоковать (о птицах) – .. см. Токовать.
655	толк	Путь – .. 2) .. см. Прок, Толк.
656	толочить	Натолакивать, натолочить – .. срв. Толочить.
657	толстуха	Лепёха – .. 2) .. см. Толстуха.
658	толстый	Облый – .. 2) см. Плотный, Толстый.
659	толстяк	Полный, полон – .. 4) .. Срв. Толстяк.
660	томиться	Изнывать, изныть – .. см. Ещё Томиться, Исто- миться, Изгруститься.
661	тонить	Вытанывать, см. Тонить.
		Вытонить, см. Тонить.
662	тонкий	Лёгкий и -гок – .. 2) .. срвн. Тонкий.
663	тонуть	Потопать, потопнуть или потонуть – .. срв. То- нуть.
664	топить	Жарить – 1) .. См. Топить.
		Натапливать и Натоплять, натопить – .. 2) .. Срв. Топить.
665	топорный	Ломоватый – .. срв. Неуклюжий и Топорный.
666	топтать, -ся	Натапывать, натоптать – .. Срв. Топтать, -ся.
667	торговец	Купец – 1) .. срвн. Торговец.
668	торговля	Купля – .. 3) см. Торговля.
669	тормошить	Вытормошить, см. Тормошить.
		Затормошить – .. см. Тормошить.
		Мытарить – .. 3) .. срв. Тормошить.
		Потормошить – .. срв. Тормошить.
670	торопливо	Поспешно – .. срв. Скоро, Торопливо.
671	торцовый	Мостовая, шц. – 1) .. см. Торцовый.
672	торчащий	Выступающий, см. Торчащий.
673	тоска	Горе – 1) .. См. Ещё Печаль, Тоска, Бедствие, Несчастье.
		Ностальгия – .. срв. Тоска по родине.
674	тосковать	Затосковать – .. срвн. Тосковать.
		Протосковать – .. срв. Тосковать.

675	точить	Натачивать, наточить – .. срв. Точить.
676	точно	Подобно кому, чему – 1) .. Срв. Словно, Точно, Будто.
677	тошнить, -ться	Нудить, безл. – .. см. Тошнить, -ться.
678	травить	Натравливать и Натравлять, натравить – .. срв. Травить.
679	трамбовать	Вытрамбовать, см. Трамбовать.
680	транжирить	Затранжирить – .. см. Транжирить.
681	тратить	Израсходовать, израсходовать – .. срвн. Расходовать, Тратить.
682	требовательный	Притязательный – .. см. Взыскательный, Требовательный.
683	требовать	Истребовать – .. 2) .. см. Требовать.
		Натребовать, -ся – .. срв. Требовать.
684	тревожит	Встревожить, см. Тревожит.
685	тревожить, -ся	Встревоживать, -ся, см. Тревожить, -ся.
		Обеспокоивать, беспокоить – .. См. Тревожить, Докучать.
		Потревоживать, см. Тревожить.
686	тревожиться	Обеспокоиваться, беспокоиться – .. см. Заботиться, Тревожиться.
687	трепать, -ся	Истрёпывать, истрепать – .. 3)... См. Трепать.
		Натрёпанный – .. 2) .. срв. Трепать, -ся.
		Потрёпывать лён, коноплю – .. см. Трепать, Потрепать.
688	трепетать	Затрепетать, -ся – .. срвн. Трепетать.
689	трескать	Есть, едать – .. см. Жрать, Лопать, Трескать, Убирать, Уминать, Уписывать, Уплетать.
690	треснуть	Переседать, пересесть – .. 2) см. Лопнуть, Треснуть.
691	трещать	Затрещать – 1) .. срвн. Трещать.
		Протрещать – .. 2) .. См. Ещё Трещать.
692	трещина	Переседина – .. См. Трещина, Щель.
693	триппер	Гоноррея, см. Триппер.
694	тропа	Протор, см. Тропа, Тропинка.
695	тропинка	Протор, см. Тропа, Тропинка.
696	тротуар	Панель – .. 3) см. Тротуар.
		Пешеходня (на мосту, на улице) – .. См. Тротуар.
697	труба	Надтрубный – .. срв. Труба.
		Печной – .. срв. Труба.
698	трудный	Нелёгкий – 1) .. срв. Тяжёлый, Трудный.
699	трунить	Затрунить – .. срвн. Трунить.
		Протрунить – .. срв. Трунить.

700	трюм	Интрюм , см. Трюм.
701	тряпка	Лоскут – .. <i>срв.</i> ещё Тряпка.
702	тряпочка	Лоскуток – .. <i>срв.</i> Лоскут и Тряпочка.
703	тряпьё	Поротье – .. 2) .. <i>срв.</i> Тряпьё.
704	трясогузка	Подколёдник – 1) .. <i>Срв.</i> Ольшанка, Трясогузка.
705	тугоухость	Неслышка – .. 2) см. Тугоухость.
706	туда	Направление – 2) .. <i>срв.</i> Туда.
707	тужить	Затужить – .. <i>срвн.</i> Тужить.
708	тужиться	Натуживать и Натужать, натужить – .. <i>срв.</i> Тужиться.
709	тузить	Жарить – .. 2) .. <i>См.</i> Ещё Колотить, Дубасить, Тузить, Мчаться, Тараторить.
710	тумак	Кокова, Коковка – .. 4) .. <i>срвн.</i> Тумак.
711	тупеё	Обух (топора) – .. <i>Срв.</i> Тупеё.
712	тупеть	Затупеть – .. <i>срвн.</i> Тупеть.
713	тупик	Непроездной – .. <i>срв.</i> Тупик.
		Непроходной – .. <i>срв.</i> Тупик.
		Приходить, прийти, притти и придти – 1) .. <i>см.</i> Тупик.
714	тупить	Вытуплять, вытупить , см. Тупить.
715	ты	Вы , мест. Личн. I л. Мн. Ч. – ви; <i>срв.</i> Ты.
716	тыкать	Натыкать, натыкать – .. <i>срв.</i> Тыкать.
717	тьма	Мрак (в прямом и перен. знач.) – .. <i>срв.</i> Темнота, Тьма.
		Потёмки – 1) .. <i>см.</i> Тьма.
718	тюлень	Лев – .. 2) лев морской, <i>Phoca vitulina L.</i> – .. <i>срвн.</i> Тюлень.
		Лысун – .. 2) см. Тюлень.
		Нерпа, зоол. <i>Phoca groenlandica fabr.</i> – .. <i>срв.</i> Тюлень.
719	тяжёлый	Нелёгкий – 1) .. <i>срв.</i> Тяжёлый, Трудный.
720	тянуть	Натягивать, натянуть – .. 4) .. <i>срв.</i> Тянуть.
		Потянуть – .. 7 – 9) .. <i>Срв.</i> Тянуть.
		Проволакивать, проволочь и проволочить – .. 2) .. <i>см.</i> Длить, Тянуть.
721	тянуться	Потянуться – .. 4) см. Потягиваться. <i>Срв.</i> Тянуться.
722	убавлять	Отбавлять, отбавить – .. <i>Срв.</i> Убавлять.
723	убеждать	Преклонять, преклонить – .. <i>см.</i> Склонять, Уговаривать, Убеждать.

724	убирать	Есть, едать – .. см. Жрать, Лопать, Трескать, Убирать, Уминать, Уписывать, Уплетать.
		Принимать, принять – .. б) .. срв. Убирать, Взять.
		Прихорашивать, прихорошить – .. срв. Украшать, Убирать.
725	убираться	Прихорашиваться, прихорошиться – .. срв. Прибираться, Прикрашаться, Принаряжаться, Убираться, Украшаться.
726	убрать	Поубрать – .. Срв. Убрать.
727	убраться	Поубраться – .. 3) .. Срв. Убраться.
728	убывать	Поубыть – .. Срв. Убыть (Убывать).
729	убыль	Наубыль, нрч. – .. см. Убыль.
730	убыток	Из'ян, Из'янец – 1) .. см. Убыток, Потеря.
731	убыточный	Из'янный – .. 2) см. Убыточный.
		Накладистый – .. см. Накладной 2 и Убыточный.
732	убыть	Поубыть – .. Срв. Убыть (Убывать).
733	увалень	Колода – .. 15) (перен. о человеке) .. срвн. Пень 3 и Увалень.
		Неподвига – .. срв. Лежебок, Увалень.
734	уведомление	Извещение – .. срвн. Уведомление.
735	уведомлять	Извещать, известить кого – .. срвн. Уведомлять.
736	увезти	Поувезти, поувезть – .. См. Увезти (Увозить).
737	увеличение	Возвеличение – 1) см. Увеличение.
738	увеличенный	Возвеличенный – 1) см. Увеличенный.
739	увеличивать, -ся	Возвеличивать, -ся, возвеличить, -ся – 1) см. Увеличивать, -ся.
		Приумножать, -ся, приумножить, -ся – .. срв. Увеличивать.
740	увести	Поувести, поувестъ – .. См. Увести (Уводить).
741	увечный	Изувечный, см. Увечный.
742	увлекать	Восхищать, восхитить – .. См. Восторгать, Увлекать, Очаровывать.
743	увлекаться	Восхищаться, восхититься – .. См. Восторгаться, Увлекаться, Очаровываться.
744	уводить	Поувести, поувестъ – .. См. Увести (Уводить).
745	увозить	Поувезти, поувезть – .. См. Увезти (Увозить).
746	увольнять	Отказывать, отказать – .. 3) кому от чего (отрешать, увольнять) .. См. Увольнять, Отрешать.
747	увядать	Извядать, извянуть – .. срвн. Увядать.
		Поувядать – .. См. Увядать.

748	увязать	Поувязать – .. <i>См. Увязать (Увязывать).</i>
749	увязывать	Поувязать – .. <i>См. Увязать (Увязывать).</i>
750	угасать	Поугасать, поугаснуть – .. <i>См. Угаснуть (Угасать).</i>
751	угаснуть	Поугасать, поугаснуть – .. <i>См. Угаснуть (Угасать).</i>
752	углеродистый	Елеородный или елеотворный (газ), хим., см. Углеродистый.
753	углубить	Поуглубить – .. <i>Срв. Углубить (Углублять).</i>
754	углублять	Поуглубить – .. <i>Срв. Углубить (Углублять).</i>
755	угнетать	Пригнетать, пригнести – .. 2) .. <i>срв. Угнетать, Притеснять.</i>
		Прижимать, прижать – .. 2) <i>см. Притеснять, Угнетать.</i>
		Притеснять, притеснить – .. 2) <i>кого (угнетать) .. срв. Угнетать, Прижимать.</i>
756	угнетение	Пригнетение – .. 2) .. <i>См. Угнетение, Притеснение.</i>
		Прижимание, прижатие – .. 2) <i>см. Притеснение, Угнетение.</i>
757	угнетённый	Пригнетённый – .. 2) .. <i>срв. Угнетённый.</i>
		Прижатый – .. 2) <i>см. Притеснённый, Угнетённый.</i>
758	уговаривать	Обламывать, обломать, обломить – .. 3) (<i>уломать, уговаривать</i>), <i>см. Уговаривать.</i>
		Обраба[о]тывать, обработать – .. 3) (<i>уговорить, обобрать</i>), <i>см. Уговаривать, Обирать.</i>
		Преклонять, преклонить – .. <i>см. Склонять, Уговаривать, Убеждать.</i>
759	уговорить	Поуговаривать, поуговорить – .. <i>Срв. Уговорить.</i>
760	уговориться	Поуговориться – .. <i>Срв. Уговориться.</i>
761	угодник	Лебеза – 1) .. <i>срвн. ещё Угодник, Лъстец.</i>
762	угодничать	Лебезить – 1) .. <i>срвн. ещё Зайскивать, Угодничать.</i>
		Подслуживать, подслужить кому – .. <i>Срв. Прислуживать, -ся, Угодничать.</i>
		Прислужничать – .. <i>см. Угодничать.</i>
763	угомонить	Гомонить, см. Угомонить.
764	угомониться	Поугомонить, -ся – .. <i>См. Угомониться.</i>
765	угореть	Поугарать – .. <i>См. Угореть.</i>
		Поугореть – .. <i>См. Угореть.</i>

766	угостить, -ся	Поугостить – .. См. Угостить, -ся (Угощать, -ся) .
767	угощать, -ся	Подносить, поднести – .. 4) .. Срв. Угощать, Потчевать.
		Потче[и]вать, попотче[и]вать кого, чем – .. срв. Угощать.
		Поугостить – .. См. Угостить, -ся (Угощать, -ся) .
768	угощаться	Потче[и]вать, попотче[и]вать кого, чем – .. срв. Угощаться.
769	угрюмый	Мрачный – .. 2) .. срв. Угрюмый.
		Мымра – .. срв. Угрюмый.
770	удалить	Поудалить, поудалять – .. См. Удалить.
771	ударение	Облекать, облечь – .. см. Ударение.
		Острая, грам., см. Ударение.
772	ударить	Лизнуть – .. 2) .. см. Ударить.
		Лузнуть – .. см. Ударить.
773	удачный	Преловкий – .. 3) .. см. Удачный, Меткий.
774	удержание	Одержание, см. Удержание.
775	удерживать	Одерживать, одержать, см. Удерживать.
		Останавливать и Остановлять, остановить – .. Срв. Задерживать, Сдерживать, Удерживать.
		Приудерживать, приудержать, см. Удерживать, Придерживать.
776	удивляться	Поражаться, поражиться – .. 2) .. срв. Удивляться.
777	удить	Ловить, лавливать – .. срв. Удить.
		Поудить – .. См. Удить.
778	удобно	Подручно, см. Удобно, Спдручно.
779	удобный	Подручный – .. 2) (<i>удобный</i>), см. Спдручный, Удобный.
		Преловкий – .. 2) .. см. Удобный.
780	удобоваримость	Легковаримость – .. 2) .. срвн. Удобоваримость.
781	удобоваримый	Легковаримый – .. 2) .. см. <i>ещё</i> Удобоваримый.
782	удобрить	Поудобрить – .. Срв. Удобрить.
783	удод	Вдод, см. Удод.
		Потатуйка, зоол. (пт.) Урира Ерорс – .. Удод.
784	удой	Надой, см. Удой.
785	удружить	Надружить кому – .. см. Удружить.
		Подрадеть кому – 1) см. Услужить, Удружить.
786	удушье	Кошмар – .. 3) см. Удушье (во сне).
787	уединение	Отшельничество – .. Срв. Уединение.
788	уехать	Отбывать, отбыть – .. 2) .. См. Уехать.
789	узаконить	Обзаконять, обзаконить, см. Узаконять, узаконить.

790	узаконять	Обзаконя́ть, обзакони́ть, см. Узаконя́ть, узакони́ть.
791	узить, -ся	Поузи́ть – .. См. Узи́ть, -ся.
792	узнавать	Дознава́ться, дозна́ться – .. срв. Узнава́ть, Разузнава́ть.
		Признава́ть, призна́ть – .. 3) кого, что (узнать, распознать) – .. см. Узнава́ть.
793	узник	Подстражник, см. Арестант, Узник.
794	укатать	Поуката́ть (дорогу) – .. См. Уката́ть (Укаты́вать).
795	укатить	Откаты́вать, откати́ть – .. 3) .. См. Укати́ть.
796	укатывание	Зака́тка, Зака́тывание – 1) (катком), см. Ука́тывание.
797	укатывать	Зака́тывать, заката́ть – 1) см. Ука́тывать.
		Поуката́ть (дорогу) – .. См. Уката́ть (Укаты́вать).
798	укачать, -ся	Закача́ть, -ся – .. 2) см. Укача́ть, -ся.
799	укачивание	Зака́чивание, см. Ука́чивание.
800	укачивать	П. Зака́чивать, см. Ука́чивать.
801	укипеть	Поукипе́ть – .. см. Укипе́ть.
802	уклон	Откло́н – .. 2) (откос), см. Укло́н, Склон.
803	уклончивый	Откло́нчи́вый (о человеке), см. Укло́нчи́вый.
804	уклоняться	Отбыва́ть, отбы́ть – .. 3) от чего, что, см. Укло́няться, Отлы́нивать, Отдélyваться.
		Откло́няться, отклони́ться – .. см. Укло́няться, Устра́няться.
		Повили́вать (укло́няться от работы) – .. см. Укло́няться.
805	укокошить	Присту́кать, присту́кнуть – .. срв. Укоко́шить.
806	укор	Нарок – 1) .. см. Укор.
807	укорачивать	Коро́ткий – 1) .. см. Коро́тить и Укоро́чивать.
808	укореняться	Зако́рени́ться, зако́рени́ться – .. см. Укоре́няться.
809	укоризна	Кори́зна, Кори́зненный, см. Укори́зна, Укори́зненный.
810	укоризненный	Кори́зна, Кори́зненный, см. Укори́зна, Укори́зненный.
811	украсить	Поукра́сить, -ся – .. См. Укра́сить.
812	украшать, -ся	Заукра́шивать, закра́сить – .. 2) .. см. Укра́шать.
		Приукра́шать, -ся, приукра́сить, -ся – .. срв. Укра́шать, -ся, Прикра́шать, -ся.
		Прихоро́шивать, прихоро́шить – .. срв. Укра́шать, Убира́ть.

813	украшáться	Прихорáшиваться, прихорóшиться – .. <i>срв.</i> Прибирáться, Прикрашáться, Принаряжáться, Убирáться, Украшáться.
814	укрепíть	Поукрепíть, <i>см.</i> Укрепíть.
815	укротíтель	Кротíльщик, <i>см.</i> Укротíтель.
816	укротíть	Поукротíть – .. <i>См.</i> Укротíть.
817	укрощáть	Кротíть – 1) .. <i>см.</i> Укрощáть.
818	укрýвaтель	Прикрýтчик – .. <i>см.</i> Пристанодержáтель, Укрýвaтель.
819	укрýвaть	Закрýвaть, закрýть – .. 5) <i>см.</i> Скрýвaть, Укрýвaть.
820	ýксус	Óцет, оцтяный, <i>см.</i> Ýксус, ýксусный.
821	ýксусный	Óцет, оцтяный, <i>см.</i> Ýксус, ýксусный.
822	улей	Наузень – .. <i>срв.</i> Улей.
823	улéчься	Поулéчься – .. <i>См.</i> Улéчься.
824	улизнóть	Лызнóть, Лызгонóть, <i>см.</i> Улизнóть.
825	улика	Прилика, <i>см.</i> Улика.
826	улитка	Лизун – .. 3) .. <i>см.</i> Улитка.
827	уличáть	Изобличáть, изобличíть – .. <i>см.</i> Обличáть, Уличáть. Ловíть, лáвливать – .. 2) -вíть в чéм, на чéм; <i>см.</i> Уличáть. Приличáть, приличíть, <i>см.</i> Изобличáть, Уличáть.
828	улов	Зáлов – .. 2) (улов) (о зверях, птицах, рыбе) .. <i>см.</i> Улóв. Лóвля – .. 2) <i>см.</i> Улóв.
829	улучáть	Излучáть и Излучивáть, излучíть – 1) <i>см.</i> Улучáть. Изнорáвливать, изнорóвить – 1) <i>см.</i> Улучáть.
830	улучшáться	Лúще – .. 2) .. <i>срв.</i> Улучшáться, Хорошеть.
831	улучéние	Излучéние – 1) <i>см.</i> Улучéние.
832	умáлиться	Измáлеть – .. <i>срвн.</i> Умáлиться.
833	умáлчивать	Замóлчать – 1) <i>см.</i> Замáлчивать (что), Умáлчивать (о чéм).
834	умáщaть, -ся	Помáдить, напомáдить – .. <i>Срв.</i> Умáщaть, -ся.
835	умáяться	Замáяться, <i>см.</i> Умáяться.
836	умéлый	Дóшлый – .. <i>см.</i> Дóка, Спóсобный, Умéлый.
837	умилóстивлять	Мíлостивíть, <i>см.</i> Умилóстивлять.
838	уминáть	Есть, едáть – .. <i>см.</i> Жрáть, Лóпать, Трéскать, Убирáть, Уминáть, Уписывáть, Уплетáть.
839	умирáть	Преставлятьсá, преставíтьсá – .. <i>срв.</i> Умирáть, Скончáтьсá.

840	умиротворя́ть	Миротворитького , см. Мирить и Умиротворя́ть .
841	умнича́ть	Мозголови́ть – .. 2) .. <i>срв.</i> Умнича́ть .
		Поумнича́ть – .. <i>см.</i> Умнича́ть .
842	умножа́ть	Помножа́ть, -ся, помножи́ть, -ся – .. <i>Срв.</i> Умножа́ть .
843	умны́й	Преумны́й – .. <i>см.</i> Умны́й .
844	умолка́ть	Замолка́ть, замолкнутъ – .. <i>см.</i> Умолка́ть, Утиха́ть .
		Поумолкнутъ – .. <i>См.</i> Умолкнутъ (Умолка́ть) .
		Приумолка́ть, приумолкнутъ – .. <i>срв.</i> Умолка́ть .
845	умолкнутъ	Поумолкнутъ – .. <i>См.</i> Умолкнутъ (Умолка́ть) .
846	умоляю́щий	Моли́ть – .. 2) .. <i>срв.</i> Умоляю́щий .
847	умо́ра	Помо́ра , см. Умо́ра .
848	униже́ние	Приниже́нность – .. <i>срв.</i> Униже́ние .
849	унима́ть	Поу́нять – .. <i>См.</i> Уня́ть (Унима́ть) .
850	уничтожа́ть	Истребля́ть, истреби́ть – .. 2) .. <i>см.</i> Уничтожа́ть .
		Ничтожи́ть – .. <i>см.</i> Уничтожа́ть .
851	уничтожи́ть	Изничтожи́ть , <i>вульг.</i> , см. Уничтожи́ть .
852	унылы́й	Приунылы́й – .. <i>см.</i> Унылы́й .
853	у́нять	Поу́нять – .. <i>См.</i> Уня́ть (Унима́ть) .
854	уписа́ывать	Есть, еда́ть – .. <i>см.</i> Жра́ть, Лопать, Треска́ть, Убира́ть, Умина́ть, Уписа́ывать, Уплета́ть .
855	уплати́ть	Поуплати́ть (долги) – .. <i>См.</i> Уплати́ть (Уплачива́ть) .
856	уплачива́ть	Поуплати́ть (долги) – .. <i>См.</i> Уплати́ть (Уплачива́ть) .
857	уплета́ть	Есть, еда́ть – .. <i>см.</i> Жра́ть, Лопать, Треска́ть, Убира́ть, Умина́ть, Уписа́ывать, Уплета́ть .
		Оплета́ть, оплести – .. 3) <i>см.</i> Уплета́ть .
		Подплета́ть, подплес́ть – .. 2) (<i>поеда́ть</i>), см. Уплета́ть, Пожирать .
858	уподо́бляться	Подоби́ться – .. <i>см.</i> Уподо́бляться, Походи́ть .
859	уполномоченны́й	Довери́ть, -ся, доверити́, -ся – .. <i>срв.</i> Уполномоченны́й .
860	упо́р	Припо́р – .. 6) <i>Стреля́ть в -по́р</i> , см. Упо́р .
861	упорны́й	Неподатливы́й – .. <i>срв.</i> Упорны́й .
862	упо́рствовать	Корени́ться – .. 2) .. <i>срв.</i> Упо́рствовать и Упря́миться .
863	употребле́ние	Примене́ние – .. 2) .. <i>см.</i> Употребле́ние .
864	управля́ть	Орудова́ть чем – .. <i>См.</i> Ещё́ Управля́ть .
		Поуправля́ть (<i>некоторое время делами, хозяйством, имением</i>) – .. <i>Срв.</i> Управля́ть и Прави́ть, Поправи́ть .
		Приказы́вать, приказа́ть – .. 2) .. <i>см.</i> Верховоди́ть, Управля́ть, Нача́льствовать .

865	упразднять	Испразднять, испразднить – .. 2) <i>см. Упразднять.</i>
866	упрёк	Пеня – 1) .. <i>см. Выговор, Упрёк.</i>
		Попрёк – .. <i>Срв. Упрёк.</i>
867	упрямиться	Корениться – .. 2) .. <i>срв. Упорствовать и Упрямиться.</i>
		Кочевряжиться – .. <i>срвн. Ломаться, Упрямиться</i>
		Поупрямиться – .. <i>См. Упрямиться и Поупорствовать.</i>
868	упрямый	Кочевряжистый – .. <i>срвн. Упрямый.</i>
869	упускать	Пропускать и Пропущать, пропустить –5) .. <i>срв. Упускать.</i>
870	упустить	Проранивать, проронять, проронить – .. <i>срв. Упустить, Пропустить (случай, время).</i>
871	уронить	Заранивать, заронить – 1) .. <i>срвн. Уронить.</i>
		Проранивать, проронять, проронить – .. <i>срв. Уронить, Выронить.</i>
872	урочный	Поурочный, см. Урочный.
873	урывками	Прихватка, см. Прихватывание. В -ку – .. <i>срв. Урывками.</i>
874	усадить	Поусадить – .. 2) .. <i>См. Усадить (Усаживать).</i>
875	усадьба	Земля – .. 6) (<i>угодье, иногда с усадьбой</i>) .. <i>срвн. Усадьба.</i>
876	услаждать	Наслаждать, насладить – .. <i>срв. Услаждать.</i>
877	усаживать	Поусадить – .. 2) .. <i>См. Усадить (Усаживать).</i>
878	усваивать	Осва[о]живать, освоить – 1) .. <i>См. Усваивать.</i>
879	усесться	Поусесться – .. <i>См. Усесться.</i>
880	усечённый	Отрезной – .. 2) .. <i>см. Усечённый.</i>
881	усидчиво	Приседливо, Приседливость, Приседливый, см. Усидчиво, Усидчивость, Усидчивый.
882	усидчивость	Приседливо, Приседливость, Приседливый, см. Усидчиво, Усидчивость, Усидчивый.
883	усидчивый	Приседливо, Приседливость, Приседливый, см. Усидчиво, Усидчивость, Усидчивый.
884	ускорить	Поускорить – .. <i>См. Ускорить.</i>
885	услужить	Подрадеть кому – 1) <i>см. Услужить, Удружить.</i>
886	услышать	Прослышать что, о чём – .. <i>срв. Услышать.</i>
887	усмехаться	Просмеиваться, см. Посмеиваться, Усмехаться.
888	усмирать	Поусмирить – .. <i>См. Усмирать.</i>
889	усовестить	Поусовестить – .. <i>См. Усовестить (Усовещать).</i>
890	усовещать	Поусовестить – .. <i>См. Усовестить (Усовещать).</i>
891	успокоить, -ся	Поуспокоить, -ся – .. <i>См. Успокоить, -ся.</i>
892	уоставлять	Поуоставить, поуоставлять что, чем – .. <i>См. Уоставлять.</i>

893	усталость	Истомление – .. см. Усталость .
894	устареть	Поустареть – .. Сrv. Устареть .
895	устать	Истомляться, истомиться – .. сrvн. Устать .
		Приустать – .. см. Устать .
896	устилать	Поустлать, поустилать – .. См. Устлать (Усти- лать) .
897	устлать	Поустлать, поустилать – .. См. Устлать (Усти- лать) .
898	устроить	Новоустроенный – .. сrv. Устроенный (под Уст- раивать) .
		Предустроить, -устроить – .. Сrv. Устроить .
899	устранить	Отстранять, отстранить – .. Сrv. Устранять, устранить .
900	устранять	Отстранять, отстранить – .. Сrv. Устранять, устранить .
901	устраняться	Отклоняться, отклониться – .. см. Уклоняться, Устраняться .
902	устроенный	Новоустроенный – .. сrv. Устроенный (под Уст- раивать) .
903	устроить, -ся	Поустроить, -ся – .. См. Устроить, -ся .
904	уступ	Облом – .. 3) см. Уступ, Обрыв .
905	уступать	Передавать, передать – 1) .. Сrv. Уступать .
		Переуступать, -пить что – .. Сrv. Уступать .
906	уступчивый	Поступчивый, см. Уступчивый .
907	усугублять	Приусугублять, см. Усугублять .
908	утапывать	Поутопать – .. См. Утопать (Утапывать) .
909	утеснение	Притеснение кого – 1) .. сrv. Утеснение .
910	утихать	Замолкать, замолкнуть – .. см. Умолкать, Ути- хать .
		Поутихнуть – .. См. Утихнуть (Утихать) .
911	утихнуть	Поутихнуть – .. См. Утихнуть (Утихать) .
912	утишить	Поутишить – .. См. Утишить .
913	утомительный	Истомительный, см. Утомительный .
		Истомный – 1) см. Утомительный .
914	утомить, -ся	Поутомить, -ся – .. См. Утомить, -ся .
		Притомлять, притомить – .. сrv. Истомить, Утомить .
915	утопать	Поутопать – .. См. Утопать (Утапывать) .
916	утратить, -ся	Поутратить, -ся – .. См. Утратить, -ся .
917	утренник	Мороз – .. сrv. Заморожок и Утренник .
		Подстыл – .. см. Утренник .
918	утюжить	Поутюжить – .. См. Утюжить .

919	ухажёр	Ловелас – .. <i>срв.</i> Ухажёр, Обольститель.
920	ухаживание	Любезничанье – .. 2) .. <i>срв.</i> Ухаживание.
921	ухаживать	Ловеласничать – .. <i>срв.</i> Ухаживать, Волокитничать.
		Любезничать (<i>с кем</i>) – .. 2) .. <i>срв.</i> Ухаживать.
		Присматривать, присмотреть – .. 2) .. <i>срв.</i> Ухаживать.
		Приударивать, приударять <i>за кем</i> (<i>ухаживать</i>) – .. <i>см.</i> Ухаживать.
		Проухаживать – .. 2) .. <i>Срв.</i> Ухаживать.
922	ухватка	Повёртка, повёрток – .. 2) .. <i>см.</i> Ухватка.
923	ухлопать	Прихлопывать, прихлопнуть – .. 4) (<i>убить</i>), <i>см.</i> Ухлопать.
924	уцелеть	Исцелеть – 1) .. <i>см.</i> Уцелеть.
		Поуцелеть – .. <i>см.</i> Уцелеть.
925	участие	Интерес – .. 3) .. <i>см.</i> Участие.
926	учить	Поучить – .. 2) .. <i>См.</i> Учить.
927	ушибиться	Зашибать, зашибить – .. 3) .. <i>см.</i> Ушибиться.
928	фаворит	Миньон – 1) .. <i>см.</i> Фаворит.
929	фаллос	Лингам – .. <i>срв.</i> Фаллос.
930	фальшивый	Подставной – .. 2) <i>см.</i> Подложный, Фальшивый.
931	фантазировать	Пофантазировать – .. 2) .. <i>См.</i> Фантазировать.
932	фасоль	Боб, бот. – .. <i>см.</i> Фасоль.
933	фашина	Кубыш, <i>см.</i> Фашина.
934	фигляр	Матас – .. <i>срв.</i> Фигляр и Скоморох.
935	флюгер	Кочет – .. 4) <i>см.</i> Флюгер.
936	фокусник	Престидижитатор, -таторша – .. <i>см.</i> Фокусник.
937	фонарь	Мегаскоп – .. 2) .. <i>см.</i> Фонарь волшебный.
938	франтить	Пофрантить – .. <i>См.</i> Франтить.
939	фрикадель, -лька	Кнель, <i>см.</i> Фрикадель, -лька.
940	фуражир	Кормовщик, <i>стар.</i> , <i>см.</i> Фуражир.
941	фыркать	Пофыркать – .. <i>См.</i> Фыркать.
942	характеристика	Лиценачертание – .. 2) <i>см.</i> Характеристика.
943	хвалить	Похвалить – 1) .. <i>см.</i> Хвалить.
944	хвалиться	Похвалиться – 1) .. <i>См.</i> Хвалиться.
945	хват	Залёт – .. 2) .. <i>см.</i> Хват.
946	хватать	Доставать, достать – .. 4) .. <i>срв.</i> Хватать.
947	хвойный	Игольчатый – .. <i>см.</i> Хвойный.
948	хворост	Друзг – .. <i>Срв.</i> Хворост.
		Обломник, <i>см.</i> Хворост, Сушняк.
949	хворостина	Лоза – 1) .. <i>см.</i> Лозина, Прут(ик), Хворостина.
950	хвоц	Конехвост – 1) <i>бот.</i> Equisetum arvense L. – .. <i>см.</i> Хвоц.

951	хе́рить	Нахе́рить – .. 2) .. Сrv. Хе́рить.
952	хи́жина	Изба, ум. Избу́шка – 1) .. сrvн. Хи́жина, Лачу́га.
		Избе́нка, Избе́ночка – .. см. Ещѐ Изба, Хи́жина.
953	хитре́ц	Лукавец, -вица – .. сrv. Хитре́ц.
954	хлам	Дрязг – 1) .. Сrvн. Хлам.
955	хлеб	Нахлебный – 1) .. Хлеб.
956	хлестать	Нахлѐстывать, нахлестать кого, что – .. сrv. Хлестать.
		Похлѐстывать, похлестать(чем) – .. Сrv. Хлестать
		Прохлестать – .. сrv. Хлестать.
957	хлопать	Нахлопывать, нахлопать – .. сrv. Хлопать.
		Прохлопать – .. сrv. Хлопать.
958	хлопотать	Похлопотать о ком, о чём – .. см. Хлопотать.
		Прохлопотать – .. сrv. Хлопотать.
959	хны́кать	Похны́кать – .. См. Хны́кать.
		Прохны́кать – .. сrv. Хны́кать.
960	ход	Проход – .. 2) .. сrv. Ход.
961	ходатайствовать	Предстательствовать о ком, за кого перед кем – .. см. Ходатайствовать.
962	ходить	Нахаживаться, находиться – .. 2) .. сrv. Ходить.
		Пойти – 1) .. См. Игти, Ходить.
		І. Походить, сов. – .. см. Ходить, Похаживать.
963	хозяйственный	Обиходный – .. 3) см. Хозяйственный, Опры́тный.
964	хо́лить	Нахолиться – .. сrv. Хо́лить.
965	холм	Горка – 1) см. Го́ра и Холм.
		Нагорок – .. сrv. Холм.
		Пригорок – .. сrv. Холм.
966	холоде́ть	Похолоде́ть – .. См. Холоде́ть.
967	холоди́ть	Зноби́ть – .. сrvн. Морозить, Холоди́ть.
968	хоровод	П. Лик – .. 3) см. Хоровод.
969	хорони́ть	Погребать, погреб(б)сти – .. сrv. Хорони́ть.
		Похороня́ть, см. Хорони́ть.
970	хорохо́риться	Ерихониться, см. (по смыслу) Хорохо́риться, Ерепениться, Ва́жничать, Лома́ться.
		Нахорохориться – .. 2) .. сrv. Хорохо́риться.
971	хороше́ть	Красиве́ть – .. см. Хороше́ть.
		Красивы́й – .. сrvн. Хороше́ть, Похороше́ть.
		Лучше – .. 2) .. сrv. Улучша́ться, Хороше́ть.
972	хоро́ший	Лучший – 1) (ср. Ст. от Хоро́ший) чем кто, что.
		Прехоро́ший – .. См. Хоро́ший.

973	хорошо	Лучше – 1) (ср. Ст. от Хорошо).
974	хохотать	Похохотать – .. См. Хохотать.
975	храбриться	Похрабриться – .. см. Храбриться.
976	храпеть	Похрапывать, похрапеть – .. Срв. Храпеть.
977	хрипеть	Похрипеть – .. См. Хрипеть.
978	хромать	Похромать – .. См. Хромать.
		Прихрамывать – .. срв. Хромать.
		Прохромать – .. срв. Хромать.
979	хромой	Кривой – .. 2) .. см. Хромой.
980	хрустеть	Похрустеть – .. Срв. Хрустеть.
981	хрюкать	Похрюкать – .. см. Хрюкать.
982	хулиитель, -ница	Охуждатель, -ница, см. Хулиитель, -ница, Порицатель, -ница.
983	хулить	Заирать, зазреть – .. 2) см. Порицать, Хулить, Осуждать.
		Похулить – .. См. Хулить.
984	царапать, -ся	Поцарапать, -ся – .. См. Царапать, -ся.
985	царапина	Оцарапина, см. Царапина.
986	царствовать	Поцарствовать – .. см. Царствовать.
987	цвести	Нацвестись – .. срв. Цвести.
		Поцвести – .. 2) .. См. Цвести.
988	цедить	Нацеживать и Нацежать, нацедить – .. срв. Цедить.
		Поцедить – .. см. Цедить.
989	целить	Изноравливать, изноровить – .. 2) в кого, во что чему, см. Целить, Метить.
990	целиться	Прицеливаться, прицелиться (во что) – .. срв. Целиться.
991	целый	Круглый – .. 2) .. см. Целый.
992	цепляться	Привязываться, привязаться – .. 3) .. срв. Приставать, Придираться, Цепляться.
993	циферблат	Личинка – .. 4) (часовая), см. Циферблат.
994	цыпочки	На, предл. – .. см. Цыпочки.
995	чавкать	Почавкивать, почавкать – .. срв. Чавкать.
996	чадо	Исчадие – .. см. Чадо, Племя.
997	чалить	Началивать, начать – .. срв. Чалить.
998	чан	Начанник – .. срв. Чан.
		Начанный – .. Срв. Чан.
999	чародейство	Магия – .. срв. Чародейство.
1000	чахоточный	Лёгочный, анат. Pulmonalis – .. срвн. Чахоточный.
1001	чаща	Кустарник – 1) .. срвн. Чаща.
		Непродорный – .. срв. Непродор, Чаща.

1002	чванаться	Павлиниться – .. <i>Срв.</i> Чваниться, Спесивиться. Превозноситься, превознести́ся – .. 2) .. <i>см.</i> Важничать, Величаться, Гордиться, Кичиться, Спесивиться, Чваниться.
1003	чванливость	Превозносливость – .. <i>см.</i> Спесивость, Чван- ливость.
1004	чванливый	Превозносливый – .. <i>срв.</i> Гордый, Спесивый, Чванливый.
1005	чеканить	Начеканивать, начеканить – .. <i>срв.</i> Чеканить.
1006	чёлн	Лодка – .. <i>Срв.</i> Чёлн.
1007	чело	Лоб (<i>р.</i> Лба) – 1) .. <i>срв.</i> Челó.
1008	чепуха	Нести – .. 7) .. <i>см.</i> Вздор, Околёсная 2, Чепуха.
1009	чередоваться	Очередоваться, <i>см.</i> Чередоваться. Перемежаться, перемежиться – 1) .. <i>См.</i> Чере- доваться.
1010	черепок	Коланец, -ничик – .. <i>срвн.</i> Черепок и Осколок. Отколок, <i>см.</i> Йверень, Щёпа, Черепок.
1011	чёркать	Начёркивать, начёркать, начеркнуть что – .. <i>срв.</i> Чёркать.
1012	чернеть	Почернеть – .. <i>Срв.</i> Чернеть.
1013	чернить	Запятнывать, -ся, запятнать, -ся – .. 3) .. <i>срвн.</i> Позорить, Клеймить 2, Чернить. Пятнать, попятнать – .. 4) .. <i>см.</i> Бесчестить, Чернить.
1014	черновик	Брульон, <i>см.</i> Черновик.
1015	черпальный	Исчерпной – .. <i>см.</i> Черпальный.
1016	черпак	Леечка – 1) .. Черпак. Лейка – 1) .. <i>срвн.</i> Черпак.
1017	черствець	Почерствець – .. <i>см.</i> Черствець.
1018	чертить	Почертить – .. <i>См.</i> Чертить.
1019	чесать, -ся	Начёсывать, начесать – .. 2) .. <i>срв.</i> Чесать, -ся. Почесаться – .. 2) .. <i>Срв.</i> Чесаться.
1020	чесотка	Короста – 1) .. <i>срвн.</i> Чесотка.
1021	честный	Пречестный – .. <i>см.</i> Честный.
1022	честолюбец	Любитель – 1) .. <i>см.</i> Честолюбец.
1023	честолюбие	Любочестие, -честивость, -тивый – .. <i>срв.</i> Чес- толюбие.
1024	честь	Почёт – .. <i>Срв.</i> Честь, Почесть, Почтение.
1025	чета	Двоица – .. <i>см.</i> Чета.
1026	четвереньки	Карачки, на-карачках, <i>нрч.</i> – .. <i>см.</i> Четве- реньки. На, <i>предл.</i> – .. На четвереньках, <i>см.</i> Четве- реньки.

1027	чиніть	Исправлять, исправить – .. 2) .. см. Поправлять, Чинить. Начинивать, начинить – .. срв. Чинить.
1028	чирикать	Почирикать – .. См. Чирикать.
1029	числить	Почислить, см. Числить.
1030	числиться	Значиться (где) – .. см. Считаться, Числиться.
1031	чистить	Начищать, начистить – 1) .. срв. Чистить. Почистить, -ся – .. См. Чистить.
1032	читать	Почитать – .. см. Читать.
1033	чорт	Демон – ... см. Бес, Дьявол, Чорт, Сатана. Лихой, см. – 1) .. см. Дьявол и Чорт.
1034	чревоугодник	Любитель – 1) .. срв. Чревоугодник.
1035	чрезмерный	Непомерный – .. срв. Чрезмерный.
1036	чтить	Почитать, почтить – .. Срв. Чтить.
1037	что	Либо, союз – .. см. Как 4, Какой 2, Когда 3, Кто 3, Куда 3, Что. Нибудь, част. Где-нибудь – .. см. Что.
1038	чудак	Оригинал – .. 3) .. См. Ещё Чудак.
1039	чудачить	Причудачивать – .. см. Чудачить.
1040	чудный	Прелестный – .. 2) .. см. Чудный.
1041	чужестранец	Нерусь – .. срв. Чужестранец.
1042	чулан	Каморка – .. срвн. Чулан.
1043	чүточка	Крошечка – .. 2) .. см. Чүточка. Крошка, Крошечка, Крохотка – .. 2) .. см. Чүточка.
1044	чүять	Почүять – .. Срв. Чүять.
1045	шагать	Нашагаться – .. срв. Шагать. Пошагать – .. Срв. Шагать.
1046	шайка	Клика – .. срвн. Шайка.
1047	шалеть	Пошалеть – .. См. Шалеть.
1048	шарить	Лазейничать – 1) .. срвн. Шарить. Пошарить – .. Срв. Шарить.
1049	шаркать	Пошаркать – .. см. Шаркать.
1050	шатать, -ся	Нашатывать, нашатать – .. Срв. Шатать, -ся. Пошатывать, пошатать и пошатнуть – .. Срв. Шатать.
1051	шататься	Поматывать, помотать – .. срв. Шататься, Болтаться 3.
1052	шатёр	Куша – .. срвн. Шатёр, Палатка.
1053	швырять	Вышвыривать, вышвырять, вышвырнуть, см. Швырять, швырнуть. Нашвыривать, нашвырять – .. срв. Швырять.

1054	шевелить	Копошить – .. <i>срв.</i> Шевелить, Копаться (в чём).
1055	шелушить, -ся	Нашелушивать, нашелушить – .. <i>срв.</i> Шелушить, -ся.
		Отлупливать, -пать, -плять, -пить – 1) .. <i>см.</i> Лущить, Шелушить.
1056	шесток	Очаг – .. <i>См.</i> Шесток.
1057	шило	Мешок – 1) .. <i>см.</i> Шило.
1058	широкополюй	Край – 1) .. <i>срвн.</i> Широкополюй.
1059	шлак	Выгарок – .. 2) .. <i>Срв.</i> Шлак.
1060	шлёпать	Лебезить – .. 2) .. <i>срвн.</i> Ещё Шлёпать по грязи.
		Нашлёпывать, нашлёпать – .. <i>срв.</i> Шлёпать.
1061	шмель	Медвяник, см. Шмель.
		Медовик – .. 5) <i>см.</i> Шмель.
		Медуница – .. 2) <i>см.</i> Шмель.
1062	шпилька	Зашпилька – .. 2) .. <i>см.</i> Шпилька.
1063	шпион	Подосланец – .. <i>Срв.</i> Шпион.
1064	штопать	Поштопать – .. <i>срв.</i> Штопать.
1065	штукатурить	Выштукатурить, см. Штукатурить.
1066	шуметь	Пощуметь – .. <i>см.</i> Шуметь.
1067	шуршать	Издавать, издать – 1) .. <i>см.</i> Шуршать.
		Пощуршать – .. <i>см.</i> Шуршать.
1068	шут	Буфон, см. Шут.
		Паяц – .. <i>См.</i> Шут.
1069	шутник, -ница	Затейник, -ница – .. <i>срвн.</i> Забавник, -ница, Шутник, -ница.
1070	шуточный	Нашуточный, см. Шуточный.
1071	щебень	Камень – 1) .. <i>см.</i> Камешек и Щебень.
1072	щёголь	Лев – .. 6) .. <i>срвн.</i> Ещё Ловелас и Щёголь.
1073	щека	Ланита – .. <i>Срвн.</i> Щека.
1074	щёлкать	Клацать, Клацнуть – .. <i>срвн.</i> Щёлкать.
		Нашёлкивать, нашёлкать – .. <i>срв.</i> Щёлкать.
1075	щель	Переседина – .. <i>См.</i> Трещина, Щель.
1076	щенок	Пашенок (бранно), см. Щенок.
1077	щепа	Отколок, см. Иверень, Щепа, Черепок.
1078	щипать	Кусаться – .. <i>срвн.</i> Щипать.
		Нашипывать, нашипать – .. <i>срв.</i> Щипать.
1079	щурить	Жмурить, -ся – .. <i>Срв.</i> Щурить.
1080	экзаменовать	Испытывать, испытать – .. 3) .. <i>срвн.</i> Экзаменовать.
1081	экзакуция	Правёж – .. <i>см.</i> Экзакуция.
1082	экипаж	Легковой – .. <i>срвн.</i> Экипаж.
1083	эпилепсия	Падучий – .. <i>см.</i> Эпилепсия.

1084	эпилептик	Падучий – .. см. Эпилептик .
1085	эфир	Ефир – .. см. Эфир .
1086	эхо	Вторье , см. Эхо .
		Отражение – .. 2) .. <i>Срв.</i> Отзвук , Эхо .
1087	эшафот	Площадка – .. 2) .. см. Эшафот .
1088	юг	Лето – .. 4) .. см. Юг .
1089	ябеда	Кляуза – .. 2) .. см. Сплетня , Ябеда .
1090	являть	Проявлять , проявить – 1) .. <i>срв.</i> Выказывать , Являть .
1091	являться	Проявляться , проявиться – 1) .. <i>срв.</i> Обна- руживаться 2 , Являться .
1092	Яга-баба	Ега-баба , см. Яга-баба .
1093	ягниться	Поягниться – .. см. Ягниться .
1094	ядрёный	Едрёный , см. Ядрёный .
1095	яичница	Пряженица – .. см. Яичница .
1096	якорь	Кошка – .. 2) .. см. Якорь .
1097	ярлык	Ерлык , см. Ярлык .
1098	ярушка	Ежов глаз , см. Ярушка .
1099	ярыга	Ерыга , см. Ярыга .
1100	ячея	Обечейка , см. Ячея .

ДОДАТОК Г

Дослідницький список джерел РУСа-1933

Праці, встановлені О. М. Тищенко за матеріалами архівної картотеки [187; 188], подано з точнішим бібліографічним описом і позначено *.

Таблиця Г.1 – Художня й публіцистична література

Скорочення у списку РУСа-1933	Скорочення, виявлені в тексті РУСа-1933	Пояснення в РУСі-1933	Імовірна назва джерела
Ант.-Давид., Б. Ант.- Давид.	Ант.-Давид.	Б. Антоненко- Давидович	Антоненко-Давидович Б. Д.
Аф.-Чужб.- Шевч.	–	А. Афанасьєв (Чуж- бинській), «Воспомина- ння о Шевченкѣ»	–
Бажан	Бажан	М. Бажан	Бажан М.П. Будівлі. – 1924. * Бажан М. П. Різьблена тінь: лірика / М. П. Бажан. – Харків : Книгоспілка, 1927. – 32 с. * Бажан М. П. Дорога: вибрані поезії / М. П. Бажан. –К. : Трест «Київ-Друк», 1930. – 44 с.
Г. Барв.	Г. Барв., Барв.	Ганна Барвінок	Барвінок Г. Оповідання з народних уст: 3 портретом авторки / Ганна Барвінок (О.М. Кулишева); 3 передмовою [«Ганна Барвінок»] Б. Гринченка. – К.: Друк. П. Барського, 1902. – XXVIII, 544 с., 1 с. портр. [УК, том I, с. 379]; [СлГр-1909: 31].
Біл.-Нос.	Біл.-Нос.	Білецький-Носенко П.	* Білецький-Носенко П. П. Приказки [байки]: В чотирох частях / Скомпоновав Павло Білецький-Носенко. – К.: Друк. Е.Я. Федорова, 1871. – 553 с. [УК, том I, с. 66].
	Бодянський		Бодянський О. М.
	Бордуляк, Борд.		Бордуляк Т. Г.
Боров., Бо- ровик	Боров., Боровик, Боровиковсь- кий Л.	Боровиковський Л.	* Боровиковський Л. І. Байки й прибаутки Левка Боровьков- ського / [Передм. МТЛ. [А. Л. Метлинський]]. – К.: [Вид. А.Л. Метлинський]. Унив. Тип., 1852. – 118 с. [УК, том I, с. 20].

			* Боровиковський Л. І. Маруся: Українська баляда / Видав і пояснив [та авт. передм.] Іван Франко. – Львів: [Накладом Укр.-Руської Видавн. Спілки]. Друк. Наук. т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1902. – 45 с. [УК, том I, с. 379].
	С. Буда		Буда С.О.
Васильч.	Васильч.	Васильченко С.	* Васильченко С. В. Оповідання. – К.: Вік. Друк. В. П. Бондаренка та П. Ф. Гніздовського, 1915. – 404 с. – (Укр. б-ка; № 23). – Зміст: Волошки; У панів; Оксана; <i>Осінній ескіз</i> ; Мужичька арихметика; Дома; Королівна; Дош; В хуртовину; Осіння казка; Роман; <i>За мурами</i> ; Над Росю; Пацанок; Божествення Галля; Спасенник; В темряві; З самого початку; З дитячих вражінь; Чарівний млин; На чужину; <i>Вова</i> ; Гріх; Увечері; Обивательські жарти; На хуторі; Святкові мініатюри; Під школою; Крамольна ніч; По асоціації; Свекор; В тінях липневої ночі; <i>Відьма</i> ; Крізь дрімоти; Ся; Інспектор; На світанні; Ювілейні легенди; На роскоші; <i>Циганка</i> . [УК, том II, с. 117]. * Васильченко С. В. Талант. – 1924.
	М. Вербицьк.		Вербицький М. А. Плач Ярославни / М. А. Вербицький // Літературно-науковий вісник. – 1901. – т. XIV. – № 4. – С. 116.
Вин., Винн., Виннич.	Виннич.	Винниченко В.	Винниченко В. К. Соняшна машина / В. К. Винниченко. – К. : ДВУ, 1928.
	Ів. Виш.		Вишенський І.
Влизько	Влизько	О. Влизько	Влизько О. Ф. Згиньте, романтики! Ви – останні! – 1930.
Марко В., М. Вовч., М. В.	М. Вовч., Марко В., М. В., М. Вов.	Марко Вовчок	Вовчок М. Народні оповідання Марка Вовчка / [Передм. П. О. Куліша]. – СПб.: Издав П. А. Куліш. [Тип. П. А. Куліша], 1858. – X, 189 с. [УК, том I, с. 27].

			Вовчок М. Народні оповідання Марка Вовчка. – СПб .: Коштом П. А. Лобка. [Тип. Департаменту Уделов], 1862. – Т. 2. – 206 с. [УК, том I, с. 40]; [СлГр-1909: 35].
			Вовчок М. Інститутка // Основи. -1862. – кн.ІІІ. [СлГр-1909: 35].
			* Дяк, Три долі, Козачка, Одарка, Данило Гурч, Гайдамаки, Пройдисвіт, Павло Чорнокрил та ін.
	Воробкевич		Воробкевич С. І. Старий млин.
Вороний, М. Ворон.	Вороний, М. Ворон., М. Вороний	М. Вороний	Вороний М. К. Легенда / М. К. Вороний // Нова громада. – 1906. – №1. – С. 80 – 81.
			Вороний М. К. Ліричні поезії. – К.: Дзвін, [1911]. [УК, том II, с. 705].
В. Гжицьк.	В. Гжицьк.	В. Гжицький	Гжицький В. З.
Гл., Гліб., Глібів, Глібов	Гліб., Глібів, Глібов	Глібів Л.	Глібов Л. І. Байки Леоніда Глибова / [Передм. Б. Г. [Б.Д. Грінченко]]. – К.: Вик. друк. П. Барського, 1904. – IV, 189, II с. [УК, том I, с. 438]; [СлГр-1909: 31].
Головко	Головко	Андр. Головко	* Головко А. В. Червоний роман / А. В. Головко // Червоний шлях. – 1923. – №4 – 5. * Головко А. В. Бур'ян / А. В. Головко. – Харків : ДВУ, 1927. – 354 с. * Головко А. В. Можу. Повісті й оповідання / А. В. Головко. – Харків, 1926. * Головко А. В. Мати. Пролог до роману «Три брати». – 1932.
Греб.	Греб., Гребінка	Гребінка Є.	Гребінка Є. П. Малоросійські приказки. – 1834.
Г. Григор., Григор.	Г. Григор., Гр. Григор, Григор., Григ., Гр. Григ., Гр.-Григ., Гр. Гр.	Григоренко Г.	Григоренко Г.
Гр., Грін., Грінч.	Гр., Грін., Грінч.	Грінченко Б.	Грінченко Б. Д. Без хліба: Оповідання В. Чайченка. – К. : Вид. книгарни С. І. Гомолинського. Друк. б[ывшая] Федор[ова], ар[енд]. Л. І. Блехманом, 1890. – 32 с. [УК, том I, с. 193].

		<p>Грінченко Б. Д. Сестрыця Галя: Оповідання В. Чайченка. – К.: Вид. кныгарни С. И. Гомолинського. Друк. ген[ерала] Бруна, ар[енд]. Л. И. Блехманом, 1890. – 16 с. [УК, том I, с. 194].</p> <p>* Грінченко Б. Д. Сонячний промін / Б. Д. Грінченко // Зоря. – 1891.</p> <p>Грінченко Б. Д. Батько та дочка: Оповідання про те, як чоловікові під землею в шахти прыгода трапылася / Напысав В. Чайченко [псевд.]. – Чернигов: Друк. Губерн. Правл., 1894. – 36 с. [УК, том I, с. 232].</p> <p>* Грінченко Б. Д. Хатка в Балци: Оповідання / Б. Гринченко. – Чернигов: Друк. Губерн. Земства, 1897. – 233 с. [УК, том I, с. 276].</p> <p>Грінченко Б. Д. Смильва дивчына: Казка / Напысав Б. Гринченко. – [Чернігів]: Видав Б. Грінченко. [Друк. Губ[ерн]. Земства, 1899]. – 22 с [УК, том I, с. 310].</p> <p>* Грінченко Б. Д. Серед бурі: Драма на пять дій Бориса Грінченка. – Львів : Накладом Ред. «Літ.-Наук. Вістника». Друк. Наук. т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1899. – 71 с. [УК, том I, с. 310].</p> <p>Грінченко Б.Д. Дух і тіло. – 1889.</p> <p>* Грінченко Б.Д. Серед темної ночі: Повість / Б. Гринченко. – К.: Друк. Акціонер. О-ва Н.Т. Корчак-Новицького, 1901. – 190 с. [УК, том I, с. 352].</p> <p>* Грінченко Б. Д. Болотяна квітка. – Чернігів, 1901.</p> <p>* Грінченко Б. Д. Під тихими вербами: Повість / Б. Гринченко. – К.: [Тип. Имп. Ун-та св. Владимира Акц[іонер.] О-ва Н. Т. Корчак-Новицького, 1902. – 233 с. [УК, том I, с. 385].</p>
--	--	--

			<p>* Грінченко Б. Д. Писання: [Поезії]. – [К.: Друк. П. Барського, 1903]. Т. 1. – 500 с. [УК, том I, с. 412].</p> <p>* Грінченко Б. Д. Писання: [Проза]. – [К.]: Вик. [Друк. П. Барського, 1905]. Т. 2. – 422 с. [УК, том I, с. 464 - 465].</p> <p>Грінченко Б. Д. На розпутті. – 1907.</p> <p>* Грінченко Б. Д. Перед широким світом. – К., 1907. – 320 с.</p> <p>Грінченко Б. Д. Брат на брата: Оповідання. – [Львів]: Накладом авт. [Друк. І. Айхельбергера, 1910]. – 66 с. [УК, том I, с. 663].</p> <p>* Грінченко Б. Д. Листи з України Наддніпрянської. – К., 1917. – 180 с.</p> <p>* Грінченко Б. Д. Чудова дівчина. – К.: Союз, 1919.</p> <p>* Грінченко Б. Д. Екзамен. – К.: Рух, 1927. – 16 с.</p> <p>* Національна ідея, Дон Кіхот, Ксеня, перекл. Шиллера: Марія Стюарт, Вільгельм Тель.</p>
Гулак, Гул.-Арт., Гул.-Артем.	Гул.-Арт., Гул.-Артем., Г. Арт.	П. Гулак-Артемовський	<p>Гулак-Артемовський П.П. Твори П. Гулака-Артемовського. – Черкаси: [Сіяч]. Друк. «Черкас. Волі», 1917. – 28 с. [УК, том II, с. 172].</p> <p>Гулак-Артемовський П. П. <i>Панта собака</i>; До Пархома / П. Артемовський-Гулак. – [К.: Вид. т-ва «Час». Друк. В. П. Бондаренка та П. Ф. Гніздовського, 1914]. – 12 с. [УК, том II, с. 84].</p> <p>Гулак-Артемовський П.П. Рибалка. – 1818.</p>
Г. Шкур.	Г. Шкур.	Шкурупій	Гео Шкурупій
Дніпр. Ч., Дн. Чайка, Дн. Ч., Дніпр. Чайка	Дніпр. Ч., Дн. Чайка, Дн. Ч., Дніпр. Чайка	Дніпрова Чайка	<p>Дніпрова Чайка. Скеля // Зоря. – 1893. – №12.</p> <p>Дніпрова Чайка. Дві птиці // Зоря. – 1894. – №4.</p> <p>* Дніпрова Чайка. Дивний ткач // Літературний річник українських і польських авторів. – К., 1909.</p>
Добровольськ.	Добровольськ.	С. Добровольський	Добровольський С. П. Залізний кінь. – Харків: Плужанин, 1929. – 172 с.

Дом., Доман.	Дом., Доман.	Доманицький В.	* Доманицький В. М. Доля селянська. – К.: Друк. Н. А. Гирич, 1906. – 56 с. – На обкл. назва: Селянська доля. Передрук із газ.: Громад. думка. [УК, том I, с. 503].
Дорошкев.	Дорошкев., Дорош.	Ол. Дорошкевич	Дорошкевич О.К.
Еварн., Яворн.	Еварн., Яворн.	Д. Яворницький (Д. Еварницький)	Еварницький Д. І.
Еллан	Еллан	В. Еллан (В. Блакитний)	Еллан-Блакитний В. Мандрівники (Валер'янові Поліщуків)
Епік	Епік	Гр. Епік	Епік Г. Д.
Єфр.	Єфр.	Єфремов С.	Єфремов С.О. Історія українського письменства. – [К.]: Укр. Учитель. Видано за допомогою М. Дмитрієва; [СПб.]: Тип. т-ва п[од] ф[ирмою] «Електро-Тип. Н. Я. Стойковой», [1911]. – 466 с. [УК, том I, с. 709]. Єфремов С. О. Коротка історія українського письменства. – К.: Видавн. т-во «Криниця». Друк. Т-ва «Криниця», 1918. – 215 с. [УК, том II, с. 252]. Українознавство: Показчик потрібнішої до самоосвіти літератури / Зложив С. Єфремов. – К.: [Всеукр. кооперат. видавн. Союз. Друк. Всеукр. Кооперат. Видавн. Союзу], 1920. – 64 с. [УК, том II, с. 467]. Єфремов С. О. Під обухом: Большевики в Києві. – К.: Вік. Друк. Акц[іонер.] Т-ва «П. Барський», 1918. – 64 с. [УК, том II, с. 252].
	Забіла		Забіла В. М. Гуде вітер вельми в полі. – 1838.
Загір., Загір-ня, М. Грінч.	Загір., Зігірн., Загірня, М. Грінч., М. Гр., М. Грін.	М. Загірня (М. Грінченкова)	Загірня М. М.
Зеров, М. Зер.	М. Зеров	М. Зеров	Зеров М. К.
	Зизаній		Зизаній Л. І.
Івч.	Івч.	М. Івченко	Івченко М. Є. Шуми весняні: Збірка новель. – 1-е вид. – К.: Сяйво. [Друк. «Друкарь Пол.», 1919]. – Кн. 1. – 158, [1] с. [УК, том II, с. 367].

М. Калин.	М. Калин.	М. Калинович	Калинович М. Я. перекл. Р. Л. Стівенсон «Ночівля Франсуа Війона». – 1877.
	Кас., Касян.		Касяненко С. І.
Кв., Квіт., Квітка	Квітка, Кв., Квіт., Квітка-Осн., Кв.-Осн.	Г. Квітка-Основ'яненко	<p>Квітка-Основ'яненко Г. Ф. Малоросійські повісти, розказываемыя Грыцьком Основ'яненком: [У 2-х кн.]. – М.: Изд. А. Глазунова. Тип. Лазаревых Ин-та Восточных языков, 1834. – Зміст: <i>Салдацькій патрет; Маруся; Мертвецькій Вельк-День</i>. Кн. 1. – 380 с.: мал. [УК, том I, с. 8].</p> <p>Квітка-Основ'яненко Г. Ф. Свантанье: Малоросійская опера в трех действиях / Соч[инение] Грицка Основ'яненка [псевд.]. – Х.: Губерн. Тип., 1836. – 184 с. [УК, том I, с. 9].</p> <p>Квітка-Основ'яненко Г. Ф. Малоросійські повісти, розказываемыя Грыцьком Основ'яненком: [У 2-х кн.]. – М.: [Изд. А. Глазунова.]. Тип. Лазаревых Ин-та Вост. яз., 1837. – Зміст: <i>Добре роби, добре и буде; Конотопська видьма; От тоби и скарб</i>. Кн. 2. – 441 с.. [УК, том I, с. 9].</p> <p>Квітка-Основ'яненко Г. Ф. Козырь-дивка: [Малоросійская повість Гр. Основ'яненка]. – СПб.: Тип. 3 Департамента Гос. имущества, 1838. – 144 с. [УК, том I, с. 10].</p> <p>Квітка-Основ'яненко Г. Ф. Повісті Григорія Квітки (Основ'яненка). – СПб. : Издав П. А. Куліш. Тип. П. А. Кулиша, 1858. – Зміст: <i>Маруся; Салдацькій патрет; Сердешина Оксана; Мертвецькій Великдень</i>. Т. 1. – [4], 264 с. [УК, том I, с. 27].</p> <p>Квітка-Основ'яненко Г. Ф. Повісті Григорія Квітки (Основ'яненка). – СПб.: Издав П. А. Куліш. [Тип. П.А. Кулиша], 1858. – Зміст: <i>Добре роби, добре и буде; Конотопська видьма; От тоби и</i></p>

			скарб; Козирь-дівка; <i>Перекопине; Пархімове сніданне</i> . Т. 2. – 335 с. [УК, том I, с. 27].
			Квітка-Основ'яненко Г. Ф. <i>Підбрехач</i> ; На пуцання як зав'язано: Оповідання Григорія Квітки (Основ'яненка). – СПб.: [Друк. П. А. Куліша], 1860. – 11 с. [УК, том I, с. 31]
			Квітка-Основ'яненко Г. Ф. Драматическія сочиненія Григорія Квитки (Основ'яненка): В двух томах / [Передм. А. С. Великанова]. – Пб.: Изд. Одесскаго книгопродавца А. С. Великанова. [Тип. П. А. Куліша], 1862. – Передм. рос. – Зміст: Шельменко, волостной писарь; Шельменко-денщик; Сватання на Гончарівці; <i>Щира любовь</i> . – 2 т. в одній оправі. – 335 с. [УК, том I, с. 42].
			Малоросійській повѣсти, разск. Грицькомъ Основ'яненкомъ. Подъ ред. А. А. Потебни. Х. 1887 [СлГр-1909, с. 33].
	О. Бургарт		Клен Юрій
Кирил., Кириленко	–	Ів. Кириленко	–
Ком., Комар.	Ком., Комар.	Комаров М.	Комаров М. Ф. Розмова про земні сили А. Іванова [СлГр-1909: 33]
Кон., Конис., Кониськ.	Кон., Конис., Кониськ.	Кониський О.	* Кониський О. Я. Оповіданя О. Я. Кониського. – Львів: Накладом вид-ва «Діла». Друк. Т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1889. – 141 с. – Зміст: <i>Конокрад Иван Дранка</i> ; Казенный млын; <i>Не люби двох</i> ; За кригою; Півень. [УК, том I, с. 185].
			Кониський О. Я. Дид Евмен: Спомынкы бабы Уляны Красючкы. – 1892.
			* Кониський О. Я. Грішники: Роман-хроніка / Написав О. Я. Кониський. – Львів: Видаче В. Лукича. Накладом ред. «Зорі». Друк. Наук. Т-ва

			ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1895. – 192 с. [УК, том I, с. 251].
			* Кониський О. Я. Твори О. Я. Конисского-Перебенди. – Одесса: Тип. и Хромо-литогр. Е.И. Фесенко, 1899. – Зміст: Дид Евмен; Непрымыренна; Баба Явдоха; Хвора душа. Т. 1: Оповідання. – 224 с. [УК, том I, с. 319].
			* Кониський О. Я. Твори О. Я. Конисского-Перебенди. – Одесса: Тип. Е.И. Фесенко, 1903. – Зміст: Живый про живе дбайе; Стельмахы; Старци; И мы за Ным; Чернычка; Пожежа; Пивнив празнык; Драма в тюрми; Мои давни знайоми; Наввыпередкы; Пастух Кузьма Шыло; Доля одного пысьменныка. Т. 4: Оповідання. – 285 с. [УК, том I, с. 420].
	Косинка		Косинка Г. М. В житах // Життя й революція. – 1925. – №6 – 7.
Костом., Костомар.	Кост., Костом., Костомар.	М. Костомаров	Костомаров М. І. Переяславська ніч // Сніп. – 1841.
Котл., Котляр.	Кот., Котл., Котляр.	Котляревський І.	Котляревський І. П. Енеїда на малоросійській мові перелицьованная І. Котляревским: [У 3 ч.]. – СПб.: Іздивенієм М. Парпуры, 1798. [УК, том I, с. 5]
			Котляревський І. П. Наталка Полтавка: Украинская опера І. П. Котляревскаго. – Пб.: [Тип. Департамента уделов], 1862. – 80 с. [УК, том I, с. 32]
Коц., Коцюб.	Коц., Коцюб., Коцюбин., Коцюбинськ.	Коцюбинський М.	Коцюбинський М. М. Твори. – [К.: Видавн. Т-во «Криниця». Друк. А. Гросмана, 1917]. – Зміст: Пятизлотник; Помстився; Для загального добра; На крилах пісні; «Пе-Коптьор»; Посол від чорного царя; На віру; Харитя; Ялинка. – Т. 1. – 189 с. [УК, том II, с. 185].
			Коцюбинський М. М. Твори. – [К.: Видавн. Т-во «Криниця». Друк. А. Гросмана, 1918]. – Зміст: Маленький грішник;

			<p><i>Ціповяз; Хо; В путях шайтана; По людському; Лялечка; На камені; Поєдинок; Цвіт яблуні. – Т. 2. – 165 с. [УК, том II, с. 270].</i></p> <p>Коцюбинський М. М. Твори. – [К.: Видавн. Т-во «Криниця». Друк. А. Гросмана, 1918]. – Зміст: Дорогою ціною; <i>Fata Morgana; Під Мінаретами. – Т. 3. – 185 с. [УК, том II, с. 270].</i></p> <p>Коцюбинський М. М. Твори. – [К.: Видавн. Т-во «Криниця». Друк. Акц[іонер.] Т-ва «П. Барський», 1918]. – Зміст: У грішний світ; 3 глибини; Сміх; Він іде!; Невідомий; <i>В дорозі; Persona grata; Intermezzo; Як ми їздили до Криниці; Дебют; Сон. – Т. 4. – 168 с. [УК, том II, с. 270].</i></p> <p>Коцюбинський М. М. Твори. – [К.: Видавн. Т-во «Криниця». Друк. А. Гросмана, 1918]. – Зміст: Тіні забутих предків; Лист; Що записано в книгу життя; <i>Подарунок на іменини; Коні не винні; Хвала життю; На острові; Відьма; Сон. – Т. 5. – 160 с. [УК, том II, с. 271].</i></p>
Кр., Крим., Кримськ.	Крм., Крим., Кримськ., Кримський	Кримський А.	<p>Кримський А.Ю. Повістки і ескізи з українського життя / Написав А. Кримський. – Львів: Видано під доглядом М. Павлика; Коломия: Друк. М. Білоуса і В. Манецкого, 1895. – 332 с. – Зміст: <i>Батьківське право; Історія однієї подорожі; Та хто ж справді тут винен; Перші дебюти одного радикала; Сирота Захарко; Виривки з мемуарів одного старого гріховоди; В народ; Psychopathia nationalis; Не порозуміються. [УК, том I, с. 252].</i></p> <p>* Кримський А. Ю. Пальмове гилля: Екзотичні поезії (1898-1901). – Львів: Вид. Укр.-Руської Видавн. Спілки. Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка. Під</p>

			<p>зарядом К. Беднарського, 1901. – 152 с. [УК, том I, с. 363].</p> <p>Кримський А. Ю. Андрій Лаговський: Повість: [У 2 ч.]. – Львів: [Накладом Укр.-Руської Видавн. Спілки]. Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1905. – VIII, 252 с. [УК, том I, с. 478].</p> <p>Кримський А. Ю. Деякі непевні критерії для діалектологічної класифікації старо-руських рукописів / А. Е. Кримський. – Львів: Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1906. – 63 с. [УК, том I, с. 517].</p> <p>Кримський А. Ю. Украинская грамматика для учеников высших классов гимназий и семинарий Приднепровья: Научно-практический курс сознательного изучения центрально-украинской речи... / А. Крымский. – М.: Тип. В. А. Гатцук. [Тип. Русского т-ва], 1907. – Т. 1, вып. 1. – 272 с. [УК, том I, с. 555].</p>
Кропивн.	Кроп., Кропивн.	М. Кропивницький	Кропивницький М. Л.
Кузьмич	Кузьмич	М. Кузьмич	<p>* Кузьмич В. С. Турбіни. – Х.: Молодий більшовик, 1932.</p> <p>* Кузьмич В. С. Крила. – Х., 1930.</p>
Кулик	Кулик	І. Кулик	Кулик І.Ю.
Кул., Куліш	Кул., Куліш, К. Цн.	Куліш П.	<p>Куліш П. О. Чорна Рада, хроніка 1663 року / Написав П. Куліш. – СПб.: [Тип. А. Якобсона], 1857. – 428 с. [УК, том I: 26]; [СлГр-1909: 33].</p> <p>Куліш П. О. Дівоче серце: Ідилія П. А. Куліша. – К.: Изд. Кн. Магазина В. П. Наголкіна. Тип. М. П. Фрица, 1876. – 35 с. [УК, том I, с. 97]; [СлГр-1909: 32].</p> <p>Куліш П. О. Драмована трылогія / Панько Олелькович Куліш. – Х.: Печатня «Печ. Діло» князя [К.Н.] Гагарина, 1900. – 150, 316, [3] с. – Зміст:</p>

			<p>Ч. 1. Байда, Князь Дм. Вышневецький; Ч. 2. Гетьман Петро Сагайдашний; Ч. 3. Наказний Гетьман Северын Налывайко; «Благословляю день той и годину...». – Кожній частині передуює окр. тит. арк. – На шмуцтитулах до кожної частини назви: Байда Князь Вышневецький; Петро Сагайдашний; Царь Налывай. – [УК, том I, с. 342]; [СлГр-1909: 33].</p> <p>Куліш П. О. Маруся Богуславка. Поема (Літературно-науковий Вістник, 1899, кн. X, XI, XII; 1901, кн. II и III) [СлГр-1909: 32].</p> <p>* Куліш П. О. Макбет. – Львів, 1900.</p> <p>Старець, Солониця, Великі проводи</p>
	Кух., Кухар.		Кухаренко Я. І. Чорноморський побит. – 1836.
Ле	Ле	І. Ле	<p>* Ле І. Юхим Кудря (із 13 епізодів). – X., 1927.</p> <p>* Роман міжгір'я (на звороті цит. з Безвірника №12 1935).</p>
М. Лев., М. Левиц.	М. Лев., М. Левиц., М. Левицьк.	Левицький М.	<p>Левицький М. П. Куди соколи літають, туди ворон не пускають // Літературно-науковий вісник. – 1904. – Т. 28. – С. 42 – 53.</p> <p>Левицький М. П. Ніобей. – 1907.</p>
О. Лев., Ор. Лев., Ор. Левиц.	О. Лев., Ор. Лев., Ор. Левиц., Ор. Левицьк., Лев. Ор.	Орест Левицький	* Левицький О. І. Волинські Оповідання: З життя XVI і XVII вв.: З портретом Анни Альоїзи Острозької. – Львів: Виданне Т-ва прихильників укр. літ., науки і штуки; [К.]: Друк. 1-ої Київ. Друк. Спілки, 1914. – 214 с. [УК, том II, с. 93].
Ледянко	Ледянко	М. Ледянко	* Ледянко М. П. Всі на-гора-а-а. Ч. 1. – К.: ДВОУ: Література і мистецтво, 1933. – 236 с.; Ч. II. – К.: ДВОУ: Література і мистецтво, 1933. – 303 с.;
Леонт.	Леонт.	Леонтович В.	Леонтович В. М.
Лепк.	Лепк., Б. Лепк., Лепкий	Б. Лепкий	Лепкий Б. С. Писання. Т. 1. Вірші. – Київ-Ляйпціг, 1922.

Лобод.	М. Лобод.	Лободовський М.	Лободовський М. Ф.
А. Любч., Арк. Любч.	А. Любч.	Арк. Любченко	Любченко А. П. Буремна путь. – Харків: ДВУ, 1926.
			Любченко А. П. Дні юності. – Харків: ДВУ, 1927.
			Любченко А. П. Вона. – Харків: ДВУ, 1929.
Макар., Макаров., Мкр., М. Макар.	Макар., М. Макар., Мкр.	М. Макаровський	Макаровський М. М. Гарасько, або талан и в неволи. Повість в стыхахъ Мих. Макаровського («Южный Русскій Зборникъ», издание А. Метлинскаго. Х. 1848) [СлГр-1909: 36].
Маков., Маковей	Маков., Маковей	О. Маковей	* Маковей О. С. Ярошенко: Історична повість. – Львів: Накладом С. Горука. Друк. В.А. Шийковського, 1905. – 324 с. [УК, том I, с. 479].
Дм. Марков.	Марков., Д. Марк., Д. Марков., Маркович, Дм. Марков.	Дм. Маркович	Маркович Д. В. Твори. – К.: Дзвін. Друк. б[увш.] 1-ої Київ. Друк. Спілки, 1918. – Кн. 1: По степах та хуторах. – 244 с. [УК, том II, с. 279].
			Маркович Д. В. Твори. – К.: Видавн. Т-во «Дзвін». Друк. Акц[іонер.] т-ва «П. Барський», 1919. – Кн. 2: Поміж людей. – 160, с. [УК, том II, с. 383].
Микит., Микитенко	Микит.	Ів. Микитенко	Микитенко І. К.
Мир., Мирн., Мирний	Мир., Мирн., Мирний, П. Мирн., П. Мирний	П. Мирний	Мирний П., Рудченко І. Я. Хіба ревуть воли, йак йасла повні?: Роман з народнього життьга П. Мирного та І. Білика. – Geneve: H. Georg Libraire – Editeur, 1880. – 418 с. [УК, том I, с. 115]; [СлГр-1909: 36].
			Повія. Романъ въ трехъ частинахъ. І. Мирного. Чч. І и ІІ (Рада, альманахъ, двѣ части, К. 1883, 1884) [СлГр-1909: 35].
			Мирний П. Перемудрив: Комедія в п'яты справах Панаса Мирного. – К.: Тип. К. Н. Милевскаго, 1886. – 214 с. [УК, том I, с. 159].
			Мирний П. Лимерівна: Драма в 5 справах і 6 постановах Панаса Мирного. – Львів: Видане В. Лукича. Коштом Т-ва «Руська Бесіда у Львові». Друк. Т-ва

			ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1892. – 67 с. [УК, том I, с. 215].
			Мирний П. Серед степів: Оповідання. – [Львів]: Накладом Укр.-Руської Видавн. Спілки, 1903. –211 с. – Зміст: В дорогу; <i>Серед стенив</i> ; Лихо давнє й сьогочаснє; <i>Як ведець ся – так і живець ся</i> . [УК, том I, с. 424].
Михайлич.	Михайлич.	Гн. Михайличенко	Михайличенко Г. В.
Млак., Млака	Млака, Млак.,	Млака Д.	Воробкевич С. І. Над Прутом: Збірник поезий / Данило Млака (Ізидор Воробкевич); [Передм. І. Я. Франка]. – Львів: Накладом Укр.-Руської Видавн. Спілки. Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1901. – 125 с. [УК, том I, с. 351]; [СлГр-1909: 36].
Мова	Мова	В. Мова (Лиманський)	Мова В. С. Старе гніздо й молоді птахи, драматичні образи / В. С. Мова // Літературно-науковий вістник. – 1907. – Том 38. – С. 62 – 88.
Морд., Мордов., Мордовець	Морд., Мордовець	Мордовцев Д.	Мордовцев Д. Л. Оповідання. – СПб.: Тип. В. С. Балашева, 1885. – [2], 95 с. [УК, том I, с. 150]; [СлГр-1909: 36].
	Некрашевич		Некрашевич І. Г.
Неч.-Лев., Н.-Л., Н.-Лев.	Н.-Лев., Н. Лев., Неч.-Лев., Н.-Л.,	Нечуй-Левицький	Нечуй-Левицький І. С. Повісті Івана Нечуя. – Львів: Коштом авт. [Печатня Ин-та Ставропиг. Під зарядом С. Гучковського], 1872. – Зміст: Словце от видавництва; Дві Московки; Рибалка Панас Круть; <i>Причепи</i> . – Т. 1. – 543 с. [УК, том I, с. 74]; [СлГр-1909: 34].
			Нечуй-Левицький І.С. Повісті Івана Левицького. – К.: Тип. М.П. Фрица, 1874. – 375 с. – Зміст: Хмари; <i>Неможна бабі Парасці вдержатись на селі</i> ; Запорожці. [УК, том I, с. 85]; [СлГр-1909: 34].
			Нечуй-Левицький І. С. Кайдашева сима: Повість / Иван Левицький. – К.: Тип. Г. Л. Фронцкевича, 1887. – 211 с. [УК, том I, с. 171]; [СлГр-1909: 34].

			<p>Нечуй-Левицький І. С. Маруся Богуславка: Оперета на 4 дії Івана Левицького. – 2-е вид. – К.: Тип. Г. Л. Фронцкевича, 1887. – 79 с. [УК, том I, с. 171]; [СлГр-1909: 34].</p> <p>Нечуй-Левицький І. С. Пропаші: Повість Нечуя. – Львів: Накладом ред. «Правди». Друк. т-ва ім. Шевченка, 1889. – 47 с. [УК, том I, с. 187].</p> <p>Нечуй-Левицький І. С. Поміж ворогами: Повість Івана Левицького. – Львів: Коштом Наук. Т-ва ім. Шевченка. Видання В. Лукича. Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1893. – 180 с. [УК, том I, с. 226].</p> <p>Нечуй-Левицький І. С. Не той став: Повість Івана Левицького. – К.: Тип. Г. Л. Фронцкевича, 1896. – 207 с. [УК, том I, с. 269].</p> <p>Нечуй-Левицький І. С. Повисти й оповідання / Іван Левицький. – К.: Тип. П. Барсакого, 1901. – Т. 3: Нахаба. Навіжена. – 470 с. [УК, том I, с. 370].</p> <p>Нечуй-Левицький І. С. Над Чорным морем: Повість. – 1888.</p> <p>Нечуй-Левицький І. С. Старосьвицьки Батюшки та Матушки: Повість-хроника // Зоря. – 1888.</p> <p>Нечуй-Левицький І. С. Микола Джеря // Правда. – 1878. – №1. Львів, 1898</p> <p>Чорні Хмари, Живцем поховані, Навіжена</p>
	Башт., Баштов.		<p>Нечуй-Левицький І. С. Украинство на літературних позвах з Московщиною / Написав И. Баштовый [псевд.]. – Львів: Друк. Т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1891. – 214 с. [УК, том I, с. 208].</p>
Ніков.	Ніков.	Ніковський А.	Ніковський А. В. Микола Джеря (Літературний аналіз), 1926.

	Ніщ., Ніщин., Ніщинськ.		Ніщинський П. І.
Олесь	Олесь	О. Олесь	Олесь О. З журбою радість об- нялась / О. Олесь. – 1906
Павлик	Павлик, М. Павлик	М. Павлик	Павлик М. І.
Пачов.	Пачов., Пачовськ., Пачовський	Пачовський В.	Пачовський В.М.
	В. Петров		Петров В.П.
В. Підм., В. Підмог.	В. Підм., В. Підмог.	В. Підмогильний	Підмогильний В. П. Місто / В. П. Підмогильний. – Харків: Книгосплка, 1928. – 256 с.
	Д. Пісочинець		Пісочинець Д. І.
Проскур., Проскурів- на, Проскур. Уляся	Проскур., Проску- рів., Проскурівна	М. Проскурівна, «Уля- ся»	Проскурівна М. Уляся: Повість. – К.: [Накладом Вид-ва] «Відродження». [Друк. Київ. 2-ї Артілі], 1913. – 124 с. [УК, том II, с. 66]
О. Пчілка, Ол. Пчілка	О. Пчілка, Ол. Пчілка, О. Пч.	Олена Пчілка	* Пчілка Олена. Рідний край.
Раєвськ.	Раєвськ.	П. Раєвський	Раєвський П. І.
Рильськ.	М. Рильськ., пер- екл. М. Рильськ., Рильськ.	М. Рильський	* Рильський М.Т. Кризь бурю і сніг / М. Т. Рильський. – К.: В- во «Слово», 1925. – 80 с. * Рильський М.Т. Тринадцята весна / М.Т. Рильський. – К.: Держвидав України, 1926. * Пан Тадеуш / А. Міцкевич; пер. і вступ. ст. М. Рильського. – К.: Сяйво, 1927. – 326 с. * Рильський М. Т. Де сходяться дороги / М. Т. Рильський. – К.: Слово, 1929. – 101 с.
Руд., Рудан.	Руд., Рудан., Ру- данськ.	Руданський С.	Руданський С. В. Твори Степа- на Руданського. – Львів: Накладом Т-ва «Просвіта». Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1913. – В кн. поєми, вірші, байки, драма «Чумак», пер. «Слова о полку Ігоревім» під назвою « <i>Ігор Сіверський</i> », пер. поєм М. Ю. Лермонтова «Демон», Вергілія «Енеїда» під назвою «Енеянка», комедії Гомера «Війна мишей і жаб» та ст. Ю.С. Романчука «Степан Ру- данський і его твори». –456 с. [УК, том II, с. 67] Руданський С. В. Байки світові // Зоря. – 1895.

			Руданський С. В. Студент // Зоря. – 1896. – Ч. 16. – С. 307.
			Руданський С. В. Павло Апостол // Правда. – 1888. – Ч. 1. – С. 130 – 133.
			Руданський С. В. Твори. Том III. – Львів, 1897.
	Русова		Русова С. Ф.
Ст. Савч.	–	Ст. Савченко	–
Я. Савч.	Я. Савч	Я. Савченко	Савченко Я. Г.
Сам., Самійл.	Сам., Самійл., Самійлен.	Самійленко В.	* Мольєр. Тартюф / Переклад В. І. Самійленка. – Львів, 1901.
			Самійленко В. І. Ридання душі. – 1884.
			Самійленко В. І. На роковини смерті Шевченка. – 1888.
			Самійленко В. І. Патріотична праця. – 1891.
Свидн., Свидниц., Св. Л.	Свид., Свидн., Свидниц.	Свидницький, Люборацькі	Свидницький А. П. Люборацьки: Симейна хроника / Анатоль Свидницький. – К.: Друк. П. Барського, 1901. – 326 с. [УК, том I, с. 372]
М. Сем.	М. Сем.	М. Семенко	Семенко М. В.
Сим.	Сим.	М. Симонов (Номис)	Симонов М. Т. Розкази М. Т. Симонова. – Издание «Киевской Старины». К.1900 [СлГр-1909: 37].
М. Скрипн.	М. Скрипн.	М. Скрипник	Скрипник М. О.
	О. Сліс.		Слісаренко О.А.
Сосюра	Сосюра	В. Сосюра	* Сосюра В. М. Поезії. – [Суми]: Всеукр. Держ. Вид-во. [Сум. філія]. 1-а Рад. друк., [1921]. – 14 с. [УК, том II, с. 512].
Стар.-Чернях.	Стар.-Черн., Стар.-Чернях.	Старицька-Черняхівська Л.	* Старицька-Черняхівська Л. М. Останній сніп: Драматичний етюд на 1 дію. – К.: Вид. Т-ва «Час». Друк. «Час», 1917. – 28 с. [УК, том II, с. 207].
М. Стариц., Стариц.	Стариц., М. Стар., М. Стариц.	М. Старицький	Старицький М. П.
Стебн.	Стебн., Стебниц.	Стебницький П.	Стебницький П. Я.
Степ.	Степовик	О. Степовик	Степовик О.
Стеф., Стефаник	Стеф., Стефаник	Стефаник В.	* Стефаник В. С. Дорога: Новелі. – Львів: Накладом Укр.-Руської Видавн. Спільн. [Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка.

			Під зарядом К. Беднарського], 1901. – 90 с. [УК, том I, с. 373].
Стор., Сто- рож.	Стор.,Сторож.	Стороженко О.	Стороженко О. П. Марко проклятий: Поэма [у прозі] на малоросійском языке из преданій и поверій Запорожской Старини А. П. Стороженка: (С портретом автора) / [Передм. В. Белого]. – Одесса: Тип. Л. Нитче, 1879. – 170 с. [УК, том I, с. 113], [СлГр-1909: 38]. Стороженко О. П. Українські оповідання Олекси Стороженка. – СПб.: [Тип. П.А. Кулиша], 1863. – Кн. 1. – [4], 263 с. [УК, том I, с. 49], [СлГр-1909, с. 38]. Стороженко О.П. Українські оповідання Олекси Стороженка. – СПб.: [Тип. П. А. Куліша], 1863. – Ч. 2. – 279 с. [УК, том I, с. 49], [СлГр-1909, с. 38].
Терещ., Терещенко	М. Терещ., Терещенко	Мик. Терещенко	* Терещенко М. І. Чорнозем. – 1925.
Тесл.	Тесл.	Тесленко А.	* Тесленко А. Ю. З книги життя: Оповідання / [Передм. «Архип Тесленко» С. Ф. Черкасенка]. – К.: Вік. Друк. 1-ої Київ. Друк. Спілки, 1912. – XX, 306 с.: портр. – Зміст: За пашпортом; Хуторяночка; Син; Радощі; Школяр; Любов до ближнього; У схимника; У городі; Наука; Поганяй до ями; Немає матусі; Прощай, життя; В тюрмі; На чужині; <i>Що робити</i> ; <i>Страчене життя</i> ; Да здоровуєт небитіє; Як же так; В пазурях у людини [УК, том I, с. 34].
Тичина	П. Тичина, Тич., Тичина	П. Тичина	* Тичина П. Г. Соняшні кларнети: Поезії. – [К.: Сяйво. Друк. Польська, 1918]. – 62 с. [УК, том II, с. 317]. * Тичина П. Г. Замість сонетів і октав. – К.: Вид[авн.] Т-во «Друкарь». [Печатня Видавн. Т-ва «Друкарь»], 1920. – 29 с. [УК, том II, с. 466]

			<p>* Тичина П. Г. Плуг. – К.: Вид[авн.] Т-во «Друкарь». [Печатня Видавн. Т-ва «Друкарь»], 1920. – 48 с. [УК, том II, с. 466]</p> <p>* Тичина П. Г. Вітер з України. – Харків: Червоний шлях, 1924.</p>
Тоб., Тобіл.	Тоб., Тобіл.	Тобілевич І.	<p>* Тобілевич І. К. Бондарівна: Драма на 4 дії й 5 одмін / І. Тобілевич. – [К.: Видавн. Т-во «Криниця». Друк. Акц[іонер.] Т-[ва] «П. Барський»], 1918. – 64 с. [УК, том II: 261].</p> <p>* Тобілевич І.К. Бурлака: (Чабан): Драма на 5 дій. – [К.: Видавн. Т-во «Криниця». Друк. Т-ва «Криниця», 1918]. – 88 с. [УК, том II, с. 261].</p>
Леся Укр., Л. Укр.	Л. Укр.	Леся Українка	<p>Українка Л. Роберт Брюс король шотланський: Шотланська легенда / Зложила Леся Українка. – Коломия: Видав М. Павлик. Друк. Я. Брука і Спілки, 1894. – 22 с. [УК, том I, с. 241].</p> <p>Українка Л. Думи і мрії: Поезії Лесі Українки. – [Львів]: Накладом Укр.-Руської Видавн. Спілки. [Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського], 1899. – [2], 123 с. – [УК, том I, с. 327]</p> <p>Українка Л. Лісова пісня: Драма-феєрія в 3-х діях. – К.: Друк. В.П. Бондаренка та П.Ф. Гніздовського, 1914. – 80 с. [УК, том II, с. 108].</p> <p>Українка Л. В катакомбах: [П'єса на 1 дію]. – [Полтава: Друк. О. Л. Брауде, 1917]. – 24 с. [УК, том II, с. 212].</p> <p>Бояриня, Мій шлях, Подорож до моря, Літо краснее минуло, Роберт Брюс, король шотландський, Ви щасливі, пречистії зорі, Невільничі пісні «Fiat pox», Руфін і Прісцілла, Самсон, Кримські відгуки. Іфігенія в Тавріді, Кінець обох держав, Якщо прийде журба, Думи і мрії «To be or not to be?», Історія індусів Первіснів арійці, Іс-</p>

			торія давніх народів Сходу Історія асирійців та вавілонців, Історія давніх народів Сходу Історія індусів Браманська громада Закони Ману, Історія давніх народів Сходу Історія єгиптян Пам'ятники, Адвокат Мартіан, Досвітні вогні, Місячна легенда, Поет під час облоги, Давня казка.
	Усенко		Усенко П. М.
Федьк.	Федьк.	Федькович О.	* Федькович О. А. Писання Осипа Юрія Федьковича. – 1-е повн. і критич. виданє. – Львів: Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1902. – Т. 1: Поезії Осипа Юрія Федьковича / З перводруків і автографів зібрав, упорядкував і поясненя додав [та авт. передм.] Іван Франко. – ХХІІ, 806 с. [УК, том І, с. 403]
П. Филип.	П. Филип., Филип.	П. Филипович	Филипович П. П.
Філян.	Філян.	Філянський	Філянський М. Г.
Франко, Фр., Фран.	Франко, Фр., Фр. Пр., Франко Пр.	Франко Ів.	Франко І. Я. Воа constrictor / Повість Івана Франка. – Львів: Накладом ред. «Зорі». Печатня Ин-та Ставропиг. Під зарядом С. Гучковського, 1884. – 114 с. [УК, том І, с. 144]. Франко І. Я. В поті чола: Образки з життя робучого люду / Написав Іван Франко; [Передм. М. Драгоманова]. – Львів: Накладом О. Франкової. Друк. Т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1890. – ХVІ, 320 с. – Зміст: Відривок з листу Ів. Франка до М. Драгоманова [автобіогр. нарис]; Лесишина челядь; Два приятелі; Муляр; Малий Мирон; Грицева шкільна наука; Оловець; Schön Schreiben; На дні; Сам собі винен; Слимак; Добрий заробок; Хлопська комісія; Історія моєї січкарні; Цигани; Ліси і пасовиска; Довбанюк; Домашній промисл; Маніпулянтка; До світла; Між добрими людьми. [УК, том І, с. 201].

			Франко І. Я. Іван Вишенський: Руский писатель XVI віку / Написав Іван Франко. – Коломия: Накладом ред. «Хлібороба». Друк. М. Білоуса, 1892. – 26 с. [УК, том I, с. 217].
			Франко І. Я. Коваль Бассім: Арабська казка [у віршах]. – Львів: Накладом Русько-Укр. Видавн. Спілки. Друк. Ставропиг. Ін-та. Під зарядом І. Данилюка, 1901. – 139 с. [УК, том I, с. 373].
			Франко І. Я. Мойсей: Поема. – Львів: Накладом авт. Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1905. – 102 с. [УК, том I, с. 491].
			Давнє й нове, Каменярі, Борислав сміється, Похорон, Поема про білу сорочку, На Святоюрській горі, Сідоглавому, Декадент. В. Щуратові, Гримить! Благодатна пора наступає..., Лист із Бразилії, Довбанюк.
М. Хвильов.	М. Хвильов., Хвильовий, Хвильов.	М. Хвильовий	Хвильовий М. Сині етюди / М. Хвильовий. – Харків: ДВУ, 1923.
	А. Чайківський		Чайківський А. Я.
	Черемшина		Черемшина Марко
Черк., Черкас.	Черк., Черкас., С. Черкас., Черкасенко	Черкасенко С.	Черкасенко С. Ф.
Черн., Черняв.	Черн., Черняв., Чернявськ.	Чернявський М.	Чернявський М. Ф. Зори: Збірник поезій / М. Чернявський. – К.: Вик. Друк. П. Барського, 1903. – 276 с. [УК, том I, с. 433].
	Чик.		Чикаленко Є. Х. Спогади. 1861 – 1907 / Є. Х. Чикаленко. – Ч.І – ІІІ. – Львів, 1925 – 1926.
Чуб.	Чуб., Чубин.	Чубинський П.	Чубинський П. П.
Чупр.	Чупр., Чупринка	Чупринка І.	Чупринка Г. А. Огнецвіт / Пролог Олекси Коваленка. – [К.]: Укр. вид-во «Ранок». [Друк. Акц[іонер.] Т-ва «П. Барський», 1910]. – 128 с. [УК, том I, с. 694].
			Чупринка Г. А. Метеор: [Збірка поезій] / Пролог [передм.] Олекси Коваленка. – [К.]: Ранок. [Друк. Акц[іонер.] Т-ва

			«П. Барський», 1910]. – 32 с. [УК, том I, с. 694].
Шашк.	Шашк., М. Шашк.	М. Шашкевич	Шашкевич М. С.
Шевч., Шевчен.	Шевч.	Шевченко	Шевченко Т. Г. Катерина, Реве та стогне Дніпр широкий, Сретик, Коло гаю в чистім полі, До Основ'яненка, Княжна, Утоплена, На вічну пам'ять Котляревському, І мертвим, і живим..., Минають дні, минають ночі, Назар Стодоля, Розрита могила, Сон, Перебендя, Неначе степом чумаки, Причинна, Гайдамаки, Із-за гаю сонце сходить, Юродивий, Москалева криниця, Марія, Лілея, Тополя, О люди! Люди небораки!
Шиян	Шиян	Ан. Шиян	* Шиян А. І. Баланда. – 1930.
Щог., Щогол.	Щог., Щогол., Щоголів	Щоголів Я.	Щоголів Я. І. Слобожанщина: Лирна поезія. – Х.: Печатня «Печ. Дело», 1898. – 143, III с. [УК, том I, с. 306]; [СлГр-1909: 39]. Щоголів Я. І. Ворскло: Лирна поезія. – Х.: Друк. Окруж. Штаба, 1883. – [2], 154, III с. [УК, том I, с. 137]; [СлГр-1909: 39]. Щоголів Я. І. Гречкосій // Хата. – 1860.
	Янов.		Яновський Ю. І.
Г. Велз	Велз, Г. Велза	Г. Велз, «Повість про дні майбутні», переклад	Велз Г. Повість про дні майбутні / переклад за редакцією М.Я. Калиновича. – К.: Книгоспілка, 1930.
Країна Сліпих	Країна Сліпих	Г. Велз, «Країна Сліпих», переклад М. Калиновича	Велз Г. Країна Сліпих / перекл. М. Я. Калиновича. – К.: Слово, 1927.
	Вергарн, перекл. М. Терещ.		Верхарн Е. Поезії / [Пер. М. І. Терещенка; Худож. Ш. Верн'є]. – К.: Спілка, 1922. – 60, [4] с. [УК, том II, с. 527].
Кандід	Кандід	Вольтер, «Кандід або оптимізм», переклад В. Підмогильного за редакцією М. Зерова	Вольтер. Кандід або оптимізм / Пер. В. П. Підмогильного / За ред. М. К. Зерова. – К.: «Слово», 1927.
Гоголь	Гоголь	М. Гоголь, «Твори», т. I, переклад за стилістичною редакцією А. Ніковського	Гоголь М. Твори. – Т. I. / переклад за стилістичною редакцією А. Ніковського.

Едг. По	Едг. По	Едг. По, «Вибрані твори», переклад М. Йогансена та Б. Ткаченка	Е. По. Вибрані твори / Пер. М. Г. Йогансенсена, Б. Д. Ткаченка. – Харків, 1928.
Кінець Неволі	Кінець Неволі	Д. Конрад, «Кінець Неволі», переклад М. Калиновича	Конрад Д. Кінець неволі / переклад М. Я. Калиновича. – К.: Слово, 1928.
Олм. Примха	Олм. Примха	Дж. Конрад, «Олмейрова Примха», переклад В. Петровського, за редакцією М. Калиновича	Конрад Д. Олмейрова примха / переклад В. Петровського, за редакцією М. Калиновича – Х., 1929.
Корол., Короленко	Корол., Короленко, В. Корол., Кор.	В. Короленко, «Вибрані твори», переклад за редакцією В. Арнаутова	Короленко В. Г. Вибрані твори для дітей / Упор. акад. С. Єфремов. Загальна редакція та передмова В. Арнаутова. – К., 1929.
Потеб., Потебня, Пот. Одис.	Потебня, Пот., Потеб. Одис.	Потебня О., Потебня Одисея	Потебня А. А. Одержки изъ перевода Одиссеи / А. А. Потебня // Изъ записокъ по теоріи словесности. – Харьковъ, 1905. – Приложенія. – С. 538 – 583.
	Пушкін, перекл. М. Драй-Хмари		Пушкін О. С.
Остр. Скарбів	Остр. Скарбів	Р.-Л. Стівенсон, «Острів Скарбів», переклад С. Буди, за редакцією М. Калиновича	Стівенсон Р. Л. Острів з закопаними скарбами: Переклад з англійського / Р. Л. Стівензон. – Львів: Накладом Видавн. Т-ва «Укр. Літ. Скарбниця». Друк. «Діло», 1918. – 191 с. [УК, том II, с. 311]

Таблиця Г.2 – Матеріали польових записів

Скорочення у списку РУСа-1933	Скорочення, виявлені в тексті РУСа-1933	Пояснення в РУСі-1933	Імовірна назва джерела (територія збору записів)
Балк.	–	Балківщина	Балківщина
Балтц.	Балтц., Балт. п.	Балтщина	Балтщина
Бердич.	Бердич., Берд., Бердич. п.	Бердичівщина	Бердичівщина
Бердянц.	Бердянц., Бердян., Бердян. п.	Бердянщина	Бердянщина
Білоцерк.	–	Білоцерківщина	Білоцерківщина
Богодух., Богодухівц.	Богодух., Богодухівц., Богод. п., Богодух. п.	Богодухівщина	Богодухівщина (записи Б. Д. Грінченка, М. М. Грінченка, В. А. Яблоновського)
Борз., Борзен.	Борз., Борзен., Борзенц., Борз. п., Борзен. п., Бор. п.	Борзенщина	Борзенщина
Брацл., Брацлавц.	Брацл., Брацлавц., Брацл. п.	Брацлавщина	Брацлавщина
Васильківц.	Васильк., Васильківц., Васильк. п.	Васильківщина	Васильківщина (записи Б. Д. Грінченка, М. М. Грінченка)
Верхнедн.	Верх., Верхньодніпр., Верхнедн. п.	Верхнедніпрівщина	Верхньодніпровщина
Віннич.	Вінниччина, Вінниц., Вінницький п., Він. п., Вінницьк. п.	Вінниччина	Вінниччина
Вовч., Вовчанц., Волч.	Вовч., Вовчанц., Вовч. п., Волч. п., Волч. пов., Волч. п.	Вовчанщина, Волчанськ	Вовчанщина
	Волинь		Волинь
Ворон.	Ворон.	Вороніжчина	Вороніжчина
Гайсин., Гайсинц.	Гайсинц., Гайс. окр., Гайсин. п.	Гайсинщина	Гайсинщина
	Галич., Галичина		Галичина
	Дінщина		Дінщина
Житом.	Житом., Житомирц., Житом. п., Житом. пов.	Житомирщина	Житомирщина
	Запоріжжя		Запоріжжя
Звин., Звиног.	Звин., Звиног., Звиногор.	Звиногородщина	Звенигородщина (записи А.Ю. Кримського)

Зіньківщ.	Зіньк.	Зіньківщина	Зіньківщина
Зміїв. п., Зміївщ.	Зміївщ., Змієв. п., Зміїв., Зміїв. п.	Зміївський повіт, Зміївщина	Зміївщина (записи Б. Д. Грінченка, М. М. Грінченко)
Золотон.	Золотон., Золо- тон. п., Золотоніщ.	Золотонощина	Золотонощина
Каменечч., Кам'янеч., Кам. п., Кам'ян. п.	Кам'янеч., Ка- менец., Камен., Камен. п., Кам. п., Кам'ян., Кам'янец.	Кам'янеччина, Кам'янецький повіт	Кам'янеччина
Канівщ.	Канів., Канівщ., Канів. п., Кан. п.	Канівщина	Канівщина
Катериносл., Дніпропетр.	Катерин., Кат- тер. п., Катери- носл., Кат. п., Дніпропетр., Дніпропетрівщ.	Катеринославщина (Дніпропетрівщина), Дніпропетровщина	Катеринославщина (записи Д. І. Еварницького)
Київщ.	Київ, Київщ., Київ. п., Ки- їв. пов., Ки- ївськ. п., Київ- щина	Київщина	Київщина (записи Б. Д. Грінченка, М. М. Грінченко, Є. К. Волошина, К. В. Квітки, А. Ю. Кримського, І. С. Левицького)
Кобел., Кобе- ляч.	Кобел., Кобе- ляч., Кобел. п.	Кобеляччина	Кобеляччина
	Ковельщ., Ков. п.		Ковельщина
Козелеч.	Козелеч., Козел., Козелец., Козе- лецк. п., Ко- зел. п.	Козелеччина	Козелеччина (записи В. М. Ганцова)
Конотіпщ., Ко- нот. п.	Конотіпщ., Ко- нотіп., Конот. п., Кон. п.	Конотіпщина, Конотоп- ський повіт	Конотіпщина
Конгр., Черво- ногр.	Конгр., Конгр. п., Конгр. пов., Кон- ст. пов., Кост. п., Червоногр.	Константиноградщина (Червоноградщина)	Константиноградщина (Черво- ноградщина) (записи Б. Д. Грінченка, М. М. Грінченко)
Корост.	–	Коростенщина	Коростенщина
Кременеч.	Кременеч.	Кременеччина	Кременеччина
Кременч., Кре- менчуч.	Кременч., Кре- менчуч., Кре- менч. п.	Кременчуччина	Кременчуччина
Кролевеч.	Кролевеч., Крол., Крол. п., Кролев., Кролев., Кролев. п.	Кролевеччина	Кролевеччина (записи А. П. Грищенка, Б. Кристаловського)
	Кубань		Кубань

Лебед., Лебедин., Лебединц.	Лебед., Лебединц., Лебед. п., Лебед. пов., Леб. п.	Лебединщина	Лебединщина
Липовеч., Липов. п.	Липов., Липовеч., Липов. п., Лип. п.	Липовеччина, Липовецький повіт	Липовеччина (записи І. Оппоків)
	Літин. п.		Літинщина
Лохв., Лохвич.	Лохв., Лохвич., Лохв. п.	Лохвиччина	Лохвиччина (записи В. В. Дорошенка)
Луб., Лубенц.	Луб., Лубенц., Лубен., Луб. п.	Лубенщина	Лубенщина (записи В. І. Леонтовича, В. П. Тутківського)
	Львів.		Львівщина
	Любеч.		Любеччина
Мирг., Миргор., Миргород., Миргородц.	Мирг., Миргор., Мирг. п., Миргор. п., Миргородц.	Миргородщина	Миргородщина
Міуськ., Міущ., Міюс.	Міущ., Міющ., Міюс., Міуськ. окр.	Міющина	Міющина
Могилівц.	Могилівц., Мог.-Под., Мог.	Могилівщина	Могилівщина
	Мозирц.		Мозирщина
Ніженц.	Ніженц., Ніж., Ніжен., Ніжен. п., Ніж. п., Ніжин.	Ніженщина	Ніженщина (записи П. В. Данилова)
	Новг.-Сів.		Новгород-Сіверський повіт
Н.-Вол. п., Звяг., Звягельщ.	Н. Вол., Н.-Вол. п., Н. Вол. п., Звяг., Звяг. п., Звягельщ., Звягельськ. п.	Новгород-Волинський повіт (Звягельщина), Звягельщина	Новоград-Волинський повіт (Звягельщина)
Новомоск., Новомосковц.	Новомоск., Новомосковц., Новомоск. п., Новомоск. пов., Новом. п.	Новомосковщина	Новомосковщина (записи Г. А. Залубовського)
Одеш.	Одеса	Одещина	Одещина
Олександр., Олександрівц.	Олекс., Олександр., Олекс. п.	Олександрівщина	Олександрівщина
Остерц.	Остерц., Остр. п.	Остерщина	Остерщина (записи О.Б. Курило)
	Павлогр., Павл. п., Павлогр. п.		Павлоградщина
Переясл., Переяславц.	Переясл., Переясл. п., Переяславц.	Переяславщина	Переяславщина

Пирят., Пирятинщ.	Пирят., Пирятинщ., Пирят. п.	Пирятинщина	Пирятинщина (записи Б. Д. Грінченка, М. М. Грінченко, О. Б. Курило)
Под., Под. губ.	Поділля, Поділ., Под. г., Под. губ.	Поділля, Подільська губ.	Поділля
Полт.	Полт., Полт. п., Полтавщ., Полт. г., Полт. губ.	Полтавщина	Полтавщина (записи Д. І. Еварницького, С. І. Маслова, В. Шемета)
	Прил. п., Прилуцьк. п.		Прилуччина
Проскурівщ.	Проскурівщ., Проск. п.	Проскурівщина	Проскурівщина
Радам., Радомищ.	Радам., Радомищ. п., Радам. п.	Радомищина	Радомищина
Ржищівщ.	Ржищівщ.	Ржищівщина	Ржищівщина
Роменщ.	Ром. п., Ромен., Роменщ.	Роменщина	Роменщина
Сквир. у., Сквирщ.	Сквирщ., Сквир., Сквирщина	Сквирський п., Сквирщина	Сквирщина
Слов'яносербщ.	Слов'яносербщ., Слов'янос. п., Слов'яносерб. п.	Слов'яносербщина	Слов'яносербщина (записи Б. Д. Грінченка, М. М. Грінченко)
Сосн.	Сосн., Сосн. п.	Сосницький район	Сосницький повіт (записи О. Б. Курило)
Старобільщ.	Старобільщ.	Старобільщина	Старобільщина
	Стародуб., Старод. п.		Стародубщина
Сумщ.	Сумщ.	Сумщина	Сумщина (записи Б. Д. Грінченка, М. М. Грінченко)
Тульч., Тульчинщ.	–	Тульчинщина	Тульчинщина
	Угор.		Угорщина
Гуманщ.	Гуманщ., Гуман., Гуманщина, Гумань, Гум., Ум. п.	Гуманщина	Уманщина
Харк. п., Харк., Харківщ.	Харк. п., Харк., Харківщ.	Харківський повіт, Харківщина	Харківщина (записи Б. Д. Грінченка, М. М. Грінченко, Д. І. Еварницького)
Херс., Херсонщ.	Херс., Херсонщ.	Херсонщина	Херсонщина (записи В. А. Яблоновського)
Хорольщ., Хор. п.	Хорольщ., Хорол., Хорол. п., Хор. п., Хорольськ. п.	Хорольщина, Хорольський п.	Хорольщина

Хотин п., Хотинщ.	Хотин. п., Хот., Хот. п., Хотинщ.	Хотинський п., Хотинщина	Хотинщина (записи В.А. Яблоновського)
Черкащ.	Черкащ., Черк. п., Черкас. п., Черкаськ. п., Черкащина, Черк. пов.	Черкащина	Черкащина
Черніг., Чернігівщ.	Черніг., Чернігів., Чернігівщ., Черн. г., Черніг. п., Черн. г.	Чернігівщина	Чернігівщина (записи Б. Д. Грінченка, М. М. Грінченко, О. Б. Курило, С. І. Маслової, Д. П. Теремець)
Чигир., Чигиринщ.	Чигиринщ., Чигир. п., Чигир., Чиг. п.	Чигиринщина	Чигиринщина
Чорномор.	Чорном., Чорном.	Чорномор'я	Чорномор'я

Таблиця Г.3 – Етнографічні матеріали (матеріали збірок)

Скорочення у списку РУСа-1933	Скорочення, виявлені в тексті РУСа-1933	Пояснення в РУСі-1933	Імовірна назва джерела
АД, Ант.-Драг.	АД, АД I, А.-Д., А. Д., Ант.-Драг., Ант.-Драг. I, Ант.-Драг. II.	Б. Антонович і М. Драгоманов, «Историческая пѣсня малорусскаго народа», тт. 1 – 2.	Историческія песни малорусскаго народа / С объясненіями, [передм. Та приміт.] Вл. Антоновича и М. Драгоманова. – К.: Тип. М.П. Фрица. – Т. 1. – 1874. – 336 с. [УК, том I, с. 83]; Т. 2, вып. 1. – 1875. – 166 с. [УК, том I, с. 90].
Вас.	Вас., Васил., Василенко	Б. Василенко, «Этнографические материалы»	Василенко В.І. Опыт толковаго словаря народной технической терминологии по Полтавской губернии: Этнографические материалы, собранные по Полтавской губернии / В.И. Василенко. – Х.: Тип. «Печ. Дело», 1902. – 80 с. Відб. зі: Сборник Харьк. Ист.-Филол. О-ва. – 1902. – Т. 13. [УК, том I, с. 380].
Гнатюк	Гнатюк, Гнат., Гн., Гн. I, Гн. II	В. Гнатюк, «Галицько-руські народні легенди»	Галицько-руські народні легенди. Зібрав Володимир Гнатюк. Тт. I и II. Л. 1902. (XII и XIII томъ «Етнографічного збірника» «Наук. Товар. ім. Шевч.») [СлГр-1909: 31].
Гнід., Гнідич	Гнед., Гнід., Гнідич	П. Гнідич, «Матеріали по народній словесности Полтавской губернии»	Матеріали по народній словесности Полтавской губернии, Роменській уезд. – Полтава: Изд. Полтав. Ученой Арх. Комис., 1915 – 1916. –

			<p>Вып. 1: Песни обрядовыя: С картой уезда и 20 рисунками в 13 таблицах / [Авт. запису, передм. та поясн.] П. Гнедич. – IX, 150, [3] с.;</p> <p>Вып. 2, ч. 1: Песни необрядовыя / [Авт. запису, передм. та поясн.] П. Гнедич. – 5, 224, IV с.;</p> <p>Вып. 2, ч. 2: Песни необрядовыя / [Авт. запису, передм. та поясн.] П. Гнедич. – С. 225-327, IV, [2] с., 5 арк. фот.;</p> <p>Вып. 3: Повествованія козаков / [Уклад. та авт. передм.] П. Гнедич. – VIII, 79 с., 4 арк. фот.;</p> <p>Вып. 4: Сказки, легенды, рассказы / [Авт. запису, передм. та поясн.] П. Гнедич. – VI, 128, [1] с.: фот., мал. [УК, т. II, с. 126 – 127, 144].</p>
Гол., Голов., Головац. I – IV	Гол., Голов. I – V	Я. Головацький, «Народныя песни галицкой и угорской Руси»	<p>Народныя песни Галицкой и Угорской Руси, собранныя Я.Ф. Головацким. – М.: Изданіе Имп. О-ва Истории и Древностей Рос. при Моск. Ун-те. Унив. тип. (М. Катков), 1878. – Ч. 1: Думы и думки / [Уклад., авт. запису Я.Ф. Головацький]. – [1], 557-747, 24, 388, II с., 1 арк. карт, 5 арк. мал.</p> <p>Ч. 2.: Обрядныя песни / [Уклад., авт. запису та приміт. Я.Ф. Головацький]. – 841, II, 6 арк. іл.</p> <p>Ч. 3: Разночтенія и дополненія, отдие 1: Думы и думки / [Уклад., авт. запису Я.Ф. Головацький]. – 523, III с., 5 арк. мал. [УК, том I, с. 108].</p>
Гр., Грін., Грінч. I, II, III	Гр. I, Грінч. I, II, III, Грінч. II	Б. Гринченко, «Этнографическіе матеріалы», тт. I. – III.	Этнографическіе матеріалы, собранныя въ Черниговской и сосѣдних съ ней губерніяхъ... Б.Д. Гринченко. Ч. 1895, 1896, 1899. Три тома [СлГр-1909, с. 31].
Драг., Драгом., Драг. Пр., Драг. Пред.	Драг., Драгом.	М. Драгомановъ, «Малорусскія народныя преданія и рассказы»	Малорусскія народныя преданія и рассказы / Свод [з передм. та приміт.] Михаила Драгоманова. – К.: Изданіе Юго-Зап. Отд. Имп. Рус. Геогр. О-ва. Тип. М.П. Фрица, 1876. – XXV, 434, [2] с. [УК, том I, с. 97].
Етн. 3б	Етн. 3б., Етн. Збірн. V, Е, З., Етн. 3б. V	«Етнографічний Збірник» тт. I, III, IV, VI	Этнографическій сборник. – СПб.: Изд. Имп. Рус. Геогр. О-ва. Тип. М-ва внутрен. дел, 1853. Вып. 1. – 371 с. [УК, том I, с. 22]. Етнографічний збірник / Видає

			Наукове Товариство імени Шевченка. – Львів: Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка. 1897. – Т. 3. – 236 с. [УК, том I, с. 278]. Етнографічний збірник / Видає Етнографічна комісія Наукового Товариства імени Шевченка. – Львів: Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1898. – 254 с. [УК, том I, с. 294]. Етнографічний збірник / Видає Етнографічна комісія Наукового Товариства імени Шевченка. – Львів: Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1899. – Т. 6. – 370 с. [УК, том I, с. 312].
	Іванов		«Игры крестьянскихъ дѣтей въ Купянскомъ уѣздѣ» Собралъ П. Ивановъ (Съ предисл. Проф. Н.Ө. Сумцова). Х. 1889 [СлГр-1909, с. 32].
Клин.	Клин.	З. Клиновецька, «Страви й напитки на Україні»	Клиновецька З. Страви й напитки на Україні: [Куховарська книга]. – Львів; К.: [Друк. 1-ої Київ. Друк. Спілки], 1911. – 160 с. [УК, том I, с. 715].
Кольб., Kolb.	Kolb.	Osk. Kolberg, «Pokucie»	Pokucie. Obraz etnograficzny, skrestil Oskar Kolberg. I. K. 1882 [СлГр-1909, с. 33].
ЗОЮР	ЗОЮР, ЗО-ЮР I, ЗОЮР II	П. Кулішъ, «Записки о южной Руси», тт. I - II	Записки о Южной Руси. – СПб.: Издал П. Кулиш. [Тип. А. Якобсона], 1856. – Т. 1 / [Уклад., авт. передм., приміт., поясн. П.О. Куліш]. – 322 с. [УК, том I, с. 24]. Записки о Южной Руси. – СПб.: Издал П. Кулиш. [Тип. А. Якобсона], 1857. –Т. 2 / [Уклад., авт. приміт., поясн. П.О. Куліш]. – 354 с. [УК, том I, с. 25].
	К. Кр.		Куліш П.О. Крашанка русинам и полякам на Великдень 1882 року: 3 додатком послісловья / П.А. Куліш. – 2-м типом. – Львів: [Накладом Авт.]. Друк. Т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1882. – 40 с. [УК, том I, с. 125]; [СлГр-1909, с. 32].
Лавр.	Лавр.	Д. Лавренко, «Пісні українського люду»	Пісні українського люду: Пісні про кохання / Видав [уклад.] Д. Лавренко. – К.: Друк. Хведорова, 1864. – IV, 168 с. [УК, том I, с. 52].
	Лис.		«Збірникъ українськихъ пісень». Зібравъ й у ноти завівъ М. Лисенко.

			К. Шість випусковъ [СлГр-1909: 34].
Лукаш.	Лукаш.	П. Лукашевичъ, «Малороссійскія и червонорусскія народныя думы и песни»	Малороссійскія и червонорусскія народныя думы и песни / [Уклад., авт. приміт. та поясн. П.Я. Лукашевич; Передм. Издателя [П.Я. Лукашевич]]. – СПб.: [Вид. П.Я. Лукашевич]. Тип. Э. Праца и К., 1836. – 170 с. [УК, том I, с. 9].
Макс., Максим.	Макс., Максим.	Максимович М.	Украинскія народныя песни, изданныя Михаилом Максимовичем / [Уклад., авт. передм. та приміт. М.О. Максимович]. – М.: Унив. Тип., 1834. – Ч. 1, кн. 1-3: Украинскія Думы. Пісни Козацкія былевья. Пісни Козацкія бытовья. – XI, [1], 180 с. [УК, том I, с. 8]; [СлГр-1909, с. 35]. Сборникъ украинскихъ пѣсень, издаваемый Михаиломъ Максимовичемъ. Часть первая. К. 1849 [СлГр-1909, с. 35].
Манж., Манжура, Мнж.	Манж., Манжура, Мнж.	Манжура І.	Сказки, пословицы и т. п., записанныя въ Екатеринославской и Харьковской губ. И.И. Манжурою (Второй выпускъ II тома «Сборника Харьков. Ист.-фил. О-ва»). Харьк. 1890 [СлГр-1909, с. 36].
Марк., Маркев.	Марк., Маркев.	Н. Маркевичъ, «Обычай, повѣрья, кухня и напитки малороссіянь»	Маркевич М.А. Обычай, поверья, кухня и напитки малороссіян: (С гравюрою) / Извлечено из нынешняго народнаго быта и составлено Николаем Маркевичем. – К.: Издал И. Давиденко. Тип. И. и А. Давиденко, 1860. – [2], 171, [2] с. [УК, том I, с. 31].
Март., Мартин.	Март., Мартин., Мартинов.	П. Мартинович, «Українські записи»	Украиньскі Записи Порфирія Мартиновича: [Збірка укр. нар. пісень, дум, казок, оповідань] / [Уклад., авт. запису та приміт. П.Д. Мартинович]. – К.: Тип. Имп. Ун-та Св. Владимира Акц[ионер]. О-ва печ. и изд. дела Н. Т. Корчак-Новицкаго, 1906. – 317 с. [УК, том I, с. 532].
Мет., Метл.	Мет., Метл.	Метлинський А.	Народныя южнорусскія песни / [Уклад., авт. передм. та приміт.] Амвросій Метлинскій. – К.: Изданіе А. Метлинскаго. Унив. тип., 1854. – XVIII, [2], 472, IV, [2] с. – [УК, том I, с. 22]; [СлГр-1909, с. 35].

	Могил.		Метлинський А.Л. Думки и пісні та шче де-шчо Амвросія Могили. – Х.: [Вид. А.Л. Метлинський]. Унив. тип., 1839. – VIII, 210 с., [УК, том I, с. 11]; [СлГр-1909, с. 36].
Мил., Милор., Милорад.	Мил., Милор., Милорад.	В. Милорадович	Милорадовичъ В.П. Народные обряды и пѣсни Лубенскаго уѣзда, Полтавской губ., записанные въ 1888 – 1895 г. (X-й т. «Сборника Харьк. Ист.-фил. О-ва», 1897) [СлГр-1909: 35].
Мат. Укр. Етн.	МУЕ	«Матеріали до української етнольоґії»	Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові. Матеріяли до українсько-руської етнольоґії. Видання етнографичної коммисії за редакцією Хв. Вовка. Л. 1899, 1900. т. т. I и III (иніє томі см. Шух.). Мѣста записей: т. I, стр. 33 – 52 – Добруджа, 53 – 67 – Черниговщина, 68 – 78 – Галиція, 79 – 95 – Черниговщина, 96 – 110 – Галиція, 111 – 156 – Гадяцькій у., 157 – 168 – записи Максимовича. Т. III, стр. 12 – 26 – Галиція, 27 -32 – Каменец. у. въ Галиціи, 33 – 60 – Старомиській у. Въ Галиціи, 70 – 173 – Черниговщина. [СлГр-1909, с. 36].
Ном., Номис	Ном., Номис	М. Номис, «Українські приказки, прислів'я и таке инше»	Українські приказки, прислів'я и таке инше: Збірники О.В. Марковича и других / Спорудив [з передм.] М. Номис. – СПб.: Друк. Тиблена и Комп. Друк. [П.О.] Куліша, 1864. – VII, 304, XVII с. [УК, том I, с. 5361]; [СлГр-1909, с. 36].
Ніс	Ніс	Ст. Носъ «О народной медицинѣ южноросовъ»	Нос С.Д. У всякого народа своя природа: (Путешествия к родному пепелищу): [О нар. Медицине] / Степан Данилов[ич] Нос, врач. – Чернигов: Тип. Губерн. Правления, 1888. – 31, [1] с. [КУ, вип. 11: 176].
	Охримович		Охримович В. Ю.
Рудч., Рудч. Казки	Рудч., Рудченко	И. Рудченко, «Народныя южнорусскія сказки»	Народныя южнорусскія сказки / [Уклад., авт. передм. та приміт. И. Р-ко [І.Я. Рудченко]]. – К.: Издал И. Рудченко. Тип. Е. Федорова, 1869 [УК, том I, с. 62]; [СлГр-1909, с. 37].
Хвед. б., Хведор., Хведор. Зб., Хведорович	Хвед., Хведор.	Ал. Хведоровичъ «Збирнычокъ украинськихъ писень»	Хведорович А. Збирнычокъ украинськихъ писень / Упоряд. А. Хведорович. – 2-е вид. – Одеса: Друкарня С. Фесенка, 1898. – 112 с.

Чуб. I – VII	Чуб. I – VII	П. Чубинській, «Матеріали і дослідження», тт. I – VII	Труды этнографической и статистической экспедиции в западно-русский край, снаряженной И. Р. Географическим Обществом. Юго-западный отдѣлъ. «Матеріали и исследования, собранные д. чл. П. П. Чубинскимъ», Спб. 1872 – 1878. Семь томовъ [СлГр-1909: 38].
Шух., Шухевич	Шух., Шухевич	В. Шухевич, «Гуцульщина», 1 – 2 ч.	Гуцульщина. Написав Проф. Володимир Шухевич. 2 части. Л. 1899, 1901 [Томы II и IV «Матеріалів до укр.-р. етнології» Наук. т-ва ім. Шевч.] [СлГр-1909: 39].
Яворськ.	Яворськ.	Ю. Яворській, «Памятники гал.-русской народной словесности»	Памятники галицко-русской народной словесности. – К.: Тип. С.В. Кульженко, 1915. – Вып. 1: Легенды. Сказки. Рассказы и анекдоты / [Уклад., авт. предм., поясн., приміт.] Ю. Яворській. – 336 с. [УК, том II, с. 128].

Таблиця Г.4 – Фольклорні матеріали

Скорочення у списку РУСа-1933	Скорочення, виявлені в тексті РУСа-1933	Пояснення в РУСі-1933	Імовірна назва джерела (жанр твору)
	велик. вірша		великодня вірша
Вес. пісня	вес. пісня	весільна пісня	весільна пісня
	веснянка		веснянка
	вірша		вірша
	вірша XVIII в.		вірша XVIII в.
	вірша 1791 р.		вірша 1791 р.
	гал. пісня		галицька пісня
	голосіння		голосіння
	дитяча гра		дитяча гра
Дит. пісня	дит. пісня	дитяча пісня	дитяча пісня
	дума		дума
	жарт. лайка		жартівлива лайка
Жарт. пісня	жарт. пісня	жартівлива пісня	жартівлива пісня
	загадка		загадка
	іст. пісня		історична пісня
	казка		казка
	колядка		колядка
Купал. пісня	купал. пісня	купалова пісня	купалова пісня
	нар. пісня		народна пісня
	народне повір'я		народне повір'я
	пісня		пісня
	поговорка		поговорка
	пословиця		пословиця

Прик.	приказка	приказка	приказка
	примовка		примовка
	приповідка		приповідка
	присл., прис- лів'я		прислів'я
	солд. пісня		солдатська пісня
	чум. пісня		чумацька пісня
	щедрівка		щедрівка

Таблиця Г.5 – Лексикографічні матеріали

Скорочення у списку РУ-Са-1933	Скорочення, виявлені у тексті РУСа-1933	Пояснення в РУСі-1933	Імовірна назва джерела
	Анн.		Ботанический словарь... Составил Н. Анненковъ. Новое испр., пополн. и разшир. Издание. Спб. 1878 [СлГр-1909: 30].
Сл. Аф.	Сл. Аф., Сл. Афан., Аф., Афан.	А. Афанасьевъ «Словарь малорусскаго нарѣчія»	Матеріали для сравнительнаго и объяснительнаго словаря и грамматики русскаго языка и других славянских наречий. – СПб.: Издание втораго отделения Имп. Акад. Наук, 1855. – Т. 3: Словарь малорусскаго наречія, составленный А. Афанасьевым-Чужбинским, [тетр.] 1: А – З. – 176 с. [УК, том I, с. 23].
Верхр., Вх., Вхр.	Верхр., Вх., Вхр.	Ів. Верхратський	Верхратський І.Г. Говір Батюків / Написав І. Верхратський. – Львів: Накладом Наук. Т-ва ім. Шевченка. Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка, 1912. – 306 с. [УК, том II, с. 5].
Сл. Гр., Сл. Грінч.	Сл. Гр., Гр. Сл.	Б. Грінченко, «Словарь української мови»	Словарь української мови: зби́рла редакція журна́ла «Кі́евская Ста́рина» / Упорядкував, з додатком власного матеріалу Борис Грінченко. – Томи I – IV. – Київ, 1907 – 1909 [СлГр-1909].
	Сл. Дубр.		Дубровський В.Г. Українсько-російський словник / Редакція І. Стешенка; [Передм. Вид-ва]. – К.: Час. [Друк. 1-ої Київ. Артлі Друк. Справи, 1909]. – [3], 318, [1] с. [УК, том II, с. 631].
Жел., Желех., Сл. Жел., Сл. Желех.	Жел., Желех., Сл. Желех.	С. Желеховский і С. Недільский, «Малорусско-німецкий словарь»	Малоруско-німецкий словарь / Уложили Євгеній Желеховский та Софрон Недільский: у 2-х т. – Львів: Друк. Т-ва ім. Шевченка, 1886. – Т. 1: (А – О). – Т. 2: (П – Я). – 1117 с. [СлЖН-1886].
Закр.	Сл. Закр.	Н. Закревській, «Словарь Малороссійскихъ»	Старосветскій бандуриста. – М.: Унив. тип., 1861. – Передм. рос. –

		ідіомовъ»	3-и кн. в одній обкл. – Кн. 3: Словарь малороссійских ідіомов / Составил [з передм.] Николай Закревскій. – С. 245 – 628. [УК, том I, с. 38].
Сл. Йог.	–	М. Йогансен, М. Наконечний, К. Німчинов, Б. Ткаченко, «Практичний російсько-український словник»	–
Мат. Сл.	Мат. Сл.	Ф. Калинович, «Словник математичної термінології»	Калинович Ф. Словник математичної термінології. – К., 1926.
	Сл. Кміцикевича		Німецько-український Словар / Зладили В. Кміцикевич і В. Спілка [колект. Псевд.]; [Передм. В.Ф. Кміцикевича]. – Чернівці: Накладом «Укр. Накладні». [Друк. Т-ва «Руська Рада»], 1912. – 672 с. [УК, том II, с. 28].
Сл. хем. терм.	Сл. хем. терм.	«Словник хемічної термінології», за редакцією О. Курило	Курило О.Б. Словник хемічної термінології: (Проект) / [Передм. О.А. Янати]. – К.: Держ. Вид-во України, 1923. – IX, 140, [4] с. [УК, том II, с. 601].
Сл. Левч.	Сл. Левч., Левч., М. Левч., С. Л., Словн. Левч.	М. Левченко, «Опыт русско-украинскаго словаря»	Опыт русско-украинскаго словаря / Составил [з передм.] Михаил Левченко. – К.: Тип. Губерн. Управления, 1874. – IV, 188, 2 с. [УК, том I, с. 85].
Мед. слов.	Мед. Сл.	«Медичний словник»	Курило О.Б. Російсько-Український словничок Медичної Термінології / [Ред. Є.К. Тимченко]. – К.: Вид. «Укр. Мед. Вістей». Друк. Р.К. Лубковського, 1918. – 31 с. [УК, том II, с. 273].
Правн. Сл., Сл. пр. м., Сл. правн. м.	Сл. пр. м.	«Російсько-український словник правничої мови» 1926 р.	Російсько-український словник правничої мови / За ред. А.Ю Кримського. – К.: ВУАН, 1926. – 228 с.
	Рук. Левиц.		Рукопис Левицкаго – записи народныхъ словъ, разсказовъ и пр., сделанныя И.С. Левицкимъ въ Кіевской губ. [СлГр-1909, с. 37]
Сл. Яв.	Сл. Яворн.	Слова з рукописної збірки Яворницького (СлГр)	Слова изъ рукописнаго собранія Д. Эварницкаго [СлГр-1909: 37].
	Геол. Сл.		Тутковський П.А. Словник геологічної термінології: (Проект). – К.: [Вид. Всеукр. Акад. Наук]: Держ. Вид-во України, 1923. – X, 202 с. [УК, том II, с. 623].
Сл. Ум.	Сл. Ум., Ум., Уман., Уманець	М. Уманець і А. Спілка, «Словарь	Словарь російсько-український / Зібрали і впорядкували

		російсько-український»	М. Уманець і А. Спілка: У 4-х т. – Львів: Друк. Т-ва ім. Шевченка, 1893 – 1898. Т. 1: А – К. – 1893. – 318 с. Т. 2: К – П. – 1894. – 293 с. Т. 3: П – С. – 1896– 286 с. Т. 4.: С – Я. – 1898. – 238 с. [СЛУМ-1898].
Сл. Шейк., Шейк	Сл. Шейк., Шейк.	К. Шейковській, «Опыт южнорусского словаря»	Шейковський К.В. Опыт Южнорусского словаря: В 4 т. / Труд К. Шейковского. – К.: Тип. И. и А. Давиденко, 1861. – Т. 1: А – З, вып. 1: А – Б. – XVII с., 224 с. [УК, том I, с. 39].

Таблиця Г.6 – Періодика (матеріали альманахів, газет і журналів)

Скорочення у списку РУСа-1933	Скорочення, виявлені у тексті РУСа-1933	Пояснення в РУСі-1933	Імовірна назва джерела
Безвірник 1930	Безвірник 1930	«Безвірник», 1930 р.	«Безвірник», 1930 р.
Буков.	Буков.	«Буковина», 1892 – 4 рр.	«Буковина», 1892 – 4 рр.
Вісті	Вісті	«Вісті ВУЦВК», 1930 – 32 рр.	«Вісті ВУЦВК», 1930 – 32 рр.
Глобус	Глобус	«Глобус», 1930 р.	«Глобус», 1930 р.
Г. Думка, Гр. Думка	Г. Думка, Гр. Думка	«Громадська думка», 1906 р.	«Громадська думка», 1906 р.
Діло	Діло	«Діло», 1929 р.	«Діло», 1929 р.
Ж. й р.	Ж. й р.	«Життя й революція», 1929, 1930 рр.	«Життя й революція», 1929, 1930 рр.
Зеркало	Зеркало	«Зеркало», 1892 р.	«Зеркало», 1892 р.
К. Ст., К. Стар., К. Старина	К. С., К. Ст., Київ. Стар., К. Стар., К. Старина	«Кіевская Старина»	«Кіевская Старина»
Комуніст	Комуніст	«Комуніст», 1930 р.	«Комуніст», 1930 р.
Критика	Критика	«Критика», 1930 р.	«Критика», 1930 р.
Млр. лит. сб.	Млр. лит. сб., Зб. Морд., Мл. Сб.	Д. Мордовцевъ, «Малорусский литературный сборникъ»	Малорусский литературный сборник / [Уклад. Д.Л. Мордовецъ]. – Саратов: Изд. Д. Мордовцев. [Тип. губернского правления], 1859. – 376 с. [УК, том I, с. 28].
Н. Громада	Н. Гром., Н. Громада, Нова Гром.	«Нова Громада», 1906 р.	«Нова Громада», 1906 р.
Н. Рада	Н. Рада, Н.-Рада, Н. Р.	«Нова Рада», 1918 р.	«Нова Рада», 1918 р.
Основа 1861, 1862, О. 1862	О., Ос., Осн., Основа 1861, 1862, 1863, 1915	«Основа», 1861, 1862 рр.	«Основа» 1861, 1862, 1863, 1915 рр.
	Правда		«Правда», письмо наукове, літературне і політичне, Львів 1867 – 1880 [СЛЖН-1886, том I, с. V].

Пр. Правда, Пролет. Правда	Пр. Правда, П. Пр., Пр. Пр.	«Пролетарська Правда», 1928 – 31 рр.	«Пролетарська Правда», 1928 – 31 рр.
Рада	Рада	«Рада», 1908 – 1914 рр.	«Рада», 1908 – 1914 рр.
Р. Край, Рідний Край	Рідний Край, Рідн. Край, Р. Край	«Рідний Край»	«Рідний Край»
	Рус. Дн.		Русалка Дністровая: [Альманах]. – Будим: Письмом Корол. Всеучилища Пештанського, 1837. – 133 с. [УК, том I, с. 9].
Сніп	Сніп	«Сніпъ», 1841 р.	Сніп, українській новорочник / Зкрутив Александр Корсун. – Х.: Унив.штампарня, 1841. [УК, том I, с. 12]; [СлГр-1909, с. 37].
Україна	Україна	«Україна», 1928 – 30 рр.	«Україна», 1928 – 30 рр.
Харьк. Зб., Харьк. Збірн., Харьк. Сб.	Харк. Збірн., Харьк. Сб., Харьк. Сб.	«Харьковській Сборникъ», вып. I - VII	Харьковській сборникъ. Литературно-научное приложение къ «Харьковскому Календарю» Вып. I – VII. Харьк. 1887 – 1893 [СлГр-1909, с. 38].
Хата	Хата	«Хата», 1860 р.	Хата, 1860: [Альманах]. – [1-е вид.]. – Пб.: Издав П.А. Куліш. Друк. П.А. Куліша, [1860]. – XXII, 215 с. [УК, том I, с. 32–33]; [СлГр-1909, с. 38].

Таблиця Г.7 – Наукова та офіційно-ділова література

Скорочення у списку РУСа-1933	Скорочення, виявлені в тексті РУСа-1933	Пояснення в РУСі-1933	Імовірна назва джерела
Браун.	Браун.	Браунер А.	Браунеръ А. Замѣтки о рыболовствѣ на р. Днѣстрѣ и Днѣстровскомъ лиманѣ въ предѣлахъ Одесскаго у. Отгискъ изъ «Сборника Херс. Земства» [СлГр-1909: 30].
Азб. Комуни.	Азб. Ком., Азб. Комуни., Азб. Комн.	Азбука комунізма	Бухарін М.І., Преображенський Є.О. Азбука комунізму: Популярний виклад Програми Російської Комуністичної Партії Більшовиків / Н. Бухарин і Е. Преображенський; Переклав Евг[ен] Касяненко. – К.: Всеукр. Держ. Вид-во. 2-а Рад. друк., 1920. – 412, [2] с. [УК, том II, с. 425].
	В. Ганцов		Ганцов В.М. Діалектологічна класифікація українських говорів: (3 картою). – К.: [Вид.] Укр. Акад. Наук. Друк. Укр. Акад. Наук, 1923. – 67 с., 1 к. – Відб. із: Зап. Іст.-

			філол. відділу. – 1923. – Кн. 4. [УК, том II, с. 580].
Гатцук	Гатц.	М. Гаццук, «Українська абетка»	Гатцук М.О. Українська абетка / Вистачив Микола Гаццук. – М.: Унів. друк., 1861. – 117 с. [УК, том I, с. 34].
Герин.	Герин.	Б. Геринович, «Фізична географія»	Геринович В.О. Фізична географія: Для ужитку 12 кляси. – Кам'янець на Поділля: Видавн. Т-во «Дністер». Друк. Т-ва «Дністер», 1920. – 82, [1] с. [УК, том II, с. 430].
	Груш., М. Груш.		Грушевський М.С. Ілюстрована історія України / Написав Михайло Грушевський. – Львів; К.: [Друк. С.В. Кульженко], 1912. – 556 с. [УК, том II, с. 10 – 11]. Грушевський М.С. Історія України-Руси / Написав М. Грушевський. – Львів: Накладом [Наук.] Т-ва ім. Шевченка. Друк. Наук. Т-ва ім. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського: Т. 1: До початку XI віка. – 1898. – 496 с., [УК, том I, с. 293]; Т. 2, с. XI-XIII в. – 1899. – 403 с., [УК, том I, с. 311]; Т. 3: До року 1340. – 1900. – 700 с. [УК, том I, с. 334] Т. 4: XIV-XVI віки – відносини політичні. – 1903. – 532 с.: [УК, том I, с. 413].
Ек. Наука, Екон. Наука, Економ. Н.	Екон. Наука	К. Кавтський, «Економічна наука Карла Маркса», переклад Вікула	Каутський К. Економічна наука Карла Маркса / З девятого німецького видання переклав С. Вікул; [Під редакцією М. Порша]. – К.: [Знаття – то сила]. Друк. Акц[іонер.] Т-ва «П. Барський», 1918. – 162 с. [УК, том II, с. 261].
Калит.	Калит.	Калитовський О.	Калитовський О. Географія для середніх шкіл: 3 93 ілюстраціями в тексті / Уложив Омелян Калитовський. – 2-е вид., перероб. і допов. – Львів: Книгарня Г. Сейфарта. [Друк. Якубовського і Сп.], 1912. – IV, 304 с.: табл., іл. [КУ, Вип. 8, ч. 1: 64].
Корольов	Корольов	В. Корольов, «Скотолічебник»	Королів-Старий В.К. Скотолічебник: (Ветеринарні поради): 3 46 малюнками / Написав В. Корольов. – 2-е допов. й випр. вид. – [К.: Лан. Друк. Київ. 2-ої Артїлі, 1913]. – 274, IV, [2] с.: іл. – (Вид-во «Лан»; [№ 10]). [УК, том II, с. 60].

	Кревецьк.		Кревецький І.І.
Ленін	Ленін	Ленін, «Твори», т. 1, переклад Касяненка	Ленін В.І.
Люб., Урядж. Лабор.	Урядж. Лабор.	Ю. Любченко, «Урядження лабораторії для виробу селекційних буряків»	ЛюбченкоЮ.Д. Урядження лабораторій для вибору селекційних буряків: (3 рисунками). – К.: Київцукор. 9-а Рад. Друк., 1920. – 22, [2] с.: табл. [УК, том II, с. 450].
Навроцьк.	Навроцьк.	В. Навроцький	Навроцький В.М. Твори Володимира Навроцького. – Выдане посмертне з портр. и житеписом. – Львів: Заходом Етногр.-стат. кружка. Накладом «Акад. Братства». Друк. т-ва им. Шевченка. Під зарядом К. Беднарського, 1884 (обкл. 1885). – (Руска Б-ка. Нова сер.; Т. 1). – В кн. поет. твори, розвідки з геогр., етногр., фольклористики, історії, літературознавства, худож.-публіцист. і дорожні нариси та вірш І.Я. Франка «На смерть Володимира Навроцького», нарис О.С. Терлецького «Згадка про жите Володимира Навроцького» і укр. нар. пісні, приказки, перекази, жарти. Т. 1. – [2], XLVIII, 204, [3] с. [УК, том I, с. 142].
Наш	Наш, Гр. Наш	Г. Наш, «Мораль»	Наш Г. Мораль
Огон.	Огон.	О. Огоновський	Studien auf dem Gebiete der Ruthenischen Sprache von Dr. Emil Ogonowski. Lemb. 1880 [СлГр-1909: 37].
С. Оран.	С. Оран.	С. Оранський, «Основні питання марксистської соціології», т. I, переклад І. Ширенка	Оранський С.А. Основні питання марксистської соціології. – Л.: Прибій, 1929.
Павл.	–	Павловський О.	–
Бонд. виробн.	Бонд. виробн.	Свірський та Турченко-Тур. «Бондарне виробництво»	Свірський В., Турченко-Тур Н.В. Бондарне виробництво: Кустарне і ремісниче / Склали В. Свірський та Н. Турченко-Тур. – [К.]: Вид. Київ. Губсоюзу – б[увш.] Дніпросоюзу. Друк. Київ. Губсоюзу, 1922. – 42 с.: мал., табл. [УК, том II, с. 555].
Сім., Сімович	Сімов.	В. Сімович	Сімович В.І.
Стат. Ак. Н., Статут Ак. Наук	Стат. Ак. Н., Статут Ак. Наук, Стат. Акад., Стат. Акад. Наук,	Статут Української Академії Наук	Статут і Штати Української Академії Наук у Києві. – К.: Вид. Укр. Акад. Наук. Друк. Укр. Наук. Т-ва, 1919. – 22, [1] с. [УК, том II, с. 404].

	Стат. Ак. Наук, Ст. УАН		
Beta Vulg.	Beta Vulg.	О. Табенцький, «Атлас малюнків з анатомії та біології цукрового буряка» (Beta Vulgaris)	Табенцький О.О. Атлас малюнків з анатомії та біології цукрового буряка: систематизований збір малюнків з праць різних авторів / О.О. Табенцький. – К.: Редакційно-видавничий відділ правління цукротресту, 1922. – 142 с. [УК, том II, с. 523].
Троян.	Троян.	Трояновський І.	Трояновський І.І. Природознавство: Підручник: З 300-ми ілюстраціями. – К., 1923. – 320 с.: мал. [УК, том II, с. 623].
Тур., Тур. Охор. роб.	Тур.	Турченко, «Охорона робітників од каліцтва»	Турченко-Тур Н.В. Охорона робітників од каліцтва по цукроварнях та прицукроварницьких господарствах. – К.: Вид. Цукротресту, 1922. – 100 с. [УК, том II, с. 560].
Тутк.	Тутк.	Тутківський А.	Тутківський П.А.
	Укр. Правопис		Український правопис. – Харків: Державне вид-во України, 1929. – Вид. 1.
	Шарко		Шарко В.В. Арифметика: Систематичний курс. – К.: Вид. Т-ва шк. освіти. Друк. Акц[іонер.] Т-ва «П. Барський», 1917. Ч. 1: (Цілі числа) – 76 с.: мал., табл. [УК, том II, с. 219].
Шахм., Шахмат.	Шах., Шахм., Шахмат.	Ол. Шахматов – Аг. Кримський «Нариси з історії української мови»	Шахматов О.О., Кримський А.Ю. Нариси з історії української мови та хрестоматія з пам'ятників письменської старо-українщини XI-XVIII вв. – К.: Видавн. Т-во «Друкар». [Друк. Всеукр. Акад. Наук], 1922. – 182, II с. [УК, том II, с. 567].

Таблиця Г.8 – Релігійна література

Скорочення у списку РУСа-1933	Скорочення, виявлені в тексті РУСа-1933	Пояснення в РУСі-1933	Імовірна назва джерела
Бібл.	Бібл., Біблія	Біблія	Біблія / Переклад П.О. Куліша, І.П. Пулюя, І.С. Нечуя-Левицького (Відень, 1901 р.).
Єванг.	Єв., Єв. І., Єван., Єванг., Євангеліє	Євангеліє	
Єв. Луки	Єв. Л., Єв. Луки	Євангеліє Луки	
	Єв. Мт., Єв. Мат.		

Св. П., Св. Пис.	Св. П., Св. Пис., Св. Письмо	Святе Письмо	
Дещо	Дещо	«Де-що про світ Божій», 4-те вид., 1882 р.	Де-що про світ Божій. – 4-е вид. – К.: Л.В. Ильницький. Тип. Г.Т. Корчак-Новицького, 1882. – 101, [1] с. [УК, том I, с. 123].
Еккл., Екклез.	Еккл., Кн. Еккл., Кн. Екклес.	Екклесіяст	Екклесіяст
	Кн. Іова, Кн. Йова,		Іов / Переспів Павла Ратая [П.О. Куліш]. – Львів: Коштом и заходом «Правди». [Друк. Ставропиг. Ин-та. Під зарядом С. Гучковського], 1869. – 96 с. [УК, том I, с. 61], [СлГр-1909, с. 32].
	Молитва		Молитва
Єв. Морач., Морач.	Морач., Єв. Мр.	Євангеліє, переклад П. Морачевського 1906 р.	Морачевський П.С. Святе Євангеліє. – К., 1906.
	Опат.		Опатович С.І. Оповідання з Святого Писання / Зложив Стефан Опатович. – Пб.: Печатня Имп. Акад. Наук, 1863. Вип. 1: Церков Божа патріархальна: (В Семьі). – 91 с. [УК, том I, с. 48].
	Пісня Пісень		Пісня Пісень
	К. п., Псал.		Псалтир або книга хвали Божої / Переспів український Павла Ратая [П.О. Куліш]. – Львів: Накладом авт. [Друк. К. Будвайсера], 1871. – 329 с. [УК, том I, с. 68], [СлГр-1909, с. 33].

Таблиця Г.9 – Історичні джерела (матеріали грамот, літописів і статутів)

Скорочення у списку РУСа-1933	Скорочення, виявлені в тексті РУСа-1933	Пояснення в РУСі-1933	Імовірна назва джерела
	Галицька грамота 1359 р.		Галицька грамота 1359 р.
	Грамота XV в.		Грамота XV в.
Іпат. літ.	Іпат. літ.	Іпатський літопис	Іпатівський літопис
	Літ. Величка		Літопись событий въ Югозападной Россіи въ XVII в. Составиль С. Величко. К. 1884 [СлУм-1898, том I, с. X].
	Самовид.		Літопись Самовидца о войнахъ Богдана Хмельницкаго и о междоусобіяхъ, бывшихъ въ Малой Россіи по его смерти. М. 1846 [СлУм-1898, том I, с. X].
Стат. Лит., Ст. Лит.	Стат. Лит., Лит. Статут, Статут Лит., Ст. Лит.	Статут Литовський	Статутъ великого князства Литовского (Пысля видання 1599 року). Москва. 1858 [СлУм-1898, том I, с. XI].

ДОДАТОК Г

Динаміка співвідношення джерел у РУСі-1933

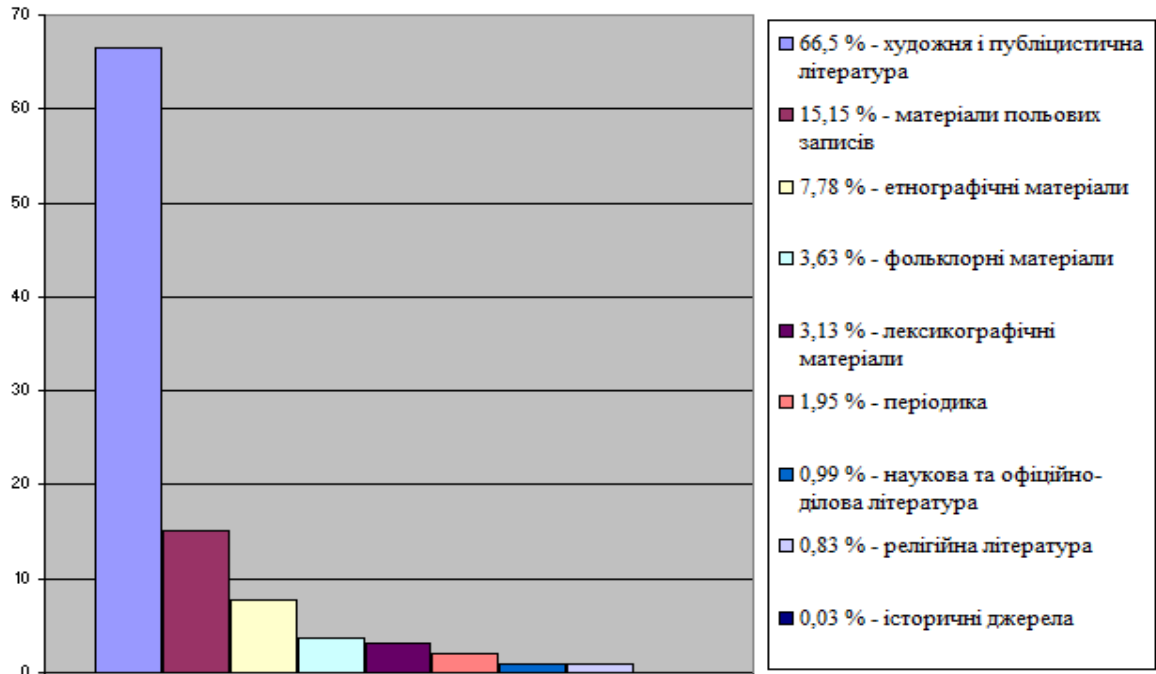

Рисунок Г.1 – Загальне співвідношення джерел у РУСі-1933

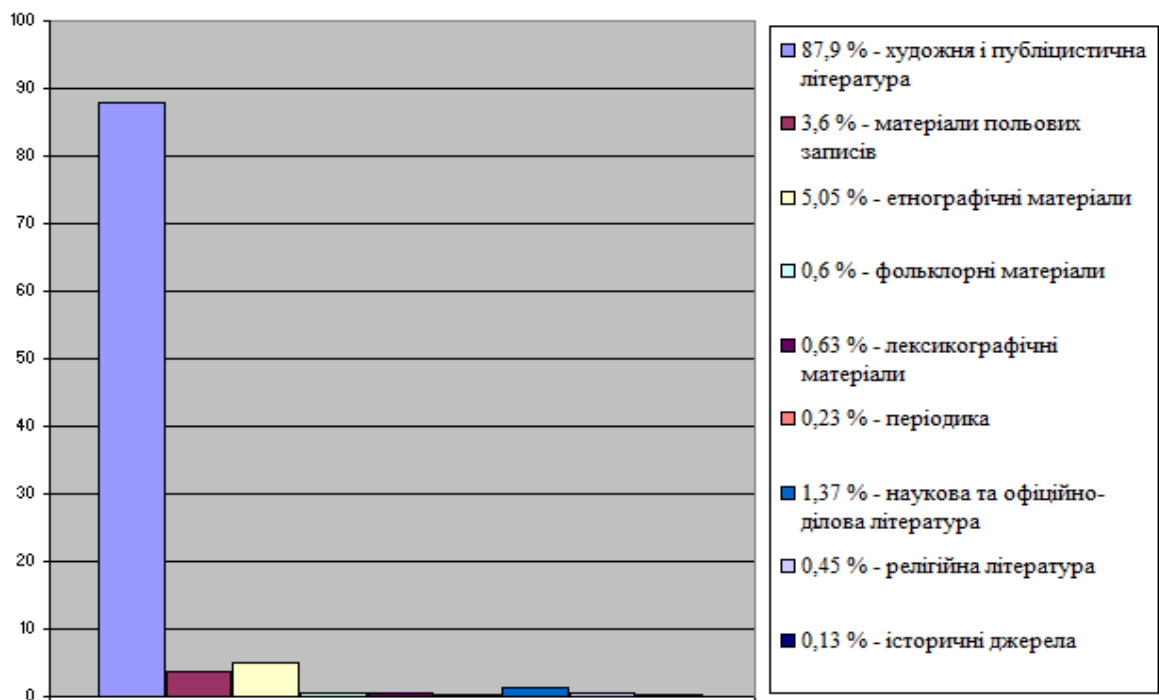

Рисунок Г.2 – Співвідношення джерел у II томі РУСа-1933

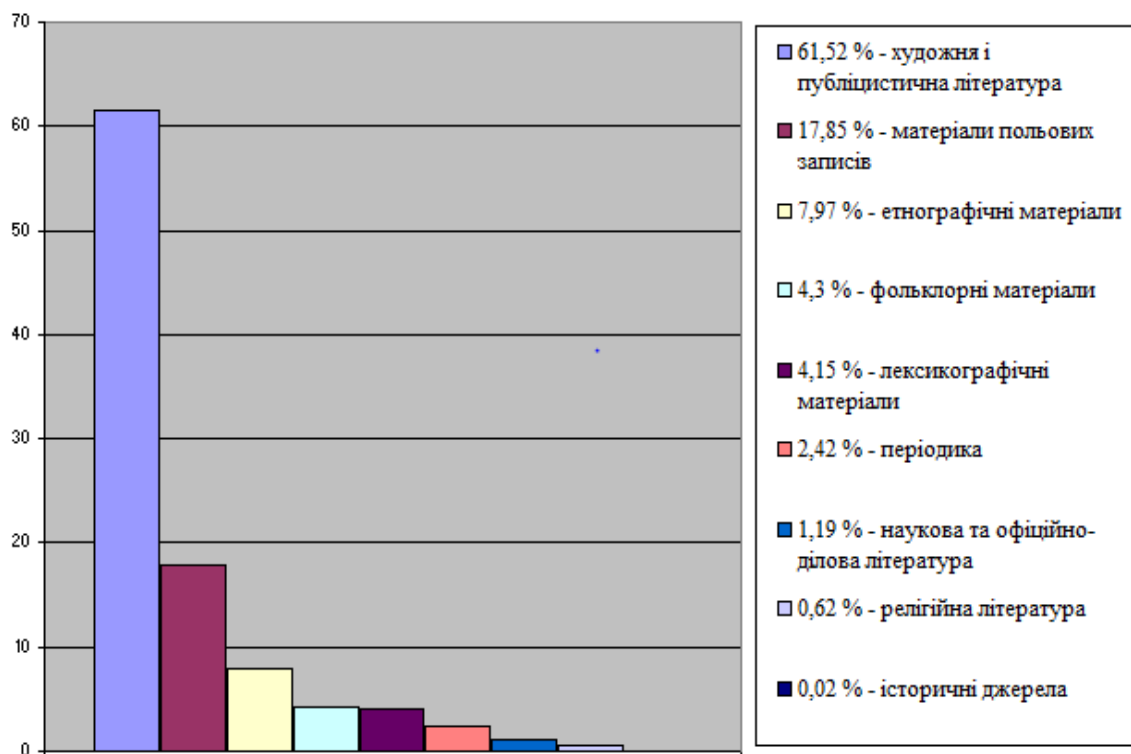

Рисунок Г.3 – Співвідношення джерел у II томі РУСа-1933

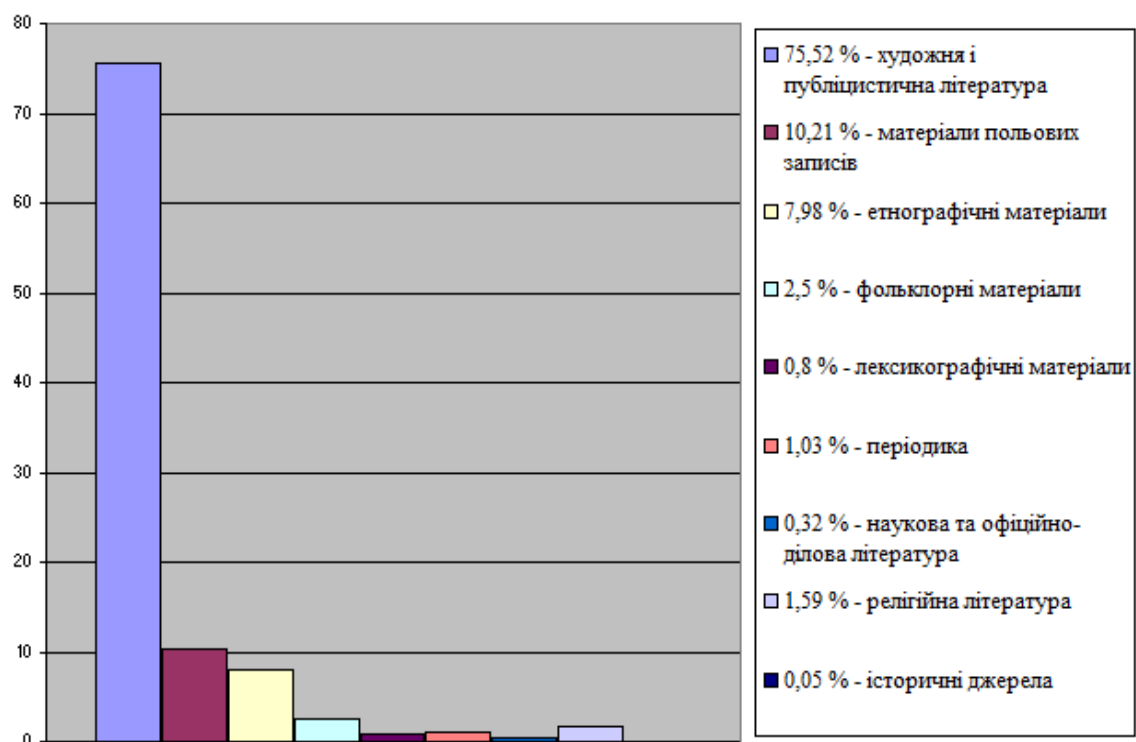

Рисунок Г.4 – Співвідношення джерел у III томі РУСа-1933

Наукове видання

Юлія В'ячеславівна Поздрань

**«РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК»
ЗА РЕДАКЦІЄЮ
А. Ю. КРИМСЬКОГО ТА С. О. ЄФРЕМОВА
В ІСТОРИКО-ЛІНГВІСТИЧНОМУ КОНТЕКСТІ**

Монографія

Редактор С. Малішевська

Оригінал-макет підготовлено Ю. Поздрань

Підписано до друку 4.10.2018 р.
Формат 29,7×42¼. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. др. арк. 16,86.
Наклад 300 (1-й запуск 1–75) пр. Зам № В2018-18

Вінницький національний технічний університет,
ІРВЦ ВНТУ,
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел. (0432) 65-18-06.
press.vntu.edu.ua; *email*: kivc.vntu@gmail.com.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.

Віддруковано ФОП Барановська Т. П.
21021, м. Вінниця, вул. Порики, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 4377 від 31.07.2012 р.

Замовити цю книгу <https://press.vntu.edu.ua/index.php/vntu/catalog/book/451>

Видавництво Вінницького національного технічного університету

<https://press.vntu.edu.ua/index.php/vntu/catalog>